

PROMOTIE-ONDERZOEK

2011

T e n g e l e i d e

Dit boekje wordt u aangeboden door het Huizinga Instituut. Het bevat samenvattingen van het onderzoek van promovendi die aangesloten zijn bij het Huizinga Instituut en buitenpromovendi die onderdelen volgen uit het onderwijsprogramma van het Huizinga Instituut.

De samenvattingen zijn bedoeld om de leden van het Huizinga Instituut te informeren over het lopende promotieonderzoek op cultuurhistorisch gebied. Het boekje stelt docenten die het onderwijs verzorgen voor het Huizinga Instituut in staat zich snel een beeld te vormen van het onderzoek van hun cursisten. Naast de samenvattingen vindt u aan het eind van het promotieboekje eveneens de adresgegevens van de promovendi.

Het is de bedoeling dat deze brochure regelmatig wordt bijgewerkt. Wijzigingen en aanvullingen kunnen worden gemeld op onderstaand adres:

Huizinga Instituut
Spuistraat 210
1012 VT Amsterdam
020 525 4433
huizinga-fgw@uva.nl

E-mailadressen bureau Huizinga Instituut:

Anne Hilde van Baal – onderwijscoördinator: a.h.m.vanbaal@uva.nl
Paul Koopman – algemeen coördinator: paul.koopman@uva.nl
Jantine Beuvens – bureaumedewerker: j.beuvens@uva.nl

www.huizingainstituut.nl

Achbari, Azadeh

Global science from a Dutch perspective: Dutch participation in 19th-century Humboldtian networks

Vrije Universiteit Amsterdam

Afdeling Algemene Vorming / Geschiedenis der Natuurwetenschappen

Promotor: prof.dr. F. van Lunteren

Aanstelling: 01/01/2009 – 31/12/2013

This proposal aims to fill a conspicuous gap in our knowledge of nineteenth-century Dutch science. It concerns the sizeable Dutch participation in attempts to create global Humboldtian scientific networks in the period 1820-1880. In spite of the scope and importance of these scientific investigations, historians of science have so far tended to focus their attention on the rise of laboratory science culminating in the so-called Second Golden Age, thereby creating a one-sided view of nineteenth-century Dutch science and of its international dimension.

Named after its initiator Alexander von Humboldt, this type of research involved the systematic recording of measurements of natural phenomena across extensive areas, often through international collaboration. Its ultimate objective was to find the natural laws that governed the phenomena under investigation. Dutch representatives of Humboldtian research included Gerrit Moll, contributing to the study of tides by William Whewell in Britain; Richard van Rees, cooperating with Adolphe Quetelet in Belgium on meteorological research; Willem Wenckebach, cooperating in geomagnetic projects by Carl Friedrich Gauss in Germany; M.H. Jansen, collaborating on ocean currents with Matthew Fontaine Maury in the USA; F.J. Stamkart, triangulating The Netherlands as part of the *Europäische Gradmessung*; and C.H.D. Buys Ballot, engaged in multiple international meteorological networks. These Dutch participants often acted as nodes connecting local and national networks to the international networks. The significance of the Dutch activities within this period can be illustrated by the database of meteorological measurements compiled through the ‘Universal Abstract Log’ initiated by Jansen and Buys Ballot. Between 1854 and 1880 Dutch contributions comprised the bulk of the global meteorological data acquisition effort at sea, resulting in vast records that are used up to the present day.¹

This study will investigate how these Humboldtian networks developed in the context of European expansionism and the development of new communication and transport technologies such as the telegraph and the railways. It will address questions as to how the growth of scientific internationalism related to the rise of nationalism in the new nation states, and how these projects fostered standardization of scales and units, thereby contributing to the spread of the controversial Metric System. Moreover, the study will shed light on the changing relationship between science, the state and local societies regarding funding and social relevance. Furthermore, it will address the professionalisation and specialization of scientific research and the marginalisation of the amateurs who had long played a central role in the natural sciences.

This study will show how the active seizing of opportunities by Dutch scientists in the context of increasing European internationalisation can lead to significant scien-

¹ H. Walbrink e.a., ‘Sea-level pressure observations from Dutch ships 1854-1938 incorporated in COADS release 1C climatology’, *International Journal of Climatology* 23 (2003) p. 472.

tific contributions. It will also shed light on the relationships between scientific and technological developments and processes of globalization, each of them generating and transforming the other.

Adriaansen, Robbert-Jan

Wandering youth and historical imagination in Germany (1900-1933)

Erasmus Universiteit Rotterdam

Center for Historical Culture

Promotor: prof. dr. M.C.R. Grever

Aanstelling: 01/01/2008 – 16/08/2012

Dit onderzoek richt zich op de omgang met het verleden binnen de (burgerlijke) Duitse jeugdbeweging (1900-1933). In tegenstelling tot de gangbare jeugdbewegingshistoriografie zal dit onderzoek zich niet primair richten op de (ideologische achtergronden van) het gedachtegoed van het leiderschap van de beweging, maar op de omgang met het verleden zoals dit in het bewegingsleven zelf gestalte kreeg. Hierbij staat de hoofdactiviteit van de jeugdbeweging, het maken van lange trektochten door in eerste instantie het Duitse platteland en later door heel Europa, centraal.

Vanuit de jeugdbeweging klonk een felle moderniteitskritiek die zich richtte op de versterkte sociale omgangsvormen van de burgerlijke cultuur in het Duitse keizerrijk. Onderdeel van de kritiek vormde de onvrede met de burgerlijke historische cultuur die enerzijds gestoeld was op een oververwetenschappelijkte humanistische onderwijs traditie en anderzijds op een als gekunsteld ervaren nationalisme. De jeugdbeweging vond in haar trektochten een manier van omgang met het verleden die niet beleerend was, maar ruimte bood aan jeugdige verbeelding. Het was de historische *ervaring* van het Duitse volk en landschap die de vooroorlogse jeugdbeweging een moeilijk te articuleren gevoel van verbondenheid gaf.

In de naoorlogse tijden van revolutie, honger en economische malaise kon de jeugdbeweging zich dit Romantische ervaren van verleden tijden niet langer veroorloven. Zij kreeg nu te maken met een heel ander soort historische ervaring, namelijk de ervaring van het historische ogenblik dat hen dwong stelling te nemen in de politieke crisis van de Weimarrepubliek. Meer dan ooit werd de jeugd als de lichtvoetige drager van de toekomst gezien – alleen, kon de jeugdbeweging deze verantwoordelijkheid aan?

Ajdinovic, Irena

Three Osmans – universality and ethnocentrism in the 17th century European literature

Universiteit van Amsterdam

Lsg. Historische Nederlandse Letterkunde

Promotores: Prof. dr. E.M.P. van Gemert; Prof. dr. H.F.K. van Nierop

Aanstelling: 01/09/2008 – 01/09/2012

My research focuses on the immediate literary reactions to a specific historical event, namely the dethronement and subsequent assassination of the young Ottoman sultan Osman II in 1622. This was an unexpected and unprecedented occurrence in the Ottoman history

that was met with great attention across Europe, where the Ottoman threat had been one of the major concerns for centuries. The event was exquisitely well-documented in numerous sources and the story was widely distributed in the form of eyewitness accounts, news and pamphlets, which served as inspiration to the literary work of a number of poets.

The analysis will be performed as a contextual comparative study of several works of literature, amongst others a Dutch play *Sultan Osman* by Abraham Kemp (1623), a French play *Osman* by Tristan l'Hermitte (1656) and the canonic epic of Dubrovnik literature, *Osman* by Ivan Gundulić (1637).

This project will analyze the explicit and implicit literary interpretations of Osman's demise within different European cultural contexts in the 17th century. It is my intention to investigate the extent to which the aforementioned authors, however well-read and well-informed, were unable or unwilling to overcome the inherent restraints imposed by their own cultural background, rendering all the works in question quintessentially ethnocentric. The major goal is to show how different imagology-related myths and stereotypes originated within the cultural background of the individual authors, as well as to investigate whether there is a common cross-regional European line of thinking in all the studied works.

Asprem, Egil

Esotericism and Scientific Naturalism in the 20th Century: Dialogue and Polemics

Universiteit van Amsterdam

History of Hermetic and Philosophy and Related Currents

Promotor: prof. dr. Wouter J. Hanegraaff

Aanstelling: 01/09/2008 – 01/09/2012

The research project aims to analyze exchanges, frictions, points of interconnection, dialogue and polemic between scientific and esoteric discourse in the 20th century. Specific research interests in this field include psychical research and its 20th century professionalization in parapsychology, the boundary work of debunking literature institutionalized in organized sceptics' movements, and modern occultists' ambivalent relation to modern science. The main period stretches from 1905 (when Einstein published his paper on special relativity) to 1976 (with the foundation of the Committee for the Scientific Investigation of Claims of the Paranormal, CSICOP). The project is of an interdisciplinary character, and draws on approaches from the history of ideas, history and philosophy of science, sociology, and religious studies, in addition to recent esotericism research.

The project 'Esotericism and Scientific Naturalism in the 20th Century' is funded by the Netherlands Organization for Scientific Research."

Bakker, Bertus – buitenpromovendus

‘Openbaar Kunstbezit’, een multimediale vorm van kunsteducatie. Aspecten van esthetiek, popularisering en communicatie in een veranderende samenleving 1957 – 1988

Open Universiteit

Promotor, copromotor: prof. dr. L.H.M. Wessels, dr. M. Rijnders

In 1957 startte de radiocursus ‘Openbaar Kunstbezit’, een stichting voor esthetische vorming. De cursus was het eerste brede vormingsinitiatief op cultureel gebied waarbij het medium radio werd ingeschakeld. De bedenker van dit programma was de bevoegde beeldhouwer J.G. Wertheim (1898-1977). Hij wist vele prominenten voor zijn plan te winnen en zo de weerstand bij de omroep te breken. Wekelijks gaf een hoogleraar of museumdirecteur via de radio een toelichting op een kunstwerk waarvan de cursist thuis een kleurenreproductie voor zich had. Vanaf 1963 verscheen ‘Openbaar Kunstbezit’ naast de radio ook op de televisie waar het moest opboksen tegen het succesvolle programma ‘Kunstgrepen’ van Pierre Janssen. De originele en unieke cursus maakte ook over de grenzen indruk. In België, Duitsland en Engeland werden in navolging van ‘Openbaar Kunstbezit’ soortgelijke programma’s opgezet. Toen eind jaren zestig de oorspronkelijke formule werd ingeruild voor themabesprekingen was de stichting al over haar hoogtepunt heen. Het aantal abonnees, tot dan toe meer dan 100.000, nam in ras tempo af. De omvorming tot een communicatie- en service-instituut voor de kunsten mislukte en eind 1988 werd de stichting geliquideerd.

De plannen voor de cursus werden ontwikkeld in de jaren waarin volksonwikkeling en cultuurspreiding nog volop levende idealen waren. In de volgende decennia zou dit idealisme steeds meer worden gerelativeerd. Het was ook de tijd waarin menigeen zich zorgen maakte over de oprukkende massamedia en de bijbehorende massacultuur. En juist van deze media als de kleurenreproductie, de radio en later ook de (zwartwit)televisie maakte ‘Openbaar Kunstbezit’ gebruik.

Het onderzoek richt zich op een verklaring voor ontstaan, bloei en neergang van ‘Openbaar Kunstbezit’ alsmede op de betekenis van dit project voor de populaire kunstbeschuwing. Nagegaan zal worden hoe ‘Openbaar Kunstbezit’ zich bewoog in het spanningsveld tussen hoge (museumkunst) en lage cultuur (massamedia). Als sturend begrip fungeert hierbij het thema popularisering. In hoeverre werd deze door ‘Openbaar Kunstbezit’ in de loop der jaren al dan niet nagestreefd en wat waren de resultaten?

Aangezien het primaire doel van deze vroege vorm van afstandsonderwijs bestond uit het ‘leren kijken’ zal veel aandacht uitgaan naar een analyse van de wijzen waarop in al dan niet begrijpelijke taal over kunst werd gesproken en geschreven. Daarbij zal ‘Openbaar Kunstbezit’ worden vergeleken met andere vormen van kunstbeschuwing voor een breed publiek. Voor een verklaring van de *Werdegang* van ‘Openbaar Kunstbezit’ alsook voor een duiding van de betekenis krijgt uiteraard de context de volle aandacht. ‘Openbaar Kunstbezit’ was immers verbonden met de kunstwereld (universiteit, museum, kunstkritiek) en met diverse maatschappelijke organisaties en de overheid en ook nog met de verzuilde wereld van de omroep. Het onderzoek beoogt dan ook inzicht te geven in de interferentie tussen enerzijds de veranderende opvattingen in deze vier domeinen over volksonwikkeling in het algemeen en

over de esthetische vorming in het bijzonder en anderzijds de ideeën en de uitvoering van ‘Openbaar Kunstbezit’. Ten slotte zal worden onderzocht hoe ‘Openbaar Kunstbezit’ kan worden gewaardeerd in relatie tot kunsteducatieve ontwikkelingen in de eerder genoemde buurlanden.

Bauduin, Tessel

‘C’est un Objet Surréaliste’: Reception of Esoteric Sources in the Surrealist Discours in Paris, 1925-1938, and Relation to the Surrealist Object

Universiteit van Amsterdam

Lsg. Geschiedenis van de hermetische filosofie en verwante stromingen

Promotor/begeleider: Prof. dr. W.J. Hanegraaff, dr. M. Pasi

Aanstelling: 16/01/2008 – 16/01/2012

Objet Surréaliste is a research project dedicated to investigating the relationship between certain esoteric sources and early surrealism in Paris. It will focus specifically on the reception of esoteric sources in surrealist written primary sources, such as the surrealist magazines *La Révolution Surréaliste*, *DOCUMENTS*, *Le surréalisme au service de la Révolution* and *Minotaure*. As it is expected that the sources are widely diverging, and include occultist, alchemical, magical and spiritist sources, the broad umbrella-term ‘esoteric’ is used. It is assumed that these sources are very specifically selected by the surrealists, and this research project will not only look into the specifics and context of the reference, but will investigate the relationship between the source and the so-called ‘surrealistic object’. This is understood as an actual object which has been surrealistically conceived, is surrealist in itself, and acts surrealistically. By making the actual esoteric sources and the nature of the referral evident, this research project will foster better understanding of the reception of western esotericism in early surrealism in Paris between 1925 and 1938.

Beckers, Barbara

De Tweede Wereldoorlog in Kulturraum Roermond en Dülken: Jeugdherinneringen en Herdenkingscultuur

Universiteit Maastricht / DIA

Vakgroep Geschiedenis

Promotores: Prof. dr. Arnold Labrie, prof. dr. Ton Nijhuis

Aanstelling: 01/01/2010 – 31/12/2013

Op basis van microhistorische *Kulturraumforschung* en door middel van *oral history* en egodocumenten, bestudeert dit promotieproject zowel de jeugdherinneringen als de herdenkingscultuur van de Tweede Wereldoorlog in Roermond (Limburg) en Dülken (Noordrijn-Westfalen). Een vergelijking van deze twee steden met een traditie van regionaal contact binnen dezelfde *Kulturraum*, maar verschillende nationale en politieke contexten, maakt het mogelijk om te bestuderen hoe de gedeelde, uiteenlopende of tegenovergestelde oorlogservaringen van invloed zijn en zijn geweest op de herinnering, de levensloop en de perceptie van de inwoners en de *Vergangenheitsbewältigung* aan beide zijden van de grens.

Door oorlogsdagboeken, -brieven en –memoires naast af te nemen *life story* interviews te leggen, kunnen ervaringen en opvattingen uit het verleden vergeleken worden met de huidige opvattingen en herinneringen en wordt inzichtelijk hoe de opbouw van het geheugen verandert door wat er gebeurt tussen *toen* en *nu*.

Daarnaast zal worden ingegaan op de dialectische relatie tussen geschiedenis en geheugen en het spanningsveld tussen collectieve en individuele (jeugd)herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog binnen een lokale en (eu)regionale context; de status van lokale herinneringen als onderdeel van de *temps vécu* van het verleden; de invloed van media en kunst op de individuele herinnering; de betrokkenheid van ooggetuigen bij recente ontwikkelingen binnen het monumentenbeleid van beiden gemeenten; de digitalisering van het erfgoed van de Tweede Wereldoorlog en de relatie tussen herinneringen, plaatsen en objecten.

Berg, Thijs van den

A History of Our Connected Future: Communication Networks in Science Fiction

Universiteit van Amsterdam

Instituut voor Cultuur en Geschiedenis, lsg. Engelstalige letterkunde

Promotor / begeleider: Prof. dr. C. Lindner, mw. dr. J. Goggin

Aanstelling: 01/09/2008 – 01/09/2012

In my research I will examine the role of literary texts in our understanding of the cultural impact of technological changes and developments in science. Specifically, my project will analyze the cultural impact of communication networks' emergence in the 19th, 20th and 21st centuries through an analysis of a selection of science fiction literature.

Science fiction presents itself as one of the most fascinating areas of research for Literary Studies as it historically documents the profound changes effected by humanity's advances in the natural sciences, and the subsequent technological progress made. At the same time, science fiction is infused with the hopes, fears, attitudes and opinions of those who read and write this fiction with regard to these technological advances. Science fiction, through the extrapolation of contemporary levels of science and technology, imagines distant futures and far-away worlds where mankind's deepest desires and greatest fears for the machines and science of today may be realized. As such, science fiction is able to add a dimension of speculation and conjecture which makes these techno-fantasies operate at the limits of human imagination and record the cultural impact on belief systems that have accompanied human progress in science and applied science.

My project will concentrate on one subset of such technological advances and their cultural impact as represented in science fiction, namely multi-directional communication networks in the form of the telegraph, telephone and the internet. The main reasons for this focus are the uncanny prevalence of dystopian visions and futures in science fiction that takes these technologies as a means of establishing the fictional reality and the recurrence of certain themes and motifs that appear to be specific to these technologies. By providing a close reading of a range of science fiction texts in contrast with their cultural contexts, my project aims to elucidate the frequency of dysto-

pia in science fiction in relation to telegraph, telephone and internet technologies and possibly provide further insight into the social and cultural repercussions of the use of communication networks.

Beukema toe Water, Aafke

The history of the Dutch legislation on nationality, passports and visa in the Kingdom in Europe, the Dutch East Indies and the Dutch West Indies in the nineteenth and twentieth century.

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Nederlandse Geschiedenis

Promotor/begeleiders: prof. dr. James Kennedy, prof. dr. Frances Gouda

Aanstelling: 01/9/2010 – 01/9/2014

This is a research project on the history of Dutch policies on border control, international identity documentation and mobility. The project will investigate how between the constitution of 1814 and the Alien Law of 1965 the Dutch legislation on migration constantly permutated. Up to now historians have assumed that migration laws have always been initiated within the frame of migration politics itself, creating explanatory narratives in terms of increasing inhospitality, repression and coercion. This research project intends to break with that perspective by suggesting that migration legislations were not a direct political-ideological reaction to the phenomenon of migration, but were rather ad hoc and incremental sets of policies that responded to demands for balanced international relations as well as to bureaucratic demands for effective accountability. To this end, the core of the research will consist of extensive and systematic archival research in The Hague and Jakarta on bureaucratic correspondence concerning citizenship, naturalizations and border control between various Departments and civil servants and diplomats situated throughout the world.

Beukenhorst, Beerd

De 'lessen' van Vietnam?: De invloed van de Vietnam-ervaring op nieuwe Amerikaanse interventies

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Amerikanistiek

Promotor: prof. dr. R.V.A. Janssens

Aanstelling: 01/09/2006 – 01/09/2011

Sinds het einde van de Vietnam-oorlog blijft de nasleep van deze verloren strijd een onuitwisbare invloed uitoefenen op de Amerikaanse politiek. Direct na de oorlog storten historici, politici en militairen zich op de vraag wat de 'lessen' van Vietnam konden zijn, wat resulteerde in een uitgebreide, complexe en vaak tegenstrijdige historiografie. Tot op de dag van vandaag blijven Amerikaanse politici en beleidsmakers worstelen met die erfenis, en worden hun beslissingen beïnvloedt door de verschillende interpretaties hiervan. Zo leverde Vietnam voor militairen een andere les op dan voor politici, en hoge en lage militairen en linkse en rechtse politici verschilden onderling eveneens van mening over welke lezing van de Vietnam-oorlog Amerika het beste zou behoeden voor een zelfde catastrofe in de toekomst.

Bij iedere discussie rondom een nieuwe mogelijke militaire interventie hing de schaduw van het verleden over de beleidsmakers heen, en moesten zij worstelen met het zogenaamde ‘Trauma van Vietnam’ in hun pogingen om nieuw beleid te verzinnen, vorm te geven en te verdedigen. In 1991 leken zij even verlost te zijn van dit belastende verleden, toen president Bush sr. na de succesvolle bevrijding van Koeweit opgelucht uitriep: “By God, we’ve kicked the Vietnam-Syndrome once and for all!”. De huidige situatie in Irak heeft echter de speculaties over een ‘nieuw Vietnam’, en de bijbehorende waarschuwingen voor ‘gemiste lessen’, weer een nieuwe en krachtige impuls gegeven.

De vraag komt daarbij naar voren hoe beleidsmakers in de praktijk gebruik hebben gemaakt van de analogie met Vietnam in het bepalen van nieuw beleid. Voor welke lezing van het conflict kiezen zij, en om welke redenen? Is er wel sprake van ‘het Trauma van Vietnam’, of hebben we te maken met een veelvoud aan trauma’s, die op persoonlijk, institutioneel en nationaal niveau verschillende gedaantes aannemen? Is er een evolutie te ontdekken in de verwerking van deze historische last? Politieke retoriek speelt ongetwijfeld een rol in de verwijzingen naar Vietnam door beleidsmakers, maar hoe groot is deze rol, en wat maakt deze retoriek effectief? Voor historici komt bij dit onderwerp nog een ander interessant aspect om de hoek kijken. Aangezien de interpretatie van de Vietnam-oorlog duidelijk niet alleen in handen is van historici, kan onderzoek naar de invloed van dit gedeelte van de Amerikaanse geschiedenis een licht schijnen op de manier waarop niet-historici met het verleden omgaan, en welk belang er aan een correcte lezing van de geschiedenis wordt gehecht door het publiek buiten de wetenschappelijke wereld.

Bleijenberg, Linda

Reconfiguring the primitive hut as a design model in architectural discourse (1750-1850)

Universiteit Leiden

Universitair Instituut voor Culturele Disciplines (LUICD)

Promotores: prof. dr. C.A. van Eck, dr. ir. M.J.F. Delbeke

Aanstelling: 01/10/2010 – 01/02/2015

In 1753 the abbé Laugier published his *Essai sur l’architecture*, in which he presented *la petite cabane rustique*, primitive man’s first building consisting of four poles, four beams and a roof, as the very embodiment of the true principles of architecture. The *Essai* attracted considerable attention (and controversy) for its novel ideas, although the image of the primordial hut was not new: since the rediscovery of Vitruvius in the fifteenth century, a reference to architecture’s origins had been a more or less obligatory ingredient of architectural treatises. However, whereas in Renaissance theory the hut had functioned merely as a starting point for architecture’s historical development, while also establishing a connection between the origin of architecture and that of civilization, Laugier’s *cabane* was presented as a normative, a-historical point of reference with very specific formal characteristics.

What connects the two approaches is the implicit assumption that architecture has cultural relevance. Renaissance treatises legitimized contemporary architecture’s cultural meaning by referring to classical architecture, which was seen as the visual

expression of a superior civilization; Laugier on the other hand, points to the Greek temple as a model because it most closely resembles the *cabane*. His claim for cultural relevance depends on other modes of thought and frames of reference, a tendency that characterizes the architectural theory of the period 1750-1850. This project sets out to trace the development of the *cabane* and other reconfigurations of the hut: how its subsequent transformations reflect and influence changes in contemporary design theory and its claim that buildings have cultural meaning, and how they are influenced by the intellectual and cultural contexts of these texts.

This research project is part of the VIDI-programme ‘The quest for the legitimacy of architecture in Europe (1750-1850)’, directed by dr. ir. M.J.F. Delbeke.

Bolt, Timo

De introductie van Evidence-Based Medicine in Nederland

UMC-Utrecht / Universiteit Utrecht

Julius Centrum voor Gezondheidswetenschappen en Eerstelijns Geneeskunde /
Descartes Centre for the History and Philosophy of the Sciences and the Humanities

Promotor: Prof. dr. F.G. Huisman

Aanstelling: 01/11/2010-30/04/2015

Gedurende de afgelopen twee decennia heeft zich in de geneeskunde een stille revolutie afgespeeld. Aan het begin van de jaren negentig van de twintigste eeuw deed een nieuw begrip zijn intrede: Evidence-Based Medicine (EBM). In de jaren erna begon het aan een ware triomftocht. Niet alleen de geneeskunde werd er door veroverd, maar ook vele andere disciplines bekenden zich tot ‘Evidence-based’ praktijken.

Om de betekenis van dit fenomeen ten volle te kunnen begrijpen, dienen we het zowel te contextualiseren als te historiseren. De implementatie en invloed van EBM zal per land verschillen, afhankelijk van de wijze waarop het stelsel van gezondheidszorg is ingericht en de medische beroepsgroep, opleiding en wetenschapsbeoefening zijn georganiseerd. Het is daarom zinvol om na te gaan hoe de introductie van EBM juist in Nederland is verlopen en welke gevolgen dit heeft gehad □ dat is dan ook het hoofddoel/de vraagstelling van mijn promotieonderzoek.

In het onderzoek zal onderscheid gemaakt worden tussen een micro- en een macrodimensie: EBM dient enerzijds als een methodologisch instrument ter verbetering van de klinische besluitvorming, maar is anderzijds ook een politiek verdelingsinstrument in de zorg. Tevens zal (o.a.) Ted Porters boek *Trust in numbers* als theoretisch kader dienen. Porter betoogt daarin dat zich sinds de negentiende eeuw in verschillende disciplines, die onder toenemende druk stonden om verantwoording af te leggen aan de samenleving, een verschuiving heeft voorgedaan van ‘disciplinary objectivity’ naar ‘mechanical objectivity’. De kwantificering waartoe deze disciplines hun toevlucht namen suggereerde waardevrijheid, maar maakte ook controle mogelijk.

Boonstra, Sadiah

Performing Identity, Shaping Heritage – Wayang puppet theatre and the dynamics of heritage formation in contemporary Indonesia

Vrije Universiteit, afdeling Geschiedenis, vakgroep Politieke Geschiedenis

Promotor/co-promotor: prof. dr. Susan Legêne en prof. dr. Henk Schulte-Nordholt

Aanstelling: 01/09/2008 – 01/09/2012

This PhD research studies the relationship between a performance practice, the creation of heritage and the notion of ‘intangible heritage’ as a signifier in the cultural canon of contemporary Indonesia. It focuses on the well-known performance tradition of the wayang puppet theatre, and on the *dalang*, the puppet master in particular. The main questions are: how, to what extent and in what social arenas does the dalang construct and shape heritage? What is the impact of local traditions on his art, how is this perceived by various audiences and influenced by heritage policies and practices?

These questions will be approached along three lines: 1. an artist’s biography; 2. a study of modes of identification with wayang puppet theatre among different audiences in Indonesia and the Netherlands and the meaning of current policies and practices of heritage institutions; 3. an analysis of colonial scholarly writings and the practice of collecting, presenting and interpreting wayang puppet theatre.

Bos, Maarten van den

Van openbaring naar openbaarheid. Het debat in de rooms-katholieke kerk in Nederland over de publieke rol van het evangelie, 1953-2003

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Nederlandse Geschiedenis

Promotor/begeleider: prof. dr. P. de Rooy

Aanstelling: 01/09/2007 – 31/08/2011

De Britse historicus M. Burleigh heeft in zijn recente, tweedelige studie over de verhouding tussen religie en politiek in Europa sinds de Franse Revolutie laten zien dat de positie van religie ten opzichte van politiek en samenleving niet alleen voortdurend verandert, maar dat veranderingen binnen kerk, politiek en samenleving elkaar tevens voortdurend beïnvloeden en versterken. De jaren zestig waren bij uitstek een periode van grote culturele, maatschappelijke en politieke verandering. Dit proces kende een sterk internationaal karakter, maar had in elk land een specifiek verloop en een geheel eigen uitwerking.

Het Nederlands katholicisme onderging, onder invloed van internationale ontwikkelingen in de katholieke kerk die, op hun beurt, weer vanuit Nederland beïnvloed werden, een transformatie. Al vroeg in de jaren vijftig werd door bepaalde individuen en groepen, zoals de katholieke beweging voor geestelijke volksgezondheid, de vraag aan de orde gesteld of het geloof niet te veel naar binnen gekeerd was. Ging het niet om meer dan het in groepsverband naleven van richtlijnen? Er kwamen discussies op gang over het geloofsleven en de positie die de kerk moest innemen ten opzichte van politiek, samenlevingen en de andere grote kerkgenootschappen. De nadruk op de ‘openbaring’ diende vervangen te worden door ‘openbaarheid’ en ‘oecumene’. Noties

van Christelijke naastenliefde moesten meer in dienst gesteld worden van (inter)nationale solidariteit en wereldvrede en de kerk moest zich, liefst in oecumenisch verband, mengen in debatten over armoede, de derde wereld en de kernbewapening. Voor gelovigen moest het evangelie weer een richtsnoer worden om zichzelf spiritueel te ontwikkelen. Dit sloot aan bij de nationale en internationale ontwikkeling om de zelfontplooiing van het individu meer centraal te stellen.

In het onderzoek zullen twee min of meer gelijktijdig verlopende ontwikkelingen worden gevolgd. Ten eerste was er vanaf het begin van de jaren vijftig sprake van een voortdurende discussie over de noodzaak tot modernisering van het geloofsleven. Ten tweede begon in de jaren zestig het netwerk van katholieke organisaties langzaam te ontvlechten. Beide ontwikkelingen zullen gevolgd worden door te kijken naar de discussie waarmee ze gepaard gingen. Hiertoe zal systematisch onderzoek gedaan worden in (kerkelijke) periodieken en met gebruik van *oral history* zal het debat over geloofsleven en kerk in kaart gebracht worden. Op deze wijze kan de vraag beantwoord worden wie op welk moment kwam met welke analyse ten aanzien van kerk en geloofsleven en kan de invloed van dergelijke analyses op bovenstaande ontwikkelingen worden gevolgd.

Brolsma, Marjet

Het humanitaire moment. Nederlandse intellectuelen en de crisis van de Europese beschaving in de jaren twintig

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Moderne Europese geschiedenis

Promotores: prof. dr. F.W. Boterman en prof. dr. M.J. Wintle

Aanstelling: 01/09/2006 – 01/09/2011

In dit proefschrift wordt de moderniteitsbeleving in Nederland in het interbellum in kaart gebracht door een reconstructie van de cultuurkritiek van de intellectuelen van de ‘humanitaire beweging’. Ondanks de afzijdigheid in de jaren 1914-1918 kon Nederland niet volledig ontsnappen aan de invloed van de Eerste Wereldoorlog als een katalysator van het bestaande onbehagen met de moderne Europese cultuur. Ook Nederlandse intellectuelen vonden dat de oorlog noopte tot een herbezinning op ‘Europa’, signaleerden het definitieve bankroet van het rationalisme en hadden het idee op een tweesprong in de geschiedenis te staan. Typerend voor het neutrale Nederland is echter de optimistische grondtoon van de cultuurkritiek. Cultuurpessimisme bleef er tot in de jaren dertig een zeldzaamheid. Een opgetogen vertrouwen in de verbetering van de mens en de hoop op nieuwe waarden om het teloorgegane verband tussen individu en gemeenschap te herstellen, waren daarentegen wijdverbreid. Het einde van de oorlog had in Europa een ondergangsstemming teweeggebracht, maar werd ook verwelkomd als een klaroenstoot voor een nieuwe orde of een culturele regeneratie. Het waren de intellectuelen van de humanitaire beweging die deze naoorlogse Europese vernieuwingsdrang in Nederland het sterkst vertolkten.

De humanitaire beweging bestond uit een heterogeen gezelschap van progressieve intellectuelen die zich verzamelden rond bladen, instellingen en verenigingen als de Internationale School voor Wijsbegeerte, de Barchembeweging, De Nieuwe Gedachte, de Bond van Revolutionair-Socialistische Intellectueelen of *De Stem* en drukte

- ondanks de relatief kleine omvang - een belangrijk stempel op het Nederlandse cultuurdebat in de jaren twintig. De 'humanitaire' vermengden een verlangen naar een 'menschelijker' beschaving, internationale verzoening en 'nooit-meer-oorlog' met een neoromantische zoektocht naar een nieuwe, 'kosmische' religie als fundament voor een nieuwe cultuur en alternatief voor het liberale, vrijzinnige christendom. Zij waren eensgezind in de overtuiging dat een verandering van de werkelijkheid het beste kon worden bereikt met ideeën en niet door een praktisch, sociaal of politiek engagement. Maar hun blauwdrukken voor een nieuwe wereld liepen sterk uiteen en resulteerden bijvoorbeeld in een Dostoevskij-cultus, in een roep om de affirmatie van het leven of in inspanningen voor een hereniging van het Europese intellect. Europa was voor hen niet alleen de ziekte, maar ook het medicijn: daarom zochten zij aansluiting, soelaas en inspiratie bij allerlei transnationale regeneratiestromingen en -bewegingen als het religieus-socialisme, neohegelianisme of de Clarté-beweging. Door de nadruk te leggen op deze grensoverschrijdende contacten en op de cultuurtransfer van buitenlandse cultuurdiagnoses - als Oswald Spenglers *Der Untergang des Abendlandes* (1918-1922) of Julien Benda's *La Trahison des Clercs* (1927) - wordt in deze studie de cultuurkritiek van de humanitaire beweging in de grotere context van het Europese moderniteitsdebat en de culturele heroriëntatie van na de Eerste Wereldoorlog geplaatst. Tien jaar na de oorlog, toen Europa geconfronteerd werd met een economische depressie, massawerkeloosheid, politieke polarisatie en totalitaire dreigingen, was het dikwijls vage, ethische en hoogdravende idealisme van de humanitaire beweging niet meer op zijn plaats. Zoals wordt getoond aan de hand van de polemieken tegen *De Stem* - de belangrijkste spreekbuis van de beweging - verloren de humanitaire de aansluiting bij het publiek en moesten zij plaats maken voor een jongere generatie van meer realistische en politiek geëngageerde intellectuelen. Hiermee kwam er aan het 'humanitaire moment' van de jaren twintig een einde.

Bruijn, Pieter de

Commonality in complex histories. Plurality in Dutch and English heritage education resources

Erasmus Universiteit Rotterdam, Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen, Center for Historical Culture

Promotor: prof. dr. M.C.R. Grever; tweede promotor: prof. dr. C.A.M. van Boxtel

Aanstelling: 15/08/2009 – 15/02/2014

This research project is part of the NWO programme *Heritage Education, Plurality of Narratives and Shared Historical Knowledge*. The programme examines how heritage education in a culturally heterogeneous and globalising society can contribute to the construction of shared historical knowledge, while acknowledging different perspectives on the past. Three topics have been selected as context of analysis for this research programme: Christianisation, transatlantic slave trade and World War II.

My research project is a comparative study of educational media developed by heritage institutions, in the Netherlands and England, in relation to the history curriculum. Both countries' societies have in recent years become more culturally heterogeneous. This aspect, in addition to the sensitivity of the three topics selected for the re-

search programme, provides an interesting context for studying heritage education, as this type of learning relates to concepts of identity and commonality. Therefore, this project addresses the question how heritage education resources construct commonality and how that affects their representations of the past. The analysis focuses on questions like how these resources deal with teaching about the significance of cultural heritage; to what extent they present the perspectives of different historical actors; whether they concentrate more on local, national or global history; and how they stimulate temporal and emotional distance or proximity to the past. Sources of this project include digital and print-based heritage educational media, exhibitions and history school textbooks.

For more information, please visit: www.heritageeducation.nl

Buning, Robin

Henricus Reneri (1593-1639)

Universiteit Utrecht

Disciplinegroep Geschiedenis van de Filosofie

Promotor: prof. dr. Th.H.M. Verbeek

Aanstelling: 01/11/2006 – 01/11/2010

Henricus Reneri (1593-1639) was de eerste Utrechtse hoogleraar in de filosofie en een van de beste vrienden van de Franse filosoof René Descartes. Vanaf hun kennismaking in 1628/1629 onderhielden ze nauw contact en Descartes verhuisde zelfs twee maal naar de plaats waar Reneri woonde. Hoewel inmiddels aannemelijk is gemaakt dat Reneri geen cartesiaan was, wordt hij nog steeds vooral in relatie tot Descartes genoemd. Reneri's andere prominente contacten, zijn natuurwetenschappelijke experimenten en zijn ideeën over logica rechtvaardigen evenwel een nader onderzoek naar Reneri zelf.

De van oorsprong Waalse Reneri studeerde *artes* in Leuven en bezocht het seminarie in Luik. Na zijn overgang tot het calvinisme studeerde hij theologie in Leiden, waar hij echter voortijdig mee stopte. In 1631 werd hij hoogleraar in de filosofie aan de illustre school van Deventer en vanaf 1634 bekleedde hij dezelfde leerstoel aan de pas opgerichte illustre school van Utrecht, die in 1636 tot universiteit werd verheven. Hij correspondeerde met vooraanstaande geleerden, filosofen en theologen uit de Republiek en daarbuiten, zoals André Rivet, Constantijn Huygens en Pierre Gassendi. Ook was hij een bekende in de 'Hartlib circle', het netwerk rond de Engelsman van Baltische afkomst Samuel Hartlib. Buiten zijn hoogleraarschap hield Reneri zich bezig met experimenten en uitvindingen op het gebied van onder meer lenzen, thermometers, klokken en wat men 'natuurlijke magie' noemde. Ook zou hij bezig zijn geweest met de ontwikkeling van een eigen logische methode in de ramistische traditie.

Het doel van mijn promotieonderzoek is een zo volledig mogelijk overzicht te geven van het leven en het werk van Reneri. In het bijzonder besteed ik daarbij aandacht aan de plaats die Reneri in zijn tijd innam in geleerd Europa en aan zijn rol in de totstandkoming van het netwerk van Descartes. Daarnaast onderzoek ik de intellectuele achtergrond van zijn ideeën over logica en in hoeverre zijn uitvindingen aansloten bij de ontwikkelingen op het gebied van de natuurwetenschappen.

Burgers, Iris

Urban mythology. Impact of visual representations on collective arrangements of the Schiphol region (1919 – ca. 2000)

Vrije Universiteit Amsterdam

Sectie Architectuurgeschiedenis

Promotor / Co-promotor: Prof.dr. J.E. Bosma / dr. H. de Mare

Aanstelling: 01/09/06 – 01/02/2011

In 1919 the Netherlands' largest airport, Amsterdam Schiphol Airport, consisted of a few simple buildings and a grassy field used for take off and landing, with the occasional dodging of cows. Today it presents itself as an 'airport city'. Schiphol has not just changed physically, but has also seen a shift in the meanings people attach to its current state and future. For instance, in the beginning the airport was associated with glamour, as flying was mostly the privilege of the rich and/or famous. At the same time, flying was not as safe a mode of transport as it is now, and so pilots were idolised as heroes. This reflected back on the airport as a starting point for adventure and glamour. The idea of glamour faded in the course of the late sixties and seventies, when flying became affordable for the masses.

The changed mentality towards Schiphol can be traced in the way it has been represented in books, news articles, advertisements, comics, photos, stories, etc. In short, it is found in Schiphol's imagery.

Iris Burgers' PhD project *Urban Mythology. Impact of visual representations on collective arrangements of the Schiphol region (1919 –2000)* studies the airport's visual representation in relation to the actual development of Schiphol. Her research is part of the Urban Nebula research group and is funded by the Netherlands Organisation for Scientific Research (NWO) within the Urbanisation and City Culture programme.

Cohen, Jaap

Olijf met peren: de families Jessurun d'Oliveira en Rodrigues Pereira. Een geschiedenis van de Portugese Joden in Nederland in de late negentiende en twintigste eeuw.

Universiteit van Amsterdam / NIOD

Promotoren: prof.dr. J.C.H. Blom en prof.dr. E. Gans

Aanstelling: 01/10/2009 - 1/10/2013

Dit onderzoek omvat een laatnegentiende- en twintigste-eeuwse geschiedenis van de Portugese Joden (Sefardim) in Nederland, aan de hand van de geschiedenissen van de families Jessurun d'Oliveira en Rodrigues Pereira. Hierbij zal in het bijzonder aandacht worden besteed aan:

(a) Het (zelf)beeld van de Portugese Joden. Ten tijde van hun vestiging in de zestiende- en zeventiende-eeuwse Republiek waren de Sefardim aanvankelijk een op zichzelf staande groep. Dat veranderde met de komst van grote aantallen Hoogduitse Joden (Asjkenazim). Portugese Joden werden een, weliswaar specifiek, onderdeel van de omvangrijke Joodse bevolkingsgroep in Nederland. Met de Emancipatie in 1796 kwam er voor hen, naast 'Sefardisch' en 'Joods', een derde loyaliteit bij: Portugese Joden waren ook 'Nederlands' geworden. Bij deze drie elementen horen van oudsher

verschillende stereotypen die het (zelf)beeld van Portugese Joden sterk hebben beïnvloed – een (zelf)beeld dat zeker niet hoeft overeen te komen met de historische realiteit.

(b) De relatie met de Hoogduitse Joden. Van oudsher is deze gekenmerkt door een zekere spanning: zo beschouwden de Sefardim ten tijde van de Republiek de Asjkenazim in het algemeen als paupers die ook op cultureel gebied minderwaardig waren. In de negentiende eeuw werkten beide Joodse bevolkingsgroepen weliswaar op vele gebieden samen, maar bleven de Sefardim vasthouden aan hun eigen rituelen en aan de herinnering aan hun eigen roemrijke verleden. De verhouding tussen beide groepen kwam in de twintigste eeuw nog meer onder druk te staan door een initiatief van enkele vooraanstaande Portugese Joden in bezettingstijd. Zij probeerden met (quasi-)wetenschappelijke rassen-theorieën te bewijzen dat hun groep niet tot het Joodse, maar tot het mediterrane ‘ras’ behoorde en zodoende van deportatie gevrijwaard zou moeten worden. De (vergeefse) reddingsoperatie heeft tot verontwaardiging bij Hoogduitse Joden geleid. De vraag is in hoeverre deze verontwaardiging ook na de oorlog aanwezig bleef binnen de groep van Hoogduitse Joden, en hoezeer deze de relatie met de Portugees-Joodse groep na 1945 heeft beïnvloed.

(c) De positie binnen de Nederlandse samenleving. Hiervoor zal onderzoek worden gedaan naar de sociaal-economische positie van de groep, de mate van integratie/acculturatie/assimilatie, de invloed van religie, zionisme, antisemitisme en de staat Israël, en de gemeenschappelijke herinnering aan de sjoa en de gevolgen daarvan als belangrijk element van Joodse identiteit.

Creyghton, Camille

De historiografische en politieke receptie van de geschiedschrijving van Jules Michelet in Frankrijk van 1870 tot op heden

Instituut voor Cultuur en Geschiedenis

Universiteit van Amsterdam

Promotor: prof. dr. W. den Boer; co-promotor: prof. dr. J. Tollebeek (KULeuven)

Aanstelling: 01/10/2010 – 31/09/2014

Jules Michelet (1798-1874) kan beschouwd worden als de meest invloedrijke Franse historicus van de negentiende eeuw. Hij had een grote invloed op de Franse historiografie van de negentiende en de twintigste eeuw. Daarnaast speelt hij een blijvende rol in het Franse politieke denken. President Sarkozy noemde hem bijvoorbeeld meermaals in zijn toespraken. Als historicus probeerde Michelet de Franse natie te begrijpen vanuit haar geschiedenis. Ook nu nog is de geschiedenis belangrijk voor het Franse zelfverstaan en wordt ze gebruikt als een argument in het politieke debat. Dat geldt vooral voor kwesties waarin de natie als zodanig in vraag gesteld wordt, bijvoorbeeld het door de regering geleide debat over de nationale identiteit in 2009 en 2010. In die debatten is Michelet steeds op de achtergrond aanwezig.

Merkwaardig genoeg is de grote invloed van Michelet op de geschiedschrijving en de politiek nooit uitgebreid onderzocht. Dit onderzoek wil die lacune opvullen. De studie van de invloed van Michelet op historici na hem vormt een interessant

perspectief op de Franse historiografie, terwijl het onderzoek naar zijn invloed op politici een licht werpt op de Franse politieke geschiedenis.

De methode voor dit onderzoek is die van de receptiegeschiedenis. Het uitgangspunt van de receptiegeschiedenis is dat de interpretatie van een tekst – die door de tijd heen kan veranderen – bepaald wordt door de wisselwerking tussen de tekst zelf en de context waarin de tekst geïnterpreteerd wordt. Ook het onderzoek naar de wijze waarop teksten als retorische en strategische instrumenten aangewend worden, maakt deel uit van de receptiegeschiedenis. In dit project zal ik onderzoeken wat de teksten van Michelet zo geschikt maakte voor gebruik in het politieke en historiografische debat en wat in deze debatten de behoefte deed ontstaan aan Michelet te refereren. Op deze manier kunnen de raakvlakken van de politieke geschiedenis en de geschiedenis van de historiografie via de methode van de receptiegeschiedenis benaderd worden.

Het onderzoek beslaat de periode van 1870 (het jaar van het ontstaan van de Derde Franse Republiek) tot heden. Via de invalshoek van de Micheletreceptie zal ik de veranderingen in de relatie tussen geschiedenis en politiek in Frankrijk door de tijd heen beschrijven en verklaren. Centrale vragen zijn welk beeld of stereotype de naam ‘Michelet’ in een bepaalde periode oproept bij historici en politici. Met welk doel wordt Michelet ingeroepen? Leent hij zich daar eigenlijk wel voor en waarom wel of niet? Met het antwoord op deze vragen zal ik vervolgens proberen te verklaren welke eigenschappen van geschiedschrijving het politiek gebruik ervan mogelijk maken en in hoeverre dat een gevaar is voor die geschiedschrijving.

Daudeij, Frank

Political philosophies, rethinking the state and society: Walten, Bidloo and De Hooghe

Erasmus Universiteit Rotterdam

Faculteit der Wijsbegeerte, vakgroep Geschiedenis van de Filosofie.

Promotor: Prof. Dr. L. van Bunge

Aanstelling: 01/05/2010 - 30/04/2014

This research is part of the NWO-Project, 'Faultline 1700: Early Enlightenment conversations on religion and society'. Central to this project is how Dutch intellectuals developed new social-political philosophies during the reign of Stadholder-King William III. This research will be concentrated on the works of propagandist like Ericus Walten, Govert Bidloo and Romeyn de Hooghe. They developed an so-called ‘orangist republicanism’ (Israel 2007), as an ideological underpinning of the rule of the Stadholder-King William III. The public role of religion plays a prominent part of this endeavour.

Their ideas about religion were, however, highly controversial. They were widely suspected of religious libertinism and actively engaged in the debate over ‘true religion’ and ‘true liberty’. So far the question remains unsolved whether this orangist republicanism was part of a truly radical philosophy, or if it was (partly) pragmatically inspired.

A crucial source for this project is Romeyn de Hooghe’s *Spiegel van Staet* (1706-1707). But also De Hooghe’s etchings, Walten’s pamphlets and Bidloo’s tracts merit thorough investigation, within the Dutch, as well as within a wider European

context. An analysis of the intellectual roots and reception of the work of De Hooghe, Walten and Bidloo, will (hopefully) give a better understanding of the dynamic between radical and religious concepts within the changing intellectual climate around 1700. A climate wherein concepts from different seemingly antagonising traditions as libertinism, Protestantism, Spinozism, could collide and merge at the same time.

Dietz, Feike

Emblematische dynamiek in de zeventiende en achttiende eeuw: woord, beeld en religie

Universiteit Utrecht

OGC / Nederlandse taal en cultuur

Begeleiding: dr. Els Stronks, prof.dr. Marc Van Vaeck, dr. Arie Gelderblom

Aanstelling: 01/07/2007 – 31/12/2011

Van alle embleemboeken die de zeventiende eeuw voortbracht, werd Herman Hugo's *Pia desideria* het meest herdrukt en bewerkt. De Neolatijnse, contrareformatorische bundel uit 1624 inspireerde vele vroegmoderne auteurs en graveurs tot exploratie en exploitatie. In het *Corpus Librorum Emblematum* uit 1997 maken Daly en Dimler melding van bijna 150 edities en vertalingen van de bundel. Behalve in het Latijn, verschenen bundels in het Nederlands, Frans, Duits, Engels, Spaans, Portugees, Deens, Russisch, Pools en Italiaans. Indien niet-integrale edities en vergaande bewerkingen eveneens in de telling betrokken zouden worden, zou de uitkomst ongetwijfeld nog veel hoger uitvallen. Het is niet verwonderlijk dat de veelzijdige *Pia desideria*-receptie in het buitenland regelmatig de aandacht heeft getrokken.

In neerlandistische publicaties werden tot nu toe slechts bescheiden aspecten van de Noord-Nederlandse receptie van *Pia desideria* ter sprake gebracht. Mijn studie biedt voor het eerst zicht op de omvang en het karakter van de doorwerking van *Pia desideria* in de vroegmoderne Republiek. Het interconfessionele hergebruik staat daarbij centraal: ik onderzoek op welke manieren zeventiende- en achttiende-eeuwse Noord-Nederlandse bewerkingen van verscheiden confessionele signatuur picturale en tekstuele elementen uit *Pia desideria* adapteerden, transformeerden en integreerden. Bewerkingen afkomstig uit verschillende functioneringsomgevingen verdienen aandacht: ik bestudeer de *Pia desideria*-receptie in het zeventiende-eeuwse katholieke milieu, het zeventiende- en achttiende eeuwse *Pia desideria*-gebruik door representanten van verschillende protestantse gezindten, en de rol van *Pia desideria* in de verlichte kinderliteratuur uit de late achttiende eeuw.

Mijn onderzoek naar de doorwerking van *Pia desideria* in religieuze woord-beeld-literatuur uit Noord-Nederland werpt licht op de problematische verhouding die beeld en geloof in de Republiek sinds de Reformatie onderhielden. De studie draagt daarmee bovendien bij aan de internationale receptiestudie naar *Pia desideria*, waarin de geloofsuitwisseling dikwijls als aandachtspunt naar voren is gebracht, maar nog weinig werd onderzocht. Een studie naar de uitwisseling van religieuze beeld- en woordelementen biedt nader inzicht in de interactie tussen de literatuur van verschillende confessies. Tot nu toe is weinig bekend over de wijze waarop en mate waarin Noord-Nederlandse makers van bimediale geloofsliteratuur gebruik konden maken van materiaal van andere confessies. Mijn onderzoek naar de productie van interconfessio-

nele literatuur zal het bestaande beeld aanvullen en nuanceren. Ik neem namelijk aan dat de wijze waarop aanhangers van verschillende confessies zich een culturele uiting als *Pia desideria* toe-eigenden, informatie verschaft over de praktische omgangsvormen - de zogenaamde 'omgangsoecumeniciteit' - tussen gelovigen in de Republiek. Wat zijn de picturale en tekstuele verschillen en overeenkomsten tussen de geloofsrepresentatie en -presentatie in *Pia desideria* en de Nederlandse religieuze emblematische literatuur uit de zeventiende en achttiende eeuw uit Noord-Nederland voor zover beïnvloed door *Pia desideria*? Van welke karaktereigenschappen van de pragmatische omgangsoecumene tussen de confessies geeft de toe-eigening van *Pia desideria* door Noord-Nederlandse emblematici blijk?

Dijkstra, Arjen

The uses of mathematics in the Dutch Republic: The value of mathematics

Universiteit Twente

The Department of Science, Technology and Policy Studies (STePS)

Promotor/begeleider: Dr. F.J. Dijksterhuis

Aanstelling: 01/08/2007 - 01/08/2011

Rond 1690 komen de Franeker hoogleraar in de wiskunde Bernhardus Fullenius Jr. (1640-1707) en de Harlinger schipper Lieuwe Willemsz Graaf (1652-1704) hard met elkaar in aanvaring, zoals blijkt uit een aantal pamfletten dat deze heren over en weer schrijven. Lieuwe Willemsz beschrijft Fullenius als iemand waarvan 'syn verstant te rauw en te plomp [is], sijn gemoet vol haat, sijn herte vol bedroch, sijn herssenen vol spijt, en sijn ogen blind van nijt sijn.' Fullenius zet op zijn beurt Lieuwe Willemsz weg als iemand die een 'botten misslag' maakt en die een 'sporelosen Oost en West soeker' genoemd mag worden. Dat zeventiende-eeuwers goed ruzie konden maken zal niemand verbazen, dat het onderwerp van deze ruzie een wiskundige kwestie was zal misschien tot meer verbazing leiden, gezien de harde toon.

Schelden is niet het enige wat deze twee wiskundigen doen in de polemiek. Ze proberen ook op basis van (al dan niet inhoudelijke) argumenten aan te tonen waarom de een meer gelijk had dan de ander. Tot zover lijkt het een doodnormale polemiek en ook bij een nadere bestudering blijkt het kenmerken van een 'gewone' polemiek te hebben. Beide heren worden namelijk gesteund door religieuze groeperingen, door politieke facties (met vertegenwoordigers in de hoogste regionen) en door geleerden van internationale allure. De wiskunde is hier een vehikel van maatschappelijke stromingen.

Gedurende de hele zeventiende eeuw neemt de wiskunde verschillende posities in. Voor leden van de politieke elite was het een leuk tijdverdrijf, voor anderen was het essentieel om in het levensonderhoud te voorzien, voor weer anderen was het een serieuze manier om sociaal hogerop te komen. Ook was de wiskunde belangrijk voor de economische ontwikkeling van de Republiek, daarbij valt te denken aan zaken als stuurmanskunst waarvoor wiskundige kennis vereist was, of aan landmeters die verdeling van land in goede banen moesten leiden.

Het promotieonderzoek zal zich richten op de wisselwerking die bestaat tussen wiskundige praktijken in een politieke cultuur. Daarbij wordt vooral gekeken naar de sociaal culturele context waarin de wiskunde wordt bedreven in de provincie Fries-

land, in de zeventiende eeuw. Hoe deze achtergronden meespelen in het tot stand komen van nieuwe manieren waarop de wiskunde wordt bedreven, is een van de belangrijkste thema's. Dit zijn overigens manieren die niet altijd de tand der tijd hebben overleefd, wat het alleen maar interessanter maakt om ze te bekijken.

Dols, Chris

Narratives of the New: Engineering, Tradition, and Reform in the Dutch Catholic Community, 1958-1974

Radboud Universiteit Nijmegen

Afdeling Geschiedenis

Promotor/begeleider: Mw. prof. dr. M.E. Monteiro, Mw. dr. M.E.B. Derks

Aanstelling: 01/09/2009 – 01/02/2013

Narratives of the New focuses on the way in which social scientists intervened in the ecclesiastical domain in order to reform the Church, and validate its existence in the modernizing world. It also investigates how this intervention changed people's – both laypeople's and clergymen's – perceptions of themselves as Catholics in a dynamic and fast moving decade. From 1958 onward, Dutch social engineers (a number of them being members of religious orders, for instance Walter Goddijn OFM and Osmond Schreuder OFM) analyzed and described socio-religious life through new research techniques such as polling. The consultation of the faithful, regularly ordered by the bishops, and the mediation of the research results, fostered new and latently explosive narratives of crisis and renewal. These narratives addressed a more democratic Church, based on dialogue instead of hierarchal structures. Throughout the process of engineering, Catholic social scientists presented ecclesiastical, pastoral, liturgical and cultural reforms as essential and vital elements of the Christian tradition, hereby connecting tradition and reform. This particular practice of memory through the instruments of the social sciences appealed to the media, which proved to be very susceptible to the narratives of the new, and provided a platform for its exponents. By magnifying 'problems', often with the help of social scientific research results, the media cultivated the religious crisis of the 1960s. Among certain groups, this led to unrealistic high hopes for change. The way in which reform and tradition were engineered thus contributed to the religiously explosive climate of these years that eventually provoked a restorative Vatican policy in the early 1970s.

Doornbos, Annemarie – buitenpromovendus

A.L.G. Bosboom-Toussaint

Universiteit van Amsterdam

Promotor: mw. prof. dr. M. Mathijssen-Verkooijen

Van Anna Louisa Geertruida Bosboom-Toussaint bestaat al ruim een eeuw het beeld van een succesvol auteur van historische romans met een sterk religieuze inslag. Een vrouw die zich een plaats veroverde in de literaire wereld dankzij haar talent, haar contacten en haar 'mannelijke' aanpak.

Van oudsher is bij de presentatie van Geertruida Bosboom-Toussaint de nadruk gelegd op dezelfde aspecten van haar leven en werk, waarbij de historisch letterkundi-

gen steeds meer elkaars conclusies overnemen en er nauwelijks sprake is van een analyse van het werk. Ontwikkelingen en uitspraken van romanpersonages worden rechtstreeks toegeschreven aan de auteur, waarbij de bevindingen soms ondersteund worden door citaten uit de correspondentie van Bosboom-Toussaint. De aandacht wordt voornamelijk gevestigd op de interpretatie van de historie en de rol van de religie daarin; de vrouwelijke identiteit is van ondergeschikt belang. Vooral naar aanleiding van Majoor Frans en uitspraken van Bosboom-Toussaint in haar brieven is men vrijwel unaniem van mening dat zij het traditionele rollenpatroon juist achtte.

Een andere invalshoek met betrekking tot Geertruida Bosboom-Toussaint en haar werk kan een ander beeld opleveren. Mijns inziens zijn er in het werk van Geertruida Bosboom-Toussaint aanwijzingen dat zij een scherp oog heeft voor de positie van vrouwen: het is mogelijk in haar werk de worsteling met de algemeen geaccepteerde opvattingen over de plaats en taak van vrouwen aan te wijzen.

In dit onderzoek wil ik aantonen dat Bosboom-Toussaint speelt met onder meer de subjectiviteit op het niveau van de tekst waardoor ze zich aan de oppervlakte conformiert aan de contemporaine cultuur en tegelijk een subversieve laag aanbrengt met betrekking tot de representatie van vrouwen.

Vervolgens wil ik nagaan welke verbanden er te vinden zijn tussen Bosboom-Toussaints vrouwelijke identiteit zoals die te zien is in haar literaire werk en de cultuurhistorische context waarin dit werk tot stand kwam. Het is de vraag of er samenhang bestaat tussen de manier waarop Bosboom-Toussaint aandacht besteedt aan de positie van vrouwen en het discours van haar tijd: welke plaats neemt zij in in de machtsstrijd waarin bepaald wordt welke zienswijze als normaal beschouwd wordt? Door te zoeken naar antwoorden op deze vraag wil ik komen tot het geven van betekenis aan de vrouwelijke identiteit van de auteur Bosboom-Toussaint vanuit de interactie tussen tekst en context.

Drieënhuizen, Caroline

Verzamelen en de Indische elite, 1870 – 1942

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Cultuurgeschiedenis van Europa

(Co)promotor: mw. prof.dr. S. Legêne, prof. dr. P. den Boer

Aanstelling: 01/09/2007 – 20/04/2011

Opmerkelijk veel leden van de Nederlandse (koloniale) elite verzamelden tussen 1870 en 1942 voorwerpen uit Nederlands-Indië en profileerden zich met hun collecties materiële cultuur en kennis in Nederlands-Indië en Nederland. De ‘Indische’ (waaronder ik versta: zij die behoorden tot de koloniale samenleving) elite lijkt zich te hebben georganiseerd rond verzamelobjecten en de objecten zelf organiseerden deze groep.

Juist in deze periode werd het moderne Indië gevormd en ontstond een elite die geen ‘gewone’ Nederlandse elite was. In Indië werd men continu geconfronteerd met politieke en economische ontwikkelingen, vrienden en familie waren vaak afwezig of op reis, sociaal-culturele netwerken verdwenen en nieuwe moesten weer opgebouwd worden. De band met Nederland bleef echter sterk en eenmaal terug in Nederland, bleven de families elkaar ook opzoeken. Geïnspireerd door het werk van wetenschappers als Frederick Cooper, Elsbeth Locher-Scholten en Susan Legêne, ben ik van me-

ning dat er sprake was van een transnationaal cultureel bewustzijn. Welke rol speelde het verzamelen in de (koloniale) elitevorming en wat vertelt dit ons over de sociaal-culturele samenleving van deze elite? Wat, waarom en hoe werd verzameld? Hoe en waarom profileerde de elite zich met zijn collecties en kennis? Hoe werkt dat door in het heden? Wat vertelt ons dit alles over de geschiedenis van Nederland en Nederlands-Indië? Kan dit geheel vergeleken worden met ontwikkelingen in bijvoorbeeld Frankrijk of Groot-Brittannië?

In dit onderzoek zal aan de hand van de biografische gegevens uit de literatuur en archieven van enkele in deze samenleving vooraanstaande personen uit verschillende beroepsgroepen een beeld geschetst worden van 'de' verzamelende Indische elite tussen 1870 en 1942. Het gaat daarbij dan niet voornamelijk om de biografische gegevens zelf, maar om de percepties waar vanuit mensen handelden. De materiële collecties zullen als historische bron gebruikt worden. Ik ga namelijk uit van het idee dat de verzamelde voorwerpen niet zozeer een representatie zijn van de cultuur waaruit de objecten komen en statische, betekenisvaste voorwerpen zijn, maar juist meer zeggen over de verzamelaars en de verhalen die ze ermee willen vertellen. De bestudering van de materiële bronnen, gesteund door archief- en literatuuronderzoek, en geplaatst in de historische context zal dan ook antwoord geven op de onderzoeksvragen.

Duindam, David

De Hollandsche Schouwburg als lieu de mémoire

Universiteit van Amsterdam

Instituut voor Cultuur en Geschiedenis

Promotor en begeleider: prof. dr. Frank van Vree, dr. Rob van der Laarse

Aanstelling: 01/05/2010 – 01/05/2014

Het onderzoeksproject richt zich op de beschrijving en analyse van de ontwikkeling van de Schouwburg tot een van de belangrijkste herinneringsplaatsen met betrekking tot de Tweede Wereldoorlog, Joods Amsterdam en de nazistische vernietigingspolitiek, gesitueerd in bredere nationale en internationale discussies over de monumentalisering en musealisering van vergelijkbare plaatsen van terreur. Het onderzoek wordt opgezet vanuit een gelaagd en veelzijdig historisch perspectief, ook wat betreft de vormgeving en presentatie, waarbij uiteraard ook aandacht zal worden besteed aan de vrijwel onbekende geschiedenis van de Schouwburg als centrum van cultuur en van het gebouw zelf. Tegelijk zal het onderzoek bijdragen aan de op handen zijnde, grondige vernieuwing van deze plaats als gedenkplaats en museum, alsmede de lopende discussies, zowel in Nederland als daarbuiten, over de inrichting van dergelijke plaatsen van terreur, als plek van herdenking en vermaning, museum en educatief centrum, waarbij esthetische, politieke, religieuze en educatieve argumenten een rol spelen, resulterende in uiteenlopende, dikwijls conflicterende scenario's en strategieën.

Het onderzoek zal worden uitgevoerd in samenwerking met het Joods Historisch Museum en maakt deel uit van het bredere verband van het overkoepelende onderzoeksprogramma *Oorlog, Erfgoed en Herinnering* en het NWO-programma *De dynamiek van de Herinnering*.

Eekhout, Marianne

Commemoration and Community. Local memories of the Dutch Revolt, 1566-1700

Universiteit Leiden

Vaderlandse geschiedenis

Promotor: prof. dr. Judith Pollmann

Aanstelling: 01/09/2008 – 31/08/2013

The siege and relief of Leiden in 1573-1574 is one of the most famous episodes in the history of the Dutch Revolt. But also the sieges of Alkmaar, Haarlem and Groningen and in the South: Antwerp, Den Bosch and Valenciennes, were stamped on local memory during the 1570s and 80s. Town politics played a key role in the creation of memory cultures during and after the Revolt. Magistrates, the church and important families all played their part in this process. But the remembrance of the Revolt would not develop without the support of the local community who could embrace a certain memory or not. At the same time memories could lead to uneasiness as well. For many cities in the Southern Netherlands, memories of their support of the Revolt were painful. And for a town like Amsterdam, that had sided with the Spanish, memories of the Revolt were an embarrassment rather than a source of pride. The study of the development of memory cultures and the contribution of several groups within the community is the first objective of this project.

Local memory cultures were created in different shapes and guises. Annual memorial days, historical documents, plays, sermons, plaques on houses, public buildings or spaces with a connection to the Revolt, memorial plates in churches, tapestries, paintings and local histories were all used to convey images of the Revolt. As far as some of these media, such as history plays and paintings in city halls, have been studied before, they have mostly been considered in isolation. The second objective of this project is to consider the way in which different media were deployed, to consider how they interrelated, and to establish what audiences they might have reached. Special attention will be devoted to ‘relics’ of the Revolt. Individuals and their family cherished objects that could serve to illustrate or ‘prove’ their involvement in past events. Some contemporaries also collected memorabilia.

Besides the multimedia approach, a comparison of towns in both the North and the South of the Netherlands will be central to this project. In the Republic, local memories formed an important part of memory culture and local memories eventually even became part of national history. Much less is known about local memories of the Revolt in the Southern Netherlands. One key question is whether the more centralised political structure of the South also affected local memory cultures, or whether these developed more or less along the same lines as in the North.

This project is part of the VICI project *Tales of the Revolt. Memory, oblivion and identity in the Low Countries, 1566-1700*. www.talesoftherevolt.leidenuniv.nl

Elbers, Astrid

Jan Hendrik Oort and the rise of radio astronomy in the Netherlands

Universiteit Leiden

Leiden Observatory

Promotor / begeleider: prof. dr. Frans Van Lunteren
Aanstelling: 15/02/2009 – 15/02/2013

The Dutch astronomer Jan Hendrik Oort (1900 – 1992) made his name in the 1920s and 1930s through his studies of the Galaxy. In 1927 he confirmed Bertil Lindblad's theory that the Milky Way galaxy rotates by analyzing the movement of the stars. He became professor at the Observatory of the University of Leiden in 1935. From the 1940s onward, he became a pioneer in the new field of radio astronomy, together with his pupil H.C. van de Hulst. In 1944, van de Hulst predicted the 21cm line of interstellar hydrogen. He calculated that interstellar hydrogen atoms emit a spectral line at wavelength of 21 cm in the radio part of the spectrum. He suggested that it would be possible to detect the 21 cm line using radio telescopes. Oort's and van de Hulst's efforts culminated in 1970 in the foundation of the Westerbork Synthesis Radio Telescope (WSRT), at the time the world's largest radio telescope.

The aim of this project is to portray the rise of this new field of research from personal, institutional and political angles and to explain how the Netherlands became a centre of observational astronomy. We will focus at, among others, the following questions: What was the role of the international context? Dutch radio astronomy did not develop in a vacuum: during the first ten years after World War II, radio astronomy rose simultaneously in different countries: developments in Cambridge, Australia, Italy and the Soviet Union made a contribution to the shaping of project that would become the WSRT. Was there an effective international cooperation? This became clear in the project that preceded the WSRT, namely the Benelux Cross Antenna Project (BCAP) (1960), from which Oort was the president. Because of some political struggles, Belgium finally withdrew from the project. What about the personal contributions? It is well known that the Netherlands were able to attract some important foreign scholars, for example Högbom, who made important contributions to the project. Further we will examine the role of institutions like the International Astronomical Union, the NFRA, ESO, ASTRON...

Important source material is located at Leiden University. This includes the papers of Oort and Van de Hulst.

Elpers, Sophie

Erfenis van het verlies? Wederopbouwboerderijen en de culturele omgang met traditie, modernisering en de Tweede Wereldoorlog

Meertens Instituut / UvA

Leerstoelgroep Nederlandse Geschiedenis

Promotor/begeleider: prof. dr. P. Romijn, dr. H. Dibbits

Aanstelling: 01/09/2009 – 01/09/2012

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden meer dan 8000 boerderijen verwoest in Nederland. Boeren verloren niet alleen een essentieel deel van hun economische bestaansbasis, maar ook een drager van traditie, status en identiteit. De bewoners waren als individu en gezin door het verlies van hun boerderij getroffen en moesten met hun individuele ervaringen in het reine komen. Zij wilden over het algemeen traditionele gebouwen terug die pasten bij dat wat bekend was in de regio. De overheid

daarentegen zag de kans schoon om vanuit een gemeenschapsgeoriënteerd rationeel perspectief door een centraal gedirigeerde wederopbouw de landbouw te moderniseren. Hierdoor ontstond er een spanningsveld tussen modernisering en standaardisatie aan de ene kant en het behoud van het zogenaamde streekeigen bouwen aan de andere kant. In het debat was er een voortdurende strijd tussen het vreemde en het eigene, innovatie en behoud, functionaliteit en esthetiek, uniformiteit en variabiliteit.

De doelstelling van het promotieonderzoek is tweedelig:

1. Inzicht verschaffen in het spanningsveld tussen modernisering en traditie bij de wederopbouw van de verwoeste boerderijen. Ook wordt gekeken in hoeverre zich dat spanningsveld toont in de voltooide wederopbouwboerderijen. Hoe werd de wederopbouw waargenomen door de direct betrokkenen? Wat betekende modernisering voor hen, wat het vasthouden aan tradities? Welk beeld ontstond er in dit kader over de Tweede Wereldoorlog?

2. Inzicht verschaffen in de betekenissen die de tweede en derde generatie geven. Hoe worden de herinneringen aan de wederopbouw van de boerderijen doorgegeven? Hoe veranderen per generatie de percepties en wat vertellen deze over denkbeelden over de Tweede Wereldoorlog? Welke rol speelt daarbij het feit dat de wederopbouwboerderijen tegenwoordig door officiële instellingen uitgeroepen worden tot cultureel erfgoed? Ontstaat er door de erfgoedsering een (nieuw) vertoog over de Tweede Wereldoorlog?

Het project is zowel historisch als etnologisch georiënteerd en kent raakvlakken met de architectuurgeschiedenis, de landbouwgeschiedenis en met erfgoedstudies. De betrokken instituten zijn het Meertens Instituut, het ICG en het NIOD.

Flipse, Ab

Natuurwetenschap en levensbeschouwing in Nederland, 1880-1940

Vrije Universiteit Amsterdam

Afdeling Algemene Vorming / Geschiedenis der Natuurwetenschappen

Promotor/begeleider: prof. dr. F.H. van Lunteren

Aanstelling: 01/01/2005 – 01/01/2010

In de negentiende eeuw ging het geloof in de vooruitgang lange tijd hand in hand met een groot vertrouwen in de natuurwetenschap en haar toepassingen. In de laatste twee decennia van de eeuw werd echter steeds vaker kritiek geuit op de pretenties, de waarde en de consequenties van de natuurwetenschappen. De wetenschap had de maatschappelijke problemen niet opgelost, maar soms juist verergerd en ze ondergroef volgens velen de godsdienst en de moraal, omdat ze reductionistisch en materialistisch zou zijn.

Deze geluiden waren ook in Nederland te horen, waar de kritiek vanuit verschillende hoeken kwam. Zowel door traditionele gelovigen als door hen voor wie het oude geloof had afgedaan en die nu zochten naar nieuwe zingeving, werd de materialistische natuurwetenschap bekritiseerd. De verzuiling in Nederland zorgde ervoor dat de kritiek vanuit orthodoxe hoek zich goed kon organiseren. In het onderzoek zal dan ook specifieke aandacht worden gegeven aan de twee confessionele zuilen. Hoe keek men aan tegen de natuurwetenschappen? In hoeverre streefde men naar een thomisti-

sche of calvinistische wetenschap? Daarnaast zal echter ook worden gekeken naar minder strak gedefinieerde religieuze en spirituele groepen. In die kringen werd van de wijsbegeerte en de wetenschap wel verwacht dat ze de rol van de religie zou overnemen. De wetenschap zou dan wel een ander karakter moeten krijgen en open moeten staan voor immateriële en intuïtieve waarheden. Verschillende ideeën voor een holistische, a-causale en indeterministische wetenschap werden in deze periode dan ook gelanceerd.

Aanvankelijk hielden veel natuurwetenschappers zich afzijdig van deze discussies. Ze probeerden botsingen van wetenschap en levensbeschouwing te voorkomen door zich te beperken tot het eigen vakgebied of door fysische kennis te relativeren op instrumentalistische of conventionalistische wijze. Vanaf ongeveer 1900 kwam hier echter geleidelijk verandering in. Door sommigen werd de waarde van de wetenschappelijke kennis verdedigd tegenover allerlei vage speculaties. Door een groeiend aantal natuurwetenschappers werd echter ook gestreefd naar een nieuwe synthese tussen natuurwetenschap en levensbeschouwing. Vooral in het interbellum zouden opmerkelijk veel Nederlandse natuurwetenschappers zich mengen in het wijsgerig debat of zich wagen aan theologische bespiegelingen. Het grote publiek toonde in deze periode veel interesse voor nieuwe theorieën als de relativiteitstheorie en kwantummechanica, een fascinatie die deels te maken had met de suggestie dat door deze theorieën het voormalige materialisme en determinisme overwonnen werd.

Voor de hele periode zal in kaart gebracht worden welke visies er opgeld deden over de relatie geloof-wetenschap en welke specifieke thema's daarbij aan de orde kwamen. Hoe werd door verschillende generaties natuurwetenschappers gedacht over levensbeschouwelijke vragen? Hoe werd door filosofen en theologen gedacht over de waarde en de rol van de natuurwetenschap? Hoe veranderde de houding van het publiek ten opzichte van de relatie tussen natuurwetenschap en religie?

Garvert-Huijnen, Katharina

Und plötzlich Partner in Europa. Die deutsch-niederländischen Beziehungen in der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft 1957-1991

Universiteit van Amsterdam, Duitsland Instituut (DIA)

Promotor: dhr. prof. dr. A.J.J. Nijhuis

Aanstelling: 01/06/2009 – 01/06/2012

Liest man über die deutsch-niederländischen Beziehungen nach 1945, wird häufig konstatiert, dass diese auf psychologischer Ebene bis in die 1990er Jahre mit Spannungen beladen waren. Die politische Zusammenarbeit Deutschlands und der Niederlande wird dahingegen schon kurz nach Kriegsende als rational und nüchtern, sogar partnerschaftlich eingestuft. Tatsächlich entschieden sich beide Länder, unter dem Einfluss des ausbrechenden Ost-West-Konfliktes, aus sicherheits- und wirtschaftspolitischen Erwägungen zu einer Mitgliedschaft in der NATO und zur Beteiligung am Europäischen Integrationsprozess. Somit wurden Besatzer und Besetzte vielleicht schneller als erwartet zu Bündnispartnern. Diese Tatsache schließt jedoch keineswegs aus, dass auch die Zusammenarbeit in diesen Institutionen durch politisch-psychologische Sensibilitäten geprägt war. Darüber hinaus treffen zwei Länder aufeinander, die nicht nur im Hinblick auf Größe und geografische Lage, sondern auch in ihrer internationa-

len Einbindung, ihrer Geschichte und politischen Kultur deutliche Unterschiede aufweisen. Vor diesem Hintergrund lässt sich erklären, dass die Beziehungen Deutschlands und der Niederlande, trotz zahlreicher gemeinsamer Interessen, nicht nur in den Grenzregionen Niederlande-NRW/Niedersachsen, in verschiedenen Phasen des Integrationsprozesses zum Teil besorgniserregend schlecht waren. Erstaunlicherweise dominiert jedoch nach wie vor in Wissenschaft und Politik das Bild der besonders engen deutsch-niederländischen Beziehungen in Europa.

Das hier vorgestellte Forschungsprojekt hat zum Ziel, die Europapolitik beider Länder in der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft nicht nur zu vergleichen, sondern in Wechselwirkung miteinander zu untersuchen. Dabei spielen Aspekte wie politischer Transfer, wechselseitige Wahrnehmung, Erwartung und Realität eine zentrale Rolle. Da die Beziehungen zweier Länder in den Mittelpunkt gestellt werden, kann die Forschungsarbeit die Kluft zwischen nationalem Selbstbild und Perzeption durch den Anderen bloß legen und auch auf diese Weise die Grenzen nationaler Geschichtsschreibung überwinden.

Gastel, Joris van

Response and artistic practice in Roman and Neapolitan baroque sculpture

Universiteit Leiden, Universitair Instituut voor Culturele Disciplines (LUICD)

Opleiding Kunstgeschiedenis

Promotores: Professor C. Van Eck and dr. M. Delbeke

Aanstelling: 01/09/2006 – 01/09/2010

Although the amount of baroque texts addressing sculpture as if it were breathing, speaking or moving are so numerous that it seems not more than an intellectual cliché, a mechanical repetition of a classical *topos* revived by the writers of the Renaissance, such reactions were not confined to the intellectual public. In fact, the baroque sculptor thoroughly orchestrated his work in order to elicit such a reaction in the spectator, a spectator that was no longer only to be found among the connoisseurs of art, but rather in the larger anonymous public. The methods the sculptor could apply to reach this aim, however, seem to have been various. In the proposed research a comparison shall be made between the dominant Roman approach of Gian Lorenzo Bernini (1598-1680) and his followers, often regarded as ‘theatrical’, and the more sober, realist Neapolitan school, exemplified by the work of Cosimo Fanzago (1591-1678). Building on Alfred Gell’s theory of art as agency, buttressed by a Wittgensteinian externalist psychology, contemporary artistic theory, sculptural practice and the works themselves—a selection of relevant case studies will be made—shall be studied in the light of the response of the spectator. Here the work of art shall be understood as an intentional agent which is ‘vitalised’ by the spectator, the artist, and others interacting with the work.

Geerdink, Nina

De sociale verankering van het zeventiende-eeuwse dichterschap in de Republiek: zelf(re)presentatie in de gedichten van Jan Vos (1610-1667)

Vrije Universiteit Amsterdam

Nederlandse taal en cultuur

Promotor: Prof. dr. J.M. Koppenol

Aanstelling: 01/03/2007 – 01/09/2011

In mijn promotieonderzoek staat de sociale verankering en sociabiliteit van het zeventiende-eeuwse dichterschap in de Republiek centraal. Auteursrepresentatie is daarbij het uitgangspunt: hoe representeren zeventiende-eeuwse dichters zichzelf in en door hun poëzie? En hoe zetten zij zelfrepresentatie in voor het verwerven of consolideren van een sociale positie?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden onderzoek ik de zelfrepresentatie van een dichter die in de literatuurgeschiedenis tot nu toe een problematische positie innam. De Amsterdamse dichter Jan Vos (1610-1667) opereerde als katholieke glazenmaker zonder klassieke opleiding vanuit de marge, maar heeft een centrale positie weten te verwerven in Amsterdamse politieke en culturele elitekringen. Ik onderzoek in hoeverre zijn profilering in en door sociale poëzie daarbij een rol heeft gespeeld.

Mijn onderzoek heeft een theoretische component in het analyseren van de mogelijkheden van zelfprofilering door auteurs in de specifieke context van de poëzieproductie in Amsterdam in de tweede helft van de zeventiende eeuw. In internationaal onderzoek in de traditie van Bourdieu wordt wel verondersteld dat de zeventiende-eeuwse auteur een relatief autonome positie had, maar tegelijkertijd is er altijd veel aandacht voor de ‘beperkende’ literaire en sociale conventies die in deze periode, met name in gedichten, een rol speelden. Ik wil onderzoeken hoe de beperkingen en mogelijkheden voor een auteur als Vos een kader vormden voor zijn dichterschap. Daartoe kijk ik naar de literaire strategieën die dat dichterschap (mede) vormgaven.

Gelder, Esther van

Clusius and botany in the context of Habsbourg court and aristocratic culture (ca. 1570-1590)

Universiteit Leiden, Universitair Instituut voor Culturele Disciplines (LUICD)

Promotor: mw. prof. dr. M.E.H.N. Mout

Aanstelling: 01/09/2005 – 23/02/2010

The Netherlandish humanist, physician and botanist Carolus Clusius (1526-1609) was one of the most important botanists of the sixteenth century. Focusing on Clusius, the project of which this dissertation forms part, investigates how botany became a field of scientific expertise during the period 1550-1610.

The social construction of knowledge is a central notion of the new cultural history of science and it inspired the themes and questions of the proposed research. If social and cultural contexts are indeed constitutive elements in the formation of knowledge it is to be expected that sixteenth-century courts, towns and universities functioned as ateliers of knowledge, deeply influencing the styles and practices of botanical expertise and its presentation. Clusius functioned in each of these settings.

My research focuses on the long period Clusius spent in Austria and Hungary (1573-1588), because it offers an excellent opportunity to investigate the development of botany, research practices and modes of presentation in the context of both the imperial Habsburg court and several aristocratic courts, especially in Hungary. It enables comparison between the roles of the various scientific experts and artists at the imperial court on the one hand, and between the acquisition and handling of scientific ex-

pertise at the imperial court and at the noble courts in this region on the other hand. These comparisons should lead to insights into the mechanisms and styles of patronage and protection, scholarly rivalry and cooperation, while throwing light on the issue of authorship and intellectual ownership of ideas. Focusing on botanical research practices and modes of presentation special attention will be paid to Clusius' field trips, publications, exchanges of naturalia, local research, gardening, as well as to his connections with artists depicting nature and collectors.

The principal sources for this project are: the Clusius correspondence and the extensive literature on the Habsburg. Some additional archival research and research concerning the history of the high Austrian and Hungarian nobility will be necessary.

Gerlagh, Wim – buitenpromovendus

William Morris (1834 1896) en zijn invloed in Nederland

De Engelsman William Morris stierf, 62 jaar oud, in oktober 1896 in Londen. In zijn eigen land genoot hij bij leven grote faam als dichter, kunst- en architectuurcriticus, kunstnijveraar, grondlegger van de arts and crafts-beweging, zakenman, socialistisch agitator en als boekillustrator en boekdrukker. Hoewel Morris Nederland nooit bezocht, en zijn contacten met Nederlanders op de vingers van een hand tellen zijn, bleef zijn sterven in ons land niet onopgemerkt. Hij werd herdacht in anarchistische- en socialistische kring; in bladen als *Morgenrood* en *De Nieuwe Tijd*. Maar ook meer cultureel gerichte periodieken zoals *De Amsterdammer*, *De Nederlandsche Spectator* en *De Kroniek* besteedden aandacht aan zijn dood. Hiermee is niet gezegd dat zijn werk en ideeën destijds ruime bekendheid genoten in ons land. Het In Memoriam dat op 6 oktober in het *Algemeen Handelsblad* verscheen, opent niet voor niets met de zinsnede "Heel bekend was William Morris bij ons niet..."

De juistheid van zojuist gememoreerde bewering wordt door bibliografisch onderzoek gestaafd. Gebleken is dat er tot 1896 in het Nederlandse taalgebied slechts 7 keer over Morris is gepubliceerd. En deze publicaties behoren alle tot de categorie 'korte berichten en mededelingen'. Ook is er tot dan nauwelijks werk van Morris in het Nederlands vertaald, zodat er voor de vele niet-Engelssprekende landgenoten weinig mogelijkheden waren om van zijn gedachtegoed kennis te nemen.

Beginnend met het jaar van zijn sterven ontstaat een ander beeld. Het lijkt er zelfs op dat Morris ten tijde van zijn dood in ons land min of meer is uitgegroeid tot een 'cult'-figuur. Alleen in 1896 al verschijnen er 19 korte berichten, waaronder die waarin van zijn overlijden melding wordt gemaakt, en 11 langere beschouwingen over zijn leven en werk. Ook wordt in dat jaar een rede van Morris in het Nederlands vertaald (en in *De Kroniek* gepubliceerd). In 1897 wordt Morris 11 keer genoemd en verschijnen er twee vertalingen (waaronder de roman *Nieuws uit Nergensoord*, die eerder tot twee maal toe onvoltooid bleef). In 1898 zijn er 7 berichten en 3 vertalingen. En sindsdien is er sprake van een niet aflatende stroom van publicaties van en over Morris die voortduurt tot de dag van vandaag. Op grond hiervan mogen we vermoeden dat Morris' ideeëngoed hier vooral postuum navolging heeft gekregen.

In 1956 beschreef Walter Thys hoe Morris indirect een rol speelde in het debat over Kunst en Leven dat in 1896 door het puik van de Nederlandse kunstenaars in *de Kroniek* werd gevoerd. Aanvullend schreef hij dat " Morris nog wacht op iemand

die zijn invloed op Nederland en België zal willen beschrijven". Voor wat betreft het Nederlandse deel wil deze studie in de door Thijs geconstateerde lacune voorzien. Het onderzoek is allereerst gericht op beantwoording van de vraag waarom Morris, anders dan schrijvende land- en tijdgenoten als Charles Dickens of Walter Crane, niet tijdens zijn leven maar pas na zijn dood bekend werd in ons land kreeg. Vervolgens wordt onderzocht hoe en via welke kanalen deze bekendheid ontstond. In dat verband komt een aantal personen uit de artistieke en intellectuele avant-garde van rond 1900 er sprake. Van deze sleutelfiguren zal worden bekeken door welk facet van Morris veelzijdige ideeëngoed zij zich lieten inspireren en welk(e) facet(ten) zij al dan niet bewust terzijde schoven.

Wat betreft het interbellum wordt geïventariseerd of er op terreinen waarop Morris tijdens zijn leven van zich deed spreken (de poëzie, het kunstambacht, het socialisme, architectuur- en stedenbouw, de monumentenzorg en de typografie) nog sporen van zijn gedachtegoed traceerbaar zijn.

De studie eindigt met een verkenning van de tweede helft van de 20ste eeuw. Daarbij wordt naar een verklaring gezocht voor de Morris' opleving die - ook in ons land - in de jaren '70 en '80 ontstond, en die tot ver in de jaren '90 heeft doorgewerkt. Daarbij zullen de verschillen en de overeenkomsten met eerder in ons land voor Morris gebleken belangstelling worden gestipuleerd.

Gijsenbergh, Joris

Repertoires of democracy in Belgium and the Netherlands, 1920s-1950s

Radboud Universiteit

Afdeling geschiedenis

Promotor(es): prof. dr. Remieg Aers en prof. dr. Marit Monteiro

Aanstelling : 01/06/2008 – 15/05/2012

In my dissertation, I examine how the Dutch and Belgian views on democracy in the interwar years have been influenced by foreign events and developments. Students of democracy have often adopted a normative view, judging whether polities could be called 'democratic'. By contrast, I regard democracy as a contested concept, which should be placed in its historical context. Because historical actors disagreed on the meaning of 'democracy', it is interesting to find out which definition they used.

Various 'repertoires of democracy' have coexisted, each consisting of certain practices, discursive elements and symbols. I try to gain insight in these repertoires and in their development. This is especially relevant for research on the interwar years, when the democratic system was widely criticised. Previous historians have focused exclusively on 'anti-democrats' or staunch defenders of democracy. Instead, I study the grey area in between. After all, people did not only look for alternatives *for* democracy, but also for alternative forms *of* democracy. These attempts to reform democracy were especially visible in public debates on the repression of political extremism. Dutch and Belgian commentators discussed how far democracy could go in its defense against its adversaries. Therefore, I will examine how they tried to adapt democracy to the specific demands of their age. In doing so, I will pay special attention to the way transnational influences helped to shape the semantics and practice of democracy in

the Low Countries. By studying how foreign examples were received, I gain more insight in the changing repertoires of democracy.

Goudriaan, Elisa

Florentijnse patriciërs als cultuurbemiddelaars in vroegmodern Italië

Universiteit Leiden

Universitair Instituut voor Culturele Disciplines (LUICD)

Promotores: Prof. dr. G.J.J. van der Sman en Prof. dr. H.T. van Veen (RUG)

Co-promotor: Prof. dr. M. Keblusek

Aanstelling: 01/09/2009 – 01/09/2013

De Florentijnse cultuur wordt in de periode 1587-1670 voornamelijk geassocieerd met de Medici-familie. Dit onderzoek plaatst belangrijke vraagtekens bij dit algemeen heersende beeld, door te laten zien dat de Florentijnse cultuur in de genoemde periode voor een belangrijk deel gestalte kreeg door toedoen van ontwikkelde leden van het Florentijnse patriciaat. De Florentijnse patriciërs traden op als cultuurbemiddelaars binnen uitgebreide patronagenetwerken, die bestonden uit hoge machthebbers en voor- aanstaande geletterden uit Florence en andere steden en daarnaast uit vele kunstenaars, zoals schilders, componisten, musici, acteurs, architecten en beeldhouwers. Door hun frequente contacten met en hun bemiddeling tussen al deze personen zorgden de patriciërs voor vernieuwingen in verschillende sectoren van het cultuurleven, die vervolgens door de Medici werden toegepast op grotere, hoofse schaal. Dankzij (voor het overgrote deel) ongepubliceerde bronnen kunnen deze cultuurbemiddelingsactiviteiten voor het eerst scherp in beeld worden gebracht.

Dit onderzoek raakt de kern van enkele grote thema's in het recente onderzoek naar de kunst en cultuur in vroegmodern Italië:

- de kwestie dat in steden met een republikeins verleden de centraliteit van het hof geen absoluut gegeven is en dat de patriciërs, die gedurende lange tijd invloedrijk in de republikeinse regering waren geweest, hun invloed als gevolg van de inperking van hun politieke rol in toenemende mate op de kunst en cultuur gingen richten.
- het belang van cultuurbemiddeling binnen wijd verbreide netwerken en de daarbij behorende organisatievormen (academies, broederschappen) en rituelen.

Vanwege hun representatieve functie, worden de patronagenetwerken van de volgende vier Florentijnse patriciërs onderzocht: Michelangelo Buonarroti de Jongere (1568-1647), Giovanni Niccolini (1544-1611) en zijn zoon Filippo (1586-1666) en Piero Guicciardini (1569-1626).

Hage, Rolf - buitenpromovendus

Schaking. Een cultuurhistorische studie van liefde, eer en geld 1580 - 1795.

Promotor: Prof. dr. H. Roodenburg (VU)

Een schaking in de zeventiende eeuw van Jacob van Lennep uit 1850 wordt nog steeds wel gelezen. De roman beschrijft de ruwe ontvoering uit Den Haag in 1664 van een rijke erfdochter door een kamerheer van de Zweedse koning.

Het woord schaking is mede door Van Lennep in zwang geraakt. als overkoepe-
lend begrip.. In de 17^e en de 18^e eeuw sprak men nog afwisselend van ontvoeren, ver-
voeren, doorgaan, retireren, enleveren, transporteren, wegvoeren, ontschaken, vrou-
wenroof, schaken of rapt. Cruciaal voor het crimen raptus was (het dreigen met) het
ongeoorloofd wegvoeren van een meisje dat zich dan onttrokken wist aan de ouderlij-
ke macht. Verreweg de meeste schakingen gebeurden echter met hulp en instemming
van het meisje. In slechts een beperkt aantal gevallen werd zij met geweld en tegen
haar zin weggevoerd. Cruciaal blijkt dan ook de rol van eer; waar de ouders of voog-
den zich in hun ouderlijke eer voelden aangetast en de ontvoerder afschilderden als
schurk en fortuinzoeker, probeerde zij met haar minnaar haar eerbaarheid te herstellen,
wat alleen maar kon door snel te trouwen.

Er is weinig onderzoek gedaan naar schakingen in het vroegmoderne Neder-
land. Donald Haks schetste in zijn *Huwelijk en gezin in Holland in de 17de en 18^{de}
eeuw* (Assen, 1982) in twee pagina's een intrigerend beeld. Zijn inzichten vormen me-
de de aanleiding voor deze studie, waarin het onderwerp wordt onderzocht aan de hand
van circa 160 schakingszaken uit de gehele Republiek. De kern van het onderzoek be-
staat uit analyses vanuit het steeds wisselende perspectief van de betrokkenen: van de
schaker, het meisje, haar ouders en familie eb zijn ouders en familie. Wat zijn hun ach-
tergronden en sociale posities? En wat zijn hun motieven, tactieken en strategieën?

Ham, Laurens

Autonomie in de Nederlandse literatuur van de negentiende en twintigste eeuw

Universiteit Utrecht

OGC

Promotores/begeleiders: prof. dr. Geert Buelens, dr. Wilbert Smulders en dr.
Frans Ruiter

Aanstelling: 01/02/2010 – 01/02/2014

Het beeld van de literaire auteur als een geniaal individu is niet tijdloos. Hoewel al in
de Oudheid ideeën bestonden over de 'poeta creator', de auteur als een scheppend
kunstenaar, kwam aan het einde van de achttiende eeuw pas de visie tot stand dat
schrijvers autonome, geniale figuren waren. Het idee van de autonomie van de kunst-
enaar werd bijna tegelijkertijd filosofisch gedefinieerd (door Immanuel Kant in de *Kri-
tik der Urteils kraft*, 1790) en in de praktijk gebracht (door Duitse romantici als Nova-
lis). In het midden van de negentiende eeuw gaf de Franse dichter Charles Baudelaire
een wending aan het debat. Hij presenteerde zich als de eerste dandy, die door een
zorgvuldige vormgeving van zijn uiterlijk een kunstwerk van zijn eigen leven maakte.
Bovendien verklaarde hij ook het domein van de kunst tot een autonoom gebied: zijn
literaire werken werden voor hem een vrijplaats waarin hij zich van de burgerlijke mo-
raal en wereldlijke wetten niets meer aan behoefde te trekken.

Over de autonomie van de kunstenaar (in de Romantiek, het decadentisme of
het modernisme) is in Engelse, Franse of Duitse studies al veel geschreven. Tot op he-
den ontbreekt er echter een overzicht van het denken over auteursautonomie in Neder-
land. Het begrip 'autonomie' is de afgelopen jaren in de neerlandistiek wel veel ge-
bruikt, maar op een weinig scherpe manier. Daardoor is de rol van de autonome auteur

voor de ontwikkeling van de Nederlandse literatuur in de negentiende en twintigste eeuw buiten beeld gebleven.

In mijn studie onderzoek ik in hoeverre ideeën als die van Baudelaire door Nederlandse auteurs ten uitvoer zijn gebracht. Zijn er ook in Nederland schrijvers die hun eigen *persona* tot een kunstwerk maken en in hun literatuur een vrijplaats zoeken om zich uit te spreken? Verandert de beeldvorming van de autonome auteur door de decennia heen? Om deze vragen te beantwoorden, onderzoek ik auteurs die zich met hun romans, essays of polemieken en in hun publieke presentatie over deze kwestie hebben uitgelaten. Ik concentreer me daarbij op figuren uit de late negentiende en vroege twintigste eeuw, onder wie Multatuli, Lodewijk van Deysse, Menno ter Braak en W.F. Hermans. Hun ideeën worden geplaatst in het literaire debat van de periode waarin ze actief waren. Zo probeer ik zicht te krijgen op de grenzen en mogelijkheden van zich autonoom presenterende auteurs in een cultuur die door gemeenschappelijkheid en burgerlijke moraal gekenmerkt werd.

Helmerts, Helmer

The Royalist Republic: Anglo-Dutch Literature and Politics, 1640-1660

Universiteit Leiden

Instituut voor Culturele Disciplines

Promotor: prof. dr. F.-W. Korsten

Aanstelling: 01/09/2005 – 14/10/2010

In the years following the execution of Charles I (1649), the Dutch Republic witnessed an unprecedented output of publications in support of the Stuart monarchy in England. Throughout the 1650s, the Stuart cause was to retain a central position in Dutch political debate, and could count on almost univocal support by Dutch opinion makers; pamphleteers, poets, preachers, politicians and printmakers from all ideological and religious backgrounds conspired to create a profuse and generically heterogeneous corpus of texts that was nevertheless consistent in its partisan royalism. In little more than a decade, hundreds of pamphlets, 350 poems, and numerous plays, tracts, sermons, songs, prints and paintings were produced in support of the Stuarts. By contrast, publications in which this support is questioned are extremely rare. Judged by printed publications, then, the Dutch Republic was a royalist republic in the 1650s.

The widespread support for the Stuart cause has not gone unnoticed by Dutch historiography, but the texts have not been studied as one coherent corpus. This is remarkable, because the existence of this unique body of political propaganda was by no means a matter of course. In fact, as domestic political and religious loyalties were often difficult to reconcile with supporting an Anglo-Scottish dynasty with a highly suspicious confessional track record, Dutch Stuart texts were fraught with contradictions. The main question this study seeks to address is why the royalist cause was treated with so much sympathy in the public sphere despite its problematic implications. To answer that question, the texts will be interrogated from several different perspectives. Who wrote and commissioned them? What was the direct context of publication? To which sentiments and interests did the texts appeal? Which forms, images and rhetorical strategies were used, and to what purposes?

Helmerts, Rutger

Nationalism versus Cosmopolitanism in Russian Opera

Universiteit Utrecht

Vakgroep Muziekwetenschap

Promotor: Prof. dr. Emile Wennekes

Begeleider: Dr. Marina Frolova-Walker (University of Cambridge)

Aanstelling: 01/09/2007 – 01/09/2011

Nineteenth-century Russian music occupies a remarkable place in music historiography. Based on the conviction that the emergence of a ‘national school’ was the most important musical achievement in this period, music critics and musicologists have developed the habit of assuming that all music written by nineteenth-century Russian composers should be somehow related to the development of a national idiom. Western listeners, moreover, have tended to value Russian music for its exotic features, and consequently, a lack of stylistic traits clearly marked as ‘Russian’ has often been portrayed as a shortcoming and strong affinities with foreign genres as signs of valuelessness or inauthenticity.

Although, fortunately, these attitudes towards Russianness have by now been critically examined, the traditional prejudices and misconceptions still cast their shadow over the current state of research on Russian music. The bulk of the literature consists of older Western and Soviet studies that remain invaluable sources of information, but contain many assumptions and conclusions that require a critical re-evaluation. Music in Russia, moreover, is a field of research that has usually been practiced within a national frame of reference—a situation that tends to propagate a view of Russian music as an insular tradition.

This research aims to critically examine and refine traditional interpretations of nineteenth-century Russian opera by studying it from an emphatically international perspective. The main questions are how the operas of various Russian composers between c.1830 and 1900 relate to contemporary foreign or international trends, and how different opinions on Russian opera have been shaped by this positioning.

With this analysis, I aim not only to investigate to what extent Russian composers were led by Western developments, but also how certain Western examples and conventions have been adapted, transformed or scrupulously avoided. Considerable attention will be given to the reception of the operas, which can reveal how the relation between the operas and national identity was perceived and constructed by audiences both in Russia and in the West.

Hendrawan, Bram

Indonesian Local Television: A Window to Diversity in Post-Authoritarian Indonesia

OGC, Universiteit Utrecht

Promotor: prof. dr. William Uricchio

Aanstelling: 01/01/2010 – 01/01/2015

Following the fall of President Suharto and his authoritarian New Order regime (in power since 1966) in May 1998, Indonesia has been transforming into a democratic

state. From a state controlled medium centralized in Jakarta, Indonesian television has been changing into a decentralized, localized television service. In 2002, Indonesia implemented a new broadcasting law allowing the establishment of local commercial television service. To date, more than 100 television stations have been established throughout different regions. Some hundred more are waiting for permission to broadcast. The underlying assumption is that the decentralization of television will lead to a pluralist and democratic television system, characterized by diversity of ownership and content which acknowledges the ethnic and religious diversity of Indonesia. Does the decentralization of Indonesian television axiomatically produce a democratic television system? How do particular political and commercial interests shape the role of local television as a medium of the public sphere? In order to answer these questions, in my PhD project I will be conducting empirical research on three biggest local television stations, each located in different regions in Indonesia. The aim is to assess the impact local television has on regional public spheres by examining how local television has been used as a site in which differences in ethnicity, religion, class and gender are expressed.

Hoebink, Dorus

Community museums and virtual communities

Erasmus Universiteit Rotterdam

Department of Arts and Culture Studies

Promotor: Prof. dr. M. Halberstma

Aanstelling: 12/2008 – 12/2012

The community museum could be defined as an institution which operates on the basis of the needs and preferences of people who live in the vicinity, and which is closely involved with the community (De Varine 1993). Thus it can be said that the community museum is embedded in a certain society and that it represents a particular group in that society. As society globalized and internationalized the task of ‘representing society’ has become more complex for the community museum. Whose story does e.g. a national museum tell when the national society consists of several ethnical minorities with various (international) backgrounds? And how does that same national museum tell all these stories when it is funded by a national government that has an active policy of integrating ethnical minorities in its ‘original’ society?

Besides that, the world of the community museum has become even more complicated, since the digital revolution of the last years has given opportunity to numerous groups in society to build their own virtual communities. One who has not lived in a cave for the last ten years does not need much explanation when hearing words as MySpace, Flickr, Youtube, Google Earth, Second Life and so on. In other words, what does it mean for the physical environments of the community museum, when groups in society can share individual and collective heritage and memories on the web (2.0)? Indeed, there could be a lot of opportunities for community museums by digitizing their collections, by participating in webcommunity platforms, and by starting blogs, podcasts and forums. Instead of talking to visitors, they could be interacting with visitors and by doing so invest in long-term relationships and a visitor-secure future. As we speak, a lot of museums have already entered the virtual realm intensively.

But what are the differences between physical and virtual communities? Do people behave differently when they are part of a ‘real-life’ or virtual community? And if so, in which ways? It is about these differences I want to share thoughts with you.

Varine, Hugues de. 1993. Tomorrow’s Community Museums

Hoel, Virginia - buitenpromovendus

The Norwegian Seamen’s Mission – a nineteenth century outreach initiative in foreign ports. Case studies of the activities of the Norwegian mission in the Netherlands, Belgium and Scotland 1864 – 1918.

Open Universiteit Nederland

Promotor: prof. dr. L.H.M. Wessels

Onderzoek naar de werkzaamheden van de Noorse Zeemansmissie in de periode 1864 – 1918, met de nadruk op drie ”case studies” van de vestigingen in Nederland, België en Schotland. Het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van archiefonderzoek, in de eerste plaats van archiefmateriaal van de Noorse Zeemansmissie uit deze periode, in beheer van *Statsarkivet i Bergen*. Waar mogelijk zullen ook andere bronnen worden benut, zoals de gemeentelijke archieven van Amsterdam en Rotterdam, Antwerpen en Edinburgh. Literatuur over de bredere context van religie en natie, kerk en staat wordt ook betrokken bij het onderzoek, alsmede achtergrondliteratuur over zeevaart en de brede context van de havens. De centrale vraag is naar de achtergronden, structuur, doelstellingen en functies van de Noorse Zeemansmissie. Aandacht wordt besteed aan de bredere negentiende context van zowel Noorwegen als de ontvangende landen Nederland, België en Schotland. Deelvragen zijn gericht op de ontwikkeling van de werkzaamheden onder veranderende omstandigheden, in de havens en de zeevaart; de relaties tussen de zeemansmissie en andere organisaties; de rol van lokale Scandinavische of Noorse groepen in het ondersteunen van de missie stations; het mobiliseren van steun voor het oprichten van kerkgebouwen in de betreffende havens; en de mate waarin de nationale identiteit een rol speelde in de activiteiten en zelfbeeld van de Noorse Zeemansmissie in de periode 1864-1918.

Hoeneveld, Friso

Dutch Theoretical Physics, 1930-1950

Universiteit van Utrecht

Institute for History and Foundations of Science

Promotor: Prof.dr. D.G.B.J. Dieks. Co-Promotor: Dr. J. van Dongen

Aanstelling: 01/10/2010 – 01/10/2015

Hof, Trudeliën van ’t

Romeyn de Hooghe and the reconceptualization of religion

Integon, Universiteit Utrecht

Promotor/ begeleider: Prof. dr. J. van Eijnatten, dr. J.W. Spaans

Aanstelling: 10/05/10- 10/05/2014

This research is part of the overall project *Fault line 1700: early enlightenment conversations on religion and the state*. Central question in this part of the project is the reconceptualization of religion in the Dutch Republic, as reflected in the work of Romeyn de Hooghe (1645-1708). De Hooghe is not known as an independent thinker in this field. He was a prolific etcher, who produced plates on practically every subject that interested the reading public. To each of his printings he brought excellent craftsmanship and considerable erudition. One of the more stunning achievements in an already astounding oeuvre is his *Hieroglyphica, of merkbeelden der oude volkeren, namentlyk Egyptenaren, Chaldeeuwen, Feniciers, Joden, Grieken, Romeynen, enz. Nevens een omstandig Bericht van het Verval en voortkruypende Verbastering der Godsdiensten door verscheyde Eeuwen; en eyndelyk de Hervorming, tot op deze Tyden toe vervolgt (...)* posthumously published in Amsterdam in 1735. It consists of a genealogy of religion from the Ancients until De Hooghe's own time in 63 elaborate etchings with prose commentary. It criticizes many forms of religion as products of priest craft, but also reflects ideals of reformation and true religion.

The *Hieroglyphica* is based on a body of contemporary European literature on religious phenomena, some of it illustrated by De Hooghe. A reconstruction of these sources will offer a panorama of the views discussed in De Hooghe's social and intellectual network. Existing literature tends to emphasize the 'secularizing' tendencies within this milieu. If we draw De Hooghe's ideas on 'true religion' into the picture, then how does this work reflect the more complex relation between religious and philosophical views? Also there will be an investigation into the transmission from the legacy of the author to the publisher, and its reception in the 1730s and 1740s. A dynamic reading of the *Hieroglyphica*, taking into account the various localizations of the work in the ongoing conversation on religion over the period from around 1650 to around 1740, will yield considerable insight in the changes in the religious and philosophical culture in the Dutch Republic, and its position within the wider European context.

Hogervorst, Susan

Gedeelde ervaring – verdeelde herinnering. Herinneringsculturen van concentratiekamp Ravensbrück in Europa, 1945-2005

Erasmus Universiteit Rotterdam

Theorie en Methoden van de Maatschappijgeschiedenis

Promotor: Prof. dr. M.C.R. Grever

Promotie: 23 december 2010

Ravensbrück was een concentratiekamp voor politieke gevangenen in de buurt van Berlijn. Het is opgericht als vrouwenkamp, in 1939, maar er was gedurende een aantal jaren ook een apart mannenkamp op het terrein gevestigd. Er hebben 132.000 vrouwen en 20.000 mannen gevangen gezeten. Na de bevrijding/evacuatie in april 1945 keerden de gevangenen naar hun landen terug. In bijna alle landen verenigden zij zich om elkaars belangen te behartigen en om de herinnering aan het kamp levend te houden. Ik onderzoek de manieren waarop zij dat hebben gedaan.

De centrale vraagstelling is op welke wijze de herinneringsculturen van Ravensbrück in Duitsland (Oost en West), Oostenrijk, België en Nederland tussen 1945

en 2005 gestalte kregen en hoe veranderingen daarin kunnen worden verklaard. Ik heb dus voor twee oorlogvoerende en twee bezette landen gekozen. Dit verschil in posities heeft invloed op de naoorlogse omgang met de oorlog en dus ook op de vorming van herinneringsculturen aan Ravensbrück.

Dit is een uiterst theoriegeladen onderwerp. Ik probeer theoretische noties over bijvoorbeeld individuele en collectieve herinnering, identiteit en de relatie herinnering en geschiedenis zoveel mogelijk te integreren in het rijke verhaal over de organisaties. Om deze abstracte materie wat handzamer te maken, gebruik ik het begrip herinneringscultuur. Deze term heeft zowel betrekking op de wijze waarop een gemeenschap uitdrukking geeft aan haar collectieve verleden als op die gemeenschap zelf. Er wordt met andere woorden verwezen naar zowel de culturele als de sociale dimensie van collectieve herinneringen. Op die manier kunnen ook materiele representaties van collectieve herinneringen bestudeerd worden. Deze objecten, beelden en symbolen zorgen ervoor dat herinneringen gedeeld kunnen worden en betekenis krijgen. Ze belichamen en genereren herinnering tegelijkertijd.

Ik wil de totstandkoming van deze herinneringsculturen reconstrueren en het politieke element daarvan inzichtelijk maken. Dat doe ik door de organisaties als herinneringsproducent te beschouwen en hun product, de collectieve herinnering aan Ravensbrück, te historiseren. Ik ga na wie herinneringsconsumenten waren en wat hun invloed was. Deze wisselwerking plaats ik vervolgens in de nationale en internationale context. Ik wil hiermee laten zien dat de constructie van herinneringsculturen een dynamisch proces is dat in de loop der tijd verandert en , waarop verschillende factoren invloed hebben.

Honings, Rick

Het literaire leven in Leiden 1760-1860

Universiteit Leiden

Universitair Instituut voor Culturele Disciplines (LUICD)

Promotor: Prof. dr. J.L. Goedegebuure, dr. P.A.W. van Zonneveld

Aanstelling: 01/09/2007 – 01/09/2011

Leiden vormde in de tweede helft van de achttiende en in de negentiende eeuw een bolwerk van literatuur en cultuur. Het was een roerige tijd, waarin het literaire leven, temidden van allerlei maatschappelijke ontwikkelingen, meer dan ooit bloeide. In dit onderzoek wordt uitgegaan van de veronderstelling dat er in Leiden in de periode 1760-1860 sprake was van een literair netwerk. Het doel is om dit in kaart te brengen; wie waren er in deze periode bij de literatuur betrokken, en op welke manier? Een theorie die goed te gebruiken is ter verantwoording van een netwerkanalyse is de kunstsociologie van de Franse socioloog Pierre Bourdieu. Hij is de geestelijk vader van het begrip 'literair veld': de sociale ruimte waarin literatuur geschreven, geproduceerd, gelezen en besproken wordt en waarin verschillende soorten instituties invloed – of in de terminologie van Bourdieu: macht – uitoefenen. Deze theorie heeft hij onder meer beschreven in zijn vuistdikke boek *De regels van de kunst* uit 1992. Voor mijn onderzoek beschouw ik de stad Leiden in het tijdvak 1760-1860 als een casus aan de hand waarvan de literaire veldtheorie van Bourdieu kan worden uitgewerkt. Niet alleen de literaire genootschappen, zoals de *Maatschappij der Nederlandse Letterkunde* en

Kunst wordt door arbeid verkreegen, zijn instituties, maar ook de literaire studenten-disputen, leesgezelschappen, uitgevers, boekhandelaren en de Leidse Schouwburg. Daarnaast zal worden getracht om de literaire activiteiten van meer verborgen groepen aan het licht te brengen. Bourdieus benadering verschaft inzicht in machtsverhoudingen tussen de instituties en in de wijze waarop het literaire netwerk functioneerde.

Om deze analyse te kunnen uitvoeren, wordt de periode die het onderzoek beslaat verdeelt in vijf tijdvakken. Van ieder tijdvak wordt bekeken welke instituties er waren en op welke manier die invloed uitoefenden op het literaire veld. Daarbij maak ik gebruik van een digitale database om verbanden tussen de verschillende instituties en de daarbij betrokken personen te kunnen leggen. Dikwijls is het beschikbare bronnenmateriaal echter gefragmenteerd. Daardoor is het voor de onderzoeker onmogelijk om een compleet beeld van het literaire veld in een bepaalde periode te geven. Pas als er in de omringende werkelijkheid iets plaatsvindt – een historische gebeurtenis of een maatschappelijk conflict – krijgen we goed zicht op de wijze waarop het literaire bedrijf functioneerde. Daarom is ervoor gekozen om elk hoofdstuk te rangschikken rondom één of meerdere historische gebeurtenissen, zoals de strijd tussen de patriotten en de prinsgezinden, de inval van de Fransen, de buskruitramp, de discussie over de geest der eeuw, de Belgische opstand en de revolutie van 1848 (zogenaamde casussen). Het eindresultaat is een literair-historische monografie waarin bovengenoemd onderzoek tot een synthese zal worden gebracht.

Hooijdonk, Eva van

Dynamics of Latin and Vernacular Poetry in the Netherlands

Vrije Universiteit Amsterdam, Oudheid

Begeleider: dr. Harm-Jan van Dam

Aanstelling: 01/01/2010 – 01/01/2014

The fall of Antwerp in 1585 caused the separation of the northern and southern parts of the Low Countries. This rupture led to an economic and cultural standstill in Brabant and Flanders, whereas it was to be the beginning of the Golden Age of Holland. Along with the economic prosperity in Holland, the need for a new cultural identity arose. This new identity has mainly been developed in two core cities: Leiden and Amsterdam, the intellectual and the commercial centre of Holland.

One of the most important elements of the new identity was the development of a vernacular language, the Nederduytsch. It is true that the vernacular was already being used as a literary language by the bourgeois rhetoricians in sixteenth-century Brabant and Flanders. Their literature, however, did no longer meet with the demands of their Amsterdam colleagues of the Golden Age. Therefore, the Amsterdam rhetoricians of the early seventeenth century changed the southern language, style, and metres. They also developed a grammatical handbook, which was to function as the basis for a uniform vernacular for the whole of the Republic. The humanists of the newly founded university of Leiden adopted this vernacular and the new literary forms. In addition, they took part in the literary debate with Amsterdam, by creating modern literary genres and by employing the existing vernacular ones for new themes. Beside their literary endeavours in the vernacular, they engaged in writing Latin in accordance with the classical rules and genres. By imitating the classical authors in the composi-

tions of their drama and other poetry, the Leiden philologists joined the humanist tradition of Italy and France. They also wrote Latin treatises on, for instance, the history of Holland and other scholarly subjects. Thus, the elite striving for the creation of a new cultural identity consisted of Amsterdam rhetoricians and Leiden philologists. The rhetoricians dedicated themselves to the creation of a Holland literature in form and language that could rival the great literature of Antiquity and the Renaissance. The philologists, on the other hand, chiefly studied the classical texts and made them subservient to the young republic.² Although it is known that the vernacular literary field was in touch with the Latin one, they have hitherto mainly been considered separately. I would like to investigate the cohesion and interaction between the two fields in the first decades of the seventeenth century, in the light of the development of a new cultural identity.

The aim of my investigation is to prove the three following points: (a) Throughout the first decades of the seventeenth century, both Latin and the vernacular enjoyed the a similar status as literary languages. (b) This equality was based on the importance of the vernacular to Holland cultural identity, which was formed by the elite, who expressed themselves in both the vernacular and Latin.(c) Therefore, this identity was elitist, in opposition to the vulgar culture of the rhetoricians.

Hristova, Marije

Scenes of memory. Spanish discourses on the Yugoslav wars of dissolution (1990 – 2007)

Universiteit Maastricht

Capaciteitsgroep geschiedenis

Promotor: prof. dr. G. Verbeeck

Aanstelling: 01/01/2009 – 01/01/2013

This PhD research project aims to investigate the relations between the transition in memory politics in Spain in the 1990s and the European context of memory discourses, accentuated at that time around the wars in former Yugoslavia. Specifically, the project analyses the crossings between on one hand, the representations and discourses on the war in the Balkans and on the other hand, Spanish historical memories and analogous discourses on human rights, war crimes, genocide and (transitional) justice.

Some scholars explore comparisons between Spanish and Latin-American memory practices, especially within the field of legal issues on the 'desaparecidos'. (Aguilar Fernández 2008; Capellà and Ginard 2009; Elsemann 2009) However, few scholars have examined the Spanish case within the context of European memory discourses. The temporal analogy of the recent wars in the Balkans with the increasing interest in memory in Europe, the geographical vicinity and the various consonances with Spanish history and memory ask for further exploration in this specific case.

The interpretation of the war in Bosnia was affected by the embeddedness of reports within different national political-cultural contexts and was not only dominated by the memory of the Holocaust. The 'reality' of the war presented to television audiences in different countries was affected by a range of discourses. 'These derived from dominant historical memories, or followed particular ideological emphases reflecting

past and current national involvement.’ (Gow, Paterson, and Preston 1996, 2) As for Spain, many parallels could be drawn: the aggressions committed against the Bosnian Muslims evoked the memory of the expulsion of the Spanish Muslims, the collapse of the multinational state of Yugoslavia reminded Spain of its weak political composition as ‘Nation of Nations’. And, especially in the case of the Spanish civil war, there was a wide scope of possible comparisons to be made with the events in the Balkans: the most direct examples are the initial non-intervention of the other European countries, Milošević’s aggressive nationalist discourse and the atrocities committed against civilians.

The Yugoslav wars of dissolution, pointed out as an important influence in the memory boom of the 1990s in Europe and the rememorization of the Holocaust, will place the renewed interest in the memory of the Spanish civil war in a wider, European context. On a theoretical level, as it relates the wars in former Yugoslavia to the memory discourse in Spain, it presents a case-study that investigates the correlations between contemporary war scenes and the triggering of collective memory.

Jacobs, Erik

Politiek, pers en publieke opinie: de structuur van politieke communicatie, 1795-1801 (*Politics, the Press and Public Opinion: The Structure of Political Communication, 1795-1801*)

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Nieuwste Geschiedenis

Instituut voor Cultuur en Geschiedenis

Promotor (/ begeleider): prof.dr. N.C.F. van Sas, dr. W.R.E. Velema

Aanstelling: 01/02/2008 – 01/02/2011

Toen de Fransen in 1795 de Stadhouder verjoegen, grepen Nederlandse revolutionairen hun kans. Eindelijk konden zij hun droom waarmaken: het stichten van een heuse democratie met een centraal overlegorgaan en verkiezingen. De Bataafse republiek werd opgericht, een republiek met een vroege vorm van representatieve volksvertegenwoordiging die op het moment van schrijven in Nederland gangbaar is. Niet voor niets is de periode tussen 1795 en 1801 wel betiteld als 'de uitvinding van de moderne politiek' (Van Sas). Maar deze enkele zinnen doen geen recht aan de complexiteit van de taak waarvoor de Bataven gesteld waren. De geboorte van de moderne politiek in Nederland ging met horten en stoten. Zo nam het ontwikkelen van een grondwet enkele jaren in beslag, waarna een kleine staatsgreep nodig was om ook daadwerkelijk tot invoering van dit staatkundige basisdocument te komen. De Bataven hadden wijd uiteenlopende meningen over de invulling van de nieuwe staatsvorm, over wie toegang moest krijgen tot het bestuur, over de invulling van begrippen als burgerschap en representatie.

In deze oersoep van Bataafse republiek, wordt aan de politieke pers een belangrijke rol toegekend. Politieke pers was in deze periode een nieuw fenomeen, geboren uit de verlichting. Het vormde een podium voor de meningen van de verschillende Bataven, een forum voor discussie, een propagandamiddel voor het kweken van aanhang. De pers volgde het politieke proces nauwlettend en was binnen het politieke proces een vormende kracht. Tot op heden is er geen systematisch onderzoek gedaan naar de

politieke pers in de vroege jaren van de Bataafse Republiek. Dit onderzoek hoopt dit hiaat op te heffen.

Daarbij zal ik proberen het perslandschap tijdens de Bataafse Republiek in kaart te brengen. Welke tijdschriften (van belang) waren er? Wie schreven deze, en welke van de journalisten waren ook actief in de politiek? Daarnaast is van belang inzicht te krijgen in het proces achter de verschenen tijdschriften. Wie leverden kopij, hoe werden de bladen en pamfletten gedrukt, hoe werden ze verspreid en wie las ze? Nadat het perslandschap in kaart is gebracht kan worden gekeken naar het vocabulair van de pers, naar stijlform en retoriek en naar betekenis van de gebruikte begrippen. Verstond men onder democratie hetzelfde als wij nu? De agenda van het bestuur en die van de politieke pers zullen met elkaar worden vergeleken, om te zien hoe deze elkaar over en weer hebben beïnvloed.

Doel van het onderzoek is aan de hand van bovenstaande vragen de relatie tussen pers en politiek in de vroegste Nederlandse democratie bloot te leggen. Mijn onderzoek is een van de drie deelstudies van het NWO-onderzoeksproject *The First Dutch Democracy: The Political World of the Batavian Republic, 1795-1801*. Dit project heeft tot doel de politieke cultuur van de eerste zes jaren van de Bataafse Republiek bloot te leggen en zal bestaan uit drie dissertaties en een synthese.

Jacobs, Miel

Cultuur, identiteit en natiebesef (nationalisme) in de Nederlandse provincie Limburg in een Europees spanningsveld gedurende de periode circa 1780 – circa 1940, met nadruk op de jaren 1815-1919

Open Universiteit Nederland, Heerlen

Faculteit Cultuurwetenschappen

Promotores: prof. dr. L.H.M. Wessels (OU), prof. dr. A. Labrie (UM), dr. A.

Bosch (OU, copromotor)

Aanstelling: 01/10/2008 - 01/10/2012

Limburg werd in 1815 formeel een deel van Nederland, maar de integratie van dit gebied in de Nederlandse natiestaat verliep niet altijd even soepel. Het gebied was niet alleen een Nederlandse provincie, maar maakte tot 1867 tevens deel uit van de Duitse Bond. Na de opsplitsing van Limburg in een Nederlands en Belgisch deel bleef het nog lang omstreden. De territoriale aanspraken van België vonden hier en daar weerklank in Nederlands Limburg en de afwijkende positie die de bevolking op politiek en religieus gebied innam zorgde voor een moeizame relatie met het nieuwe vaderland. Ondanks verscheidene handboeken over de geschiedenis van Limburg ontberen we een wetenschappelijke synthese over het integratieproces van Limburg in de Nederlandse (cultuur)natie in de negentiende eeuw.

De studie die mij voor ogen staat is een onderzoek naar het samenspel van cultuur, identiteit en natiebesef in de Nederlandse provincie Limburg. Limburg was in 1815 een relatief nieuwe bestuurlijke eenheid. De vraag is dan ook hoe de totstandkoming van een regionale, Limburgse identiteit zich verhield tot het natievormingsproces in het nieuwe koninkrijk. Daarbij zullen een aantal zaken in ogenschouw moeten worden genomen. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan de katholieke identiteit van de regio. Vormt zij een obstakel voor de integratie in de Nederlandse cultuurnatie? Of is

het ontstaan van een katholieke zuil, in gang gezet door de emancipatie van dit bevolkingsdeel, juist een bewijs van geslaagde integratie? Limburg vormt daarnaast in economisch opzicht een interessant gebied: in hoeverre heeft bijvoorbeeld de ontwikkeling van de Maas als transportader een rol gespeeld bij de integratie van Limburg? En hebben de grote regionale verschillen in de provincie ervoor gezorgd dat bepaalde delen sneller ‘opgenomen’ werden in Nederland dan andere? De bestudering van één of meerdere groepen Limburgse notabelen die een scharnierfunctie speelden tussen Limburg en de Nederlandse natie kan licht scheppen op dit integratieproces en het onderzoek tevens hanteerbaar maken.

Het onderzoek kan op die manier bijdragen aan de geschiedenis van Limburg, maar moet ook geplaatst worden in een bredere historiografische context. Het accent zal daarbij liggen op de grotere nadruk die in het recente nationalismeonderzoek ligt op de rol van de regio binnen het natievormingsproces. De opkomst van de moderne natiestaat is ook onlosmakelijk verbonden aan modernisering in brede zin. Naar analogie van studies naar de integratie van bevolkingsgroepen in perifere gebieden van Frankrijk (Eugen Webers monumentale *Peasants into Frenchmen* uit 1976, maar ook recenter: *Culture, Identity and Nationalism. French-Flanders in the Nineteenth and Twentieth Centuries* van Timothy Baycroft uit 2004) zullen de zogenaamde *agencies of change* (militaire dienst, alfabetisering, industrialisering, moderne infrastructuur) een belangrijke rol spelen bij het onderzoek.

Jansen, Hanna

From Gafurov to Primakov: The Politicization of Academic Oriental Studies in Moscow and Leningrad / St Petersburg since 1950.

Leerstoelgroep Oost Europese Studies, UvA

Promotor / begeleider: prof. dr. M. Kemper

Aanstelling 1 april 2009 – 1 april 2013

My research contributes to the larger N.W.O. project ‘The Legacy of Soviet Oriental Studies: Networks, Institutions, Discourses’ (2009-2013), which analyzes the development of the academic discipline of Oriental Studies in the post-war Soviet Union. Russian Oriental Studies were left out of Edward Said’s famous analysis of the institutions of ‘Orientalism’, and seem to constitute a special case.

Soviet orientalists harboured an explicitly anti-‘Orientalist’ self-image. The Soviets rejected the Western ‘bourgeois’ tradition of Oriental Studies which supported, in their view, an imperialist and neo-colonialist agenda. At the same time, the academic sphere of the Soviet Union was heavily politicized and Soviet orientalists regarded Islam as a remnant of feudalism which had to be overcome through socialism. This contradiction influenced the construction of national cultures in the Muslim republics of the Soviet Union (in Central Asia, the Caucasus, and the Volga-Urals). Communists of Muslim background played an important part in the development of the academic discipline of Oriental Studies and a discourse of equality and ‘Friendship of the Peoples’ dominated the Soviet public space. Did Islam function here as an ‘Other’ in a similar way as it did in the West?

I will study the main centres of Soviet Oriental Studies, namely the Institute of Soviet Oriental Studies in Moscow and its Leningrad branch. The constant reorganiza-

tions of the Institute under the directorship of the ethnic Tajik Babadzhan Gafurov (1956-1977) are studied with regard to Khrushchev's and Brezhnev's nation building priorities on the one hand, and demands of foreign affairs in an era of Cold War and globalisation on the other. Under Gafurov's successor Evgenii Primakov (1977-85), academic focus shifted towards a reassessment of Marxist interpretations of culture and religion, especially of Islam. Primakov is known above all for his later political career as Russian Minister of Foreign Affairs (1996-1998) and Prime Minister (1998-1999). To what extent was his political 'Eurasianism' already developed during his directorship of the Oriental Institute?

Other contributing sub-projects:

- *The Legacy of Soviet Oriental Studies in Kazakhstan* by A. Bustanov;
- *Soviet Oriental Studies and Azerbaijani Nationalism* by S.G. Crombach;
- *Academic Orientalists, Unionised Writers and Scholars of Islam in the Reassessment of Tradition (Tajikistan and Uzbekistan, since 1924)* by dr. St. A. Dudoignon (EHESS, Paris);
- *Soviet Oriental Studies in Moscow and Leningrad: Discourses, Networks, Institutions (1917-1945)* by prof. dr. M. Kemper.

Jansen, Maarten

Neo-Latin Commentaries on Latin Poets: Roman poetry as Literary Model and Archive of Knowledge

Universiteit Leiden

Vakgroep Griekse en Latijnse Taal en Cultuur

Promotor: prof. dr. K.A.E. Enenkel

Aanstelling: 1/07/2008 – 1/07/2012

Early modern commentaries on classical Latin poets represent a very specific type of commentary. This is partly due to the highly artificial character of their target texts, which were composed according to a set of rules defining a certain poetic genre (e.g. epos, lyric poetry, comedy). It is also caused by the fact that the Neo-Latin commentaries on classical poetry, in marked difference with those on cognitive prose texts (such as scientific or philosophical treatises), have their roots in an influential, mainly late antique tradition. Thus, with respect to Roman poetry, the humanists perceived commentary as a literary discipline in its own right. This led to an extremely complex and dense method of comment. The preparatory research for this proposal suggests that the spectrum of Neo-Latin commentary strategies is dominated by two tendencies: the explanation of the classical texts as compulsory literary models on the one hand and as multifunctional archives of knowledge on the other.

In the proposed thesis, a twofold hypothesis will be tested. The first hypothesis is that the reception of classical Latin poetry as literary models favoured discourses and strategies of commenting directed at practical advice for, as well as theoretical reflections on imitatio. I expect to demonstrate that a number of commentaries were composed rather as poetical, rhetorical or grammatical manuals than simple aids for understanding the 'main' text. The second hypothesis that will be examined is that early modern commentators focussed on a (to modern readers) surprisingly 'un-poetic'

use of Roman poetry, namely as central archives of knowledge. This use departs from the humanist conviction that the precious texts from antiquity represent the sources of all knowledge. This second hypothesis is especially challenging, since it analyses a method of commenting that is extremely different from modern commentary practices and interpretative methods.

Since the poetic genres were regarded as fundamental for poetic imitatio, it makes sense to organize the selection of antique target texts and Neo-Latin commentaries according to this principle. Texts from three major genres will be analysed: epos (Virgil's Aeneid); lyric poetry (Horace's Carmina) and drama (Plautus). Five or six Neo-Latin commentaries on each of these texts will be selected.

This research project is part of the NWO-programme 'The New Management of Knowledge in the Early Modern Period: The Transmission of Classical Latin Literature via Neo-Latin Commentaries', directed by prof. dr. K.A.E. Enenkel.

Jong, Wim de

Democratizing democracy

Radboud Universiteit Nijmegen

Afdeling politieke geschiedenis

Promotor(en)/begeleider: prof.dr. R.A.M. Aerts, en prof. dr. C. van Baalen, dr. W. Van Meurs

Aanstelling: 01/01/2008 – 15/12/2011

Binnen het project "Repertoires of democracy" hou ik me bezig met het project getiteld "democratizing democracy". Dit onderzoek gaat over ontwikkelingen in de opvattingen over democratie en democratische repertoires in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw, in met name Nederland en België. Onder repertoires moeten we verstaan routines, handelwijzen, door een bepaald actiepatroon uitgedragen opvattingen van zich politiek manifesterende groepen, die daardoor de democratische cultuur van de periode vormgeven: het onderzoek gaat er vanuit dat democratie geen vastliggend functioneel systeem is maar inherent omstreden is; democratie heeft zelfs als definiërend kenmerk de acceptatie van strijd en inhoudelijke omstredenheid, het vindt dan ook plaats binnen het grotere NWO-programma *Contested democracy*.

Ik bestudeer de verandering van deze repertoires aan de hand van politieke opvoeding en burgerschapseducatie in Nederland en België. Om erachter te komen wat verstaan wordt onder democratie en hoe mensen ermee omgaan is het inzichtelijk te zien hoe ze proberen dit over te dragen op andere mensen en volgende generaties: de wens de democratie voort te zetten en te verbeteren dwingt tot explicitering van ideeën over democratie. Bovendien roept juist de activiteit van het overdragen van waarden vaak tot heftige controverses. Concreet gaat het hierbij om de opkomst van politieke educatie in het middelbaar onderwijs (maatschappijleer en maatschappelijke vorming), om politiek vormingswerk tijdens de lange jaren zeventig (1965-1982) en andere vormen van burgerschapseducatie en voorlichting die door politieke elites worden benut om burgers te vormen naar een gewenst beeld van een goede democratie.

Karrouche, Norah

Berber history and social strategy among Moroccans in Antwerp, Rotterdam and Nador

Erasmus Universiteit Rotterdam

Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen, Vakgroep Geschiedenis

Promotor: Prof. dr. D. Douwes

Aanstelling: 01/02/2008 – 31/01/2012

This research aims at analysing the ways by which Berber or Amazigh identity is constructed and defined on a local level by young Moroccans and investigates in particular the uses and representations of pre-Arab and pre-Islamic North African history in young Moroccans' rising multicultural, secular and democratic discourse, often focusing on women's and minority rights.

A focus on the local levels of Antwerp and Rotterdam allows for an interesting comparison between two, though similar, also quite distinct forms of local identity politics and as contexts in which young Moroccans shape and sharpen their identities. While Antwerp has offered, and still offers, the platform of the Arab European League in which many young Moroccans, many of whom with an ethnic Rif background are involved, Rotterdam lacks such "Arab" identity politics. Conversely, Rotterdam has its own Berber organisation. A similar organisation is lacking from the Antwerp activist scene. This can also more generally be stated on a national level: Berber identity is much more emphasised in the Netherlands than in Flanders. In addition, Nador, the region in which Amazigh activism originated, will be included. As developments in the country of origin are often disregarded in migration studies, the inclusion of Nador offers a means to establish to what extent developments in the migration context are connected with those in the place of origin.

History takes central stage in the formation of an Amazigh identity. Several Moroccan, North African and European (i.e. Dutch, French) Berber activist groups are "reclaiming" their history. Identity formation and its uses of history as an agenda for the present are embedded in and constructed against the backdrop of national (Dutch, Flemish/Belgian, Moroccan) and transnational politics and movements (Arab, Berber). Moreover, the French and Spanish colonial involvement in Morocco and neighbouring Algeria has clearly left its mark on the development of ethnic and national identities and movements. It is against this historical background – i.e. both regarding the historical culture and collective memory of these movements and the historical context leading up to current modes of identification – that this research gains its relevance.

Karstens, Bart

Assessments of Past Science

Universiteit Leiden

Faculteit Geesteswetenschappen, Instituut voor Wijsbegeerte

Promotor: prof. dr. James McAllister

Aanstelling: 01/09/2008 – 01/09/2012

Het promotieonderzoek maakt deel uit van een groter, door NWO gefinancierd, project getiteld *Philosophical Foundations of the Historiography of Science*. Het onderzoek

richt zich binnen dit project op de achterliggende aannames en de methodologie van de wetenschapsgeschiedschrijving. Dit vak is momenteel een bloeiende discipline die een indrukwekkende wetenschappelijke ‘output’ genereert. Systematische reflectie over de manier waarop de wetenschapsgeschiedschrijving eruit ziet en/of eruit zou moeten zien ontwikkelt zich echter veel minder snel terwijl daar wel behoefte aan is.

In het programma zijn drie centrale conceptuele problemen voor de wetenschapsgeschiedenis geformuleerd, gestreefd wordt naar het vinden van nieuwe oplossingen daarvoor. Ten eerste: hoe moet de ‘resistance of the world’ tegen wetenschappelijke theorieën worden geconceptualiseerd? Ten tweede: is het mogelijk om een basis te leggen waarmee wetenschap uit het verleden kan worden beoordeeld op adequaatheid en validiteit? Ten derde: bestaat er een mogelijkheid de intuïtie dat wetenschappelijke kennis de condities waarin zij is geproduceerd kan overstijgen met de erkenning te verzoenen van de contingente en contextuele aard van wetenschappelijke activiteit?

In het project *Assessments of Past Science* wordt vooral op de tweede vraag ingegaan. Het vak wetenschapsgeschiedenis is de laatste decennia sterk beïnvloed door de wetenschapssociologie. De meeste aandacht van het onderzoek gaat daarin uit naar de politieke, sociale en culturele factoren die bij de wetenschapsproductie een rol hebben gespeeld. Wetenschapshistorici zijn door de nadruk op deze factoren af gaan zien van beoordelingen van observaties, redeneringen of interpretaties van wetenschappers uit het verleden. Het vak is dus sterk beschrijvend van aard geworden en vragen naar adequaatheid en validiteit zijn uit de attentiefocus geraakt. De uitdaging van het project is dit soort oordelen terug te brengen in het onderzoek *zonder* daarmee echter te vervallen in de haast volledig internalistische manier van wetenschapsgeschiedschrijving die aan de sociologische invalshoek voorafging. Er moet een manier gevonden worden waarmee descriptie én evaluatie van wetenschap uit het verleden kan worden gecombineerd. De werkhypothese is dat de vergelijkende methode (*Comparative History*) die door vooral sociale en economische historici veel gebruikt wordt juist ook voor de wetenschapsgeschiedenis geschikt is. Bij het uitwerken van die gedachte komen begrippen aan de orde als ‘principle of charity’, ‘anachronisme’, ‘retrospective explanation’, ‘causaliteit’ en ‘ontwikkelingspotentieel’.

Kessel, Elsje van

Schilderkunst in zestiende-eeuws Venetië: een historisch-anthropologische benadering

Universiteit Leiden

Universitair Instituut voor Culturele Disciplines (LUICD)

Promotor/begeleider: prof.dr. C.A. van Eck

Aanstelling: 01/09/2006 – 30/11/2010

Zestiende-eeuwse Italiaanse kunsttheoretische, kunstkritische en andere teksten bevatten vele reacties op Venetiaanse schilderkunst van die tijd waarin vaak de levensechtheid van deze schilderkunst wordt benadrukt of wordt gesproken als zouden de kunstwerken leven. Soms wordt er van een schilderij gezegd dat het ademt, spreekt, of zelfs beweegt; in andere gevallen geven beschouwers aan niet meer te weten wat nu de realiteit is en wat het kunstwerk. We lezen zelfs dat mensen knielen voor schilderijen, als

waren het geen portretten, maar de afgebeelde paus, keizer of wat dies meer zij in levenden lijve. Tegelijkertijd geven beschouwers aan dat ze zich er volledig van bewust ‘alleen maar’ naar een schilderij te kijken. Het is het doel van mijn onderzoek om te achterhalen hoe dergelijke reacties begrepen kunnen worden. In het verleden zijn uitspraken waarbij de levensechtheid en levendigheid van het schilderij centraal staan, over het algemeen afgedaan als clichés, die enkel klassieke retorische formules zouden herhalen. Mijn bedoeling is echter om de zestiende-eeuwse reacties op de Venetiaanse schilderijen ten volle serieus te nemen door ze in hun historische, theoretische en artistieke context te bestuderen. Hierbij komt de nadruk te liggen op drie typen van schilderkunst: het portret, het altaarstuk en de verhalende schilderkunst in opdracht van de Venetiaanse staat. Deze drie typen hebben allemaal reacties van verschillende aard losgemaakt en bovendien functioneren ze alle op hun eigen manier. Mijn bronnenmateriaal bestaat uit zestiende-eeuwse Italiaanse kunsttheorie, kunstkritiek, poëzie, brieven en andere teksten. Bij wijze van theoretisch raamwerk gebruik ik Alfred Gell’s antropologische theorie van kunst en ‘agency’, waardoor ik de onderzochte schilderijen benader als ‘sociale agenten’, die invloed uitoefenen op hun omgeving en relaties aangaan met hun makers, hun beschouwers, opdrachtgevers en algemene publiek.

Mijn onderzoek maakt deel uit van het VICI-programma ‘Art, Agency and Living Presence in Early Modern Italy’, geleid door prof. dr. C.A. van Eck.

Keulen, Sjoerd

Voorbij de Verzuiling: De zoektocht naar juiste en democratische politiek: Politieke stijl, managementdenken en democratie (1970-2002).

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Nederlandse geschiedenis

Promotor/begeleider: prof. dr. P. de Rooy en prof. dr. J. Kennedy

Aanstelling: 31/08/2008-31/08/2011

Dit onderzoek wil tonen hoe tussen 1970 en 2002 de politiek op zoek ging naar een nieuwe stijl van politiek bedrijven. Na de Verzuiling waren de “achterkamertjes” door de democratiseringsgolf van de jaren zestig en zeventig verdacht geworden: openheid en polarisatie werden de nieuwe idealen voor democratie. Openbaarheid van besluitvorming, zoals de formatiepogingen van het tweede kabinet Den Uyl ondermeer toonden, bleken eind jaren zeventig toch geen soelaas te bieden. In de jaren tachtig lijkt de stijl van het bedrijfsleven de dominante stijl van democratisch leiderschap en openbaar bestuur geworden. Managementdenken en het marktmechanisme werden als democratisch middel door de overheid omarmd. Door middel van de nieuwe onderzoeksmethoden van de politieke cultuur, met grote aandacht voor transfer, de invloed van metaforen en stijlen van leiderschap zal worden geanalyseerd hoe het openbaar bestuur in Nederland veranderde. Onderzocht wordt welke landen, organisaties en bedrijfskundige principes hier invloed op hadden. Zo kan worden afgewogen of de managementstijl het democratische openbaar bestuur bevordert of ‘verbeterd’ heeft door toegenomen doelmatigheid, dan wel of het bedrijfsmatige model in strijd is met inspraak, medezeggenschap en verantwoording als verworvenheden van de ‘gedemocratiseerde’ democratie sinds de jaren zestig.

De thematiek wordt geconcretiseerd door drie deelonderzoeken:

1. De opkomst en verbreiding van verschillende politieke stijlen, zoals het managementdenken en het bijbehorende discours in publicaties en andere expressies van de rijksoverheid;
1. De relaties, uitwisseling en netwerkvorming tussen openbaar bestuur en bedrijfsleven;
2. Het afnemende belang van de partij als machtsfactor in de regering, en de gevolgen die dit had voor de wijze waarop partijen georganiseerd en vernieuwd werden;
3. De implementatie van democratiseringstrategieën en het management- en marktdenken in het openbaar bestuur, in de vorm van reorganisaties en verzelfstandiging van het openbaar bestuur en de technocratisch-bestuurskundige benadering van publieke vraagstukken.

Klaveren, Kees-Jan van

Medicine, Care and the Imperative of Inclusive Thinking

Vakgroep Nederlandse geschiedenis

Universiteit van Amsterdam

Promotor: prof. dr. James Kennedy

Aanstelling: 01/10/2008 – 01/10/2012

Het ideaal van de verzorgingsstaat stuurt in Nederland al ruim een halve eeuw het beleid van de gezondheidszorg. Halverwege de twintigste eeuw nam de centrale overheid besluiten die erop gericht waren de gezondheidszorg in Nederland algemeen toegankelijk te maken. Het was voor het eerst dat de Nederlandse overheid dit als haar taak beschouwde. In deze periode verschenen de belangrijkste wetten en regelingen op het gebied van gezondheidszorg en kwam er ook voor het eerst een ministerie dat zich speciaal richtte op Volksgezondheid. Deze nieuwe houding van de overheid, onderdeel van het ideaal van de verzorgingsstaat, past in de ontwikkeling van wat Feitse Boerwinkel in 1966 ‘inclusief denken’ noemde: ons denken en handelen moet erop gericht zijn niemand buiten te sluiten. Maatschappelijke solidariteit en het respecteren van diversiteit waren hierbij belangrijke kernwaarden.

De Nederlandse samenleving is sindsdien ingrijpend veranderd: de betrekkelijke etnische, culturele en religieuze homogeniteit van de jaren vijftig is vervangen door een maatschappij waarin diversiteit al enkele decennia op verschillende manieren onderwerp van discussie is. Daarnaast bleek het ideaal van de verzorgingsstaat, zeker op het terrein van gezondheidszorg, steeds hogere kosten met zich mee te brengen. Sinds de jaren zeventig is daarom kostenbeheersing een belangrijk thema van het overheidsbeleid, en wordt steeds vaker gestreefd naar marktwerking in de zorg. Maatschappelijke solidariteit en het respecteren van diversiteit bleken idealen die niet altijd goed met elkaar te verenigen zijn, zeker niet toen de diversiteit sterk toenam. Deze ontwikkelingen staan centraal in mijn onderzoek. Daarbij richt ik me vooral op de vraag hoe sociaal inclusieve noties het denken over en de praktijk van gezondheidszorg hebben vormgegeven en hoe, geconfronteerd met een toegenomen (culturele) diversiteit, het

denken over en de praktijk van gezondheidszorg in de loop van de twintigste eeuw veranderden.

Klein, Merel

Van locale zindelijkheid tot internationale hygiëne. Een milieugeschiedenis van Amsterdam 1813-1914

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Nieuwste Geschiedenis

Promotor/Hoofdbegeleider: prof. dr. N.C.F. van Sas, dr. W.J.H. Furnée

Aanstelling: 01/10/2008 – 01/10/2012

Begin negentiende eeuw wezen verschillende medici in rapporten, plaatsbeschrijvingen en wetenschappelijke verhandelingen op de ontzettende vervuiling waar de stad Amsterdam onder gebukt ging. Op straat lag vuil en mest rottend opgehoopt, de lucht was verpest en de grachten waren nauwelijks vloeibaar meer zo smerig. De medici vonden het de hoogste tijd dat de overheid ingreep om het stadsmilieu te verbeteren. De stedelijke bestuurlijke elite dacht hier echter anders over en reageerde veelal gebelgd. Voorlopig stonden de medici alleen.

Aan het eind negentiende eeuw was de situatie ingrijpend veranderd: de toevoer van vers drinkwater, de groenvoorziening en de verwijdering van fecaliën en vuil waren een zaak van de gemeente geworden. Het stedelijk milieu was voortaan een verantwoordelijkheid van het stadsbestuur. Dit gemeentebestuur en deze institutionele veranderingen zijn al vrij uitgebreid bestudeerd. Hoe breed het draagvlak was voor het nieuwe ‘milieubeleid’ dat zich in de loop van de negentiende eeuw ontwikkelde, is echter onbekend.

Het denken over het milieu door de ‘gewone’ negentiende-eeuwse Amsterdamse burgers staat in dit onderzoek centraal: hoe dachten de stedelingen over vuil en schoon, over drek, stof, stank, herrie en zindelijkheid? Veranderden hun ideeën? Onderzocht worden de medische, sociale, culturele en politieke ideeën en verhoudingen die met het Amsterdamse milieu in verband staan. Ook de interactie tussen (de denkbeelden van) bevolking, overheid en *professionals* neemt in het onderzoek een belangrijke plaats in. Handelde de overheid ‘slechts’ op instigatie van een kleine groep georganiseerde medici en ingenieurs geïnspireerd door buitenlandse ontwikkelingen, of was er een veel algemenere roep om oprichting en inzet van gemeentediensten voor een schoner stadsmilieu?

Het onderzoek richt zich op het denken over zowel huishoudelijke, ambachtelijke als industriële vervuiling. Vonden de Amsterdammers de moderne industriële afval en uitstoot vervelender of minder hinderlijk dan de traditionele huishoudelijke en ambachtelijke vervuiling? En waarom moest er al dan niet iets aan de vervuiling worden gedaan? Droegen zij hiervoor medische, economische, sociale of esthetische argumenten aan? Zou de techniek een oplossing bieden voor de vervuiling, of beschouwde men de techniek juist als het probleem? Onderzoek naar deze denkbeelden over vervuiling biedt inzicht in het denken over onder meer industrialisering, techniek en vooruitgang.

Kleppe, Martijn

Nederlandse fotografische iconen - Een onderzoek naar de werking van foto's in Nederlandse geschiedboeken en een inventarisatie van de ideeën en werkwijzen van historische beeldbepalers

Erasmus Universiteit Rotterdam, Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen

Capaciteitsgroep Media & Communicatie

Promotor: Prof. dr. H.J.G. Beunders

Aanstelling: 01/09/2007 – 31/12/2011

Wie geschiedenisboeken of monografieën over hetzelfde onderwerp open slaat, zal opvallen dat vaak hetzelfde fotomateriaal wordt geplaatst. Op de voorkant van een boek over Den Uyl staat hoogstwaarschijnlijk een foto waarop de oud-premier op zijn rug is gefotografeerd. Bij een verhaal over dolle mina staan vrouwen met borden waarop 'baas in eigen buik' staat en bij foto's van de provobeweging zien we jongeren, verzameld rond 'het Lieverdje', of een rookbom die achter de gouden koets ontploft tijdens het huwelijk van koningin Beatrix en prins Claus. Dit soort beelden worden clichébeelden genoemd of iconische foto's.

Dit promotieonderzoek zal onderzoeken welke foto's opgenomen zijn in geschiedenisboeken van middelbare scholen uit de recente Nederlandse geschiedenis (na 1970) om vervolgens te bepalen waarom deze foto's zijn gepubliceerd en welke rol zij spelen in het Nederlandse geschiedbeeld. Het onderzoek is een combinatie van theorievorming rond historische representatie, waarbij instrumenten uit de mediasociologie zullen worden gebruikt, zoals de gatekeeper-theorieën van Walter Gieber en David Manning White.

Klerk, Saskia

The search for causes in early modern medicine

Universiteit van Utrecht

Instituut voor Geschiedenis en Grondslagen van de Natuurwetenschappen

Promotor / begeleider: Prof. dr. L.T.G. Theunissen

Aanstelling: 01/01/2010 – 31/12/2014

While doing research for my master thesis I encountered an interesting development in the approach to medical knowledge in the early modern period.

Somewhere between 1500 and 1700, the roles of reason and experience in acquiring medical knowledge seem to have changed. Around 1500 knowledge about the state of a human body's health could be provided by using experience. The cause or causes of this state of the body should be determined by using reason. Experience and reason were each responsible for their own part of medical knowledge. Around 1700 the situation was different. Experience should provide knowledge on the state of the body as well as on the cause of this state.

In my study this change and providing an explanation for it will take centre stage. To provide such an explanation, the relationship between the study of plants (botany), the study of the structure of the human body (anatomy) and the study of disease (medicine), as it developed in this period, should be considered. Moreover, the

interaction between the practical use of knowledge and the development of this knowledge should be investigated. In addition, developments that took place in the same period within natural philosophy should be related to changes within medicine.

Kroeze, Ronald

Publieke waarden, corruptie en goed bestuur in Nederland in de negentiende en twintigste eeuw

Vrije Universiteit Amsterdam

Faculteit der Letteren, Geschiedenis

Promotor/begeleider: Prof. Dr. J.C. Kennedy (Geschiedenis, Universiteit van Amsterdam), Prof. Dr. M.R. Rutgers (Bestuurskunde, Universiteit Leiden)

Aanstelling: 01/09/2007 – 01/09/2011

Mijn promotie-onderzoek is onderdeel van het NWO-project: “Under Construction: The Genesis of Public Value Systems”. Dit project richt zich op de geschiedenis en ontwikkeling van publieke waardestelsels, corruptie en integriteit van bestuur in de periode 1650-1950. De historische oorsprong en ontwikkeling van waarden, als basis van openbaar bestuur, worden onderzocht. Omdat waarden meestal nooit expliciet genoemd worden, worden corruptieschandalen onderzocht als momenten van afkeer en verontwaardiging over het gedrag van publieke ambtsdragers. In momenten van afkeer en verontwaardiging komt meestal ook naar voren ‘hoe het wel zou horen te gaan’. Analyses van politieke corruptieschandalen dienen de waarden van het openbaar bestuur inzichtelijk te maken.

Mijn subproject, The ‘modern’ constitutional state (1850-1950), richt zich op de geschiedenis van waardestelsels en corruptie in de periode 1850-1950 in Nederland in een internationale context. Concreet zullen een aantal politieke corruptieschandalen in Nederland worden onderzocht aan de hand van bronnen, archief en literatuuronderzoek. Deze corruptieschandalen zullen ingekaderd worden in bredere negentiende- en twintigste-eeuwse politieke ontwikkelingen. Corruptie, publieke integriteit en waardestelsels ontwikkelden zich in deze tijd tegen een diverse achtergrond. De bureaucratische eenheidsstaat, partijpolitiek, verzuiling, oorlog(sdreiging), kolonialisme, het marktgerichte bedrijfsleven, een moderne cultuurethische kijk en uitbreidende internationale contacten gaven ieder op hun eigen manier vorm aan politieke en publieke waarden enerzijds en corruptie anderzijds.

Het onderzoeksproject en het subproject zullen een beter inzicht verschaffen in de aard en oorsprong van waardestelsels waarmee binnen het openbaar bestuur wordt gewerkt en waaraan het openbaar bestuur in de publieke ruimte wordt getoetst.

(Zie voor meer informatie ook de website van het project: www.corruptionproject.nl)

Kromhout, David

Self-Representation and Self-Presentation by Four Major Poets from the Netherlands

Universiteit van Amsterdam

Lsg. Latijnse taal en letterkunde

Promotor: prof. dr. Jan Bloemendal

Aanstelling: 01/02/2010 – 01/02/2014

This project will study the self-fashioning and self-presentation of Cats, Grotius, Heinsius and Vondel within and outside their networks. It will also highlight the dynamics between these two areas on the basis of (contemporary editions of) the authors' poetical oeuvres in Latin and Dutch and on the basis of ego documents. Attention will be focused on the paratexts to their literary works, such as prefaces, dedications and liminary poetry, as well as on their letters and other documents. The poems themselves will be put in a social-historical context. This will shed light on the self-image of the authors, the strategies they employed in their dedications, their choices of dedicatees and other addressees, and finally on the arrangement of poems within a collection. Thus, the authors' intended self-images and their networks will acquire substance. Obviously, the topicality of humanistic praise and modesty should be taken into account, by way of rhetorical analysis and content analysis. The model of selfrepresentation thus distilled will serve, among other things, as a basis for possible explanations of (aspects of) the authors' reception in the German countries.

Kwantes, Gemma

Kabbalah and Modernity: Four Jewish Religious Movements beyond the Jewish / non-Jewish divide

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Religiestudies

Promotor/begeleider: prof. dr. J.W. van Henten, prof. dr. I.E. Zwiep, prof. dr. C.K.M. von Stuckrad

Aanstelling: 01/02/2009 – 01/02/2014

Only recently have scholars of religion begun to turn their attention to the many-faceted roles that kabbalistic doctrines and schools have played in nineteenth- and twentieth-century culture.

This research centers around four contemporary movements – *the Kabbalah Centre*, *Bnei Baruch*, *Jewish Renewal* and *Yehi Or* – that can be regarded as religious in that they aim at experiencing God, the worship of God, or the bringing about of a reality that carries out divine will. These four movements are in many ways recognizably Jewish and yet they quite unconventionally allow non-Jews to partake in them as equals. Each of them finds its basis in Kabbalah. It aims at describing and interpreting the historical development of the four movements in light of transformations of religion in the (post)modern age. The intention is to investigate how in each case exclusivist modern Judaism – American Chabad, American Conservatism, Israeli Ashlagian Ultra-Orthodoxy – especially through such a particularistic and esoteric tradition as Kabbalah, could have transformed itself into an easily and universally accessible postmodern religious movement, presenting that same tradition as an equally easily accessible universal wisdom. By way of these four contemporary movements – which are ostensibly among the ones farthest removed from “classical” Kabbalah and traditional Judaism – this research aims to show if and how during the last few centuries Kabbalah has been altered to fit a (post)modern mold.

By building and elaborating upon recent initiatives, the proposed research project will break new ground for a better understanding, historization and conceptualization of the role of Kabbalah in modern religious and intellectual discourse. By focussing on

the historical and current factors that have shaped *contemporary* Kabbalah, it simultaneously aims to broaden the scope of this new scholarly trend.

By treating these movements as largely the result of a *Jewish* transformation of the *Jewish* kabbalistic tradition; this project aims to challenge the evaluations of the four movements by the various Israeli and American rabbinate as inauthentic or at the very least highly problematic. The research invites a re-evaluation of the categories “Jewish” and “Jewish religion”.

At the same time this research project will contribute to current debates regarding “alternative religion” and spirituality under conditions of (post)modernity, by introducing contemporary Kabbalah as a new factor into the discussion.

Lamers, Han

Cultural memory and identity politics in the Byzantine diaspora literature of Quattro- and Cinquecento Italy.

Universiteit Leiden

Department of Classics / Universitair Instituut voor Culturele Disciplines (LUICD)

Promotor: prof. dr K.A.E. Enenkel

Aanstelling: 01/09/2008 – 01/09/2012

Byzantine migrants in Italy during the 15th and 16th centuries have traditionally been represented as scholars fleeing from Constantinople with the Greek classics under their arms. Apart from being historically inaccurate, this image has resulted in a one-sided focus on the *transmission* of the ancient Greek literary and philosophical heritage. Yet the dynamics of cultural transmission obscures the complexities of Byzantine migration to Italy.

Employing recent memory and identity theories, this research seeks to chart the strategies which Byzantine migrants in Italy employed in order to forge new positions for themselves, to optimise their (group-)image and to attain their social and political aims (such as the reproduction of Greek culture and the liberation of Greece from Turkish domination). Special attention will be paid to the representation of the ancient and more recent Greek past. These processes will be considered in relation to the prejudices and expectations of the Italian intellectuals who admired the Byzantine newcomers as the heirs of the ancient Greek tradition but at the same time despised them for being unworthy of such an admirable heritage.

The research will concentrate on a wide range of texts written both in Latin and in Greek by Byzantine migrants in Italy and for a Western audience. Most important to the inquiry are paratexts (introductions of Byzantine scholars to editions of Greek classics and inaugural speeches at Italian universities), historiographical texts (mostly *lamentationes* over the fall of Greek cities), oratorical texts (orations or political pamphlets pleading the Greek case), and poetic texts (epigrammatic collections in which political messages are conveyed and images of Byzantine exile are constructed).

On the basis of analyses of these texts the strategic rhetorical manipulations of cultural memory and identity will be charted, complicating the traditional idea of unmediated cultural transmission from Byzantium to Italy. In this way, the research will

also generally contribute to our insight into the role of literature in the formation of cultural memory and identity in a distinctive diaspora setting.

The research is funded through a Toptalent-grant of the Netherlands Organisation for Scientific Research (NWO).

Langenkamp, Harm

Composing Dialogues: The Poetics and Politics of Intermusical Collaboration

Universiteit Utrecht

Leerstoelgroep Muziekwetenschap

Promotor: prof. dr. K. Kügle, prof.dr. M. Stokes (co-promotor)

Aanstelling: 01/10/2007 - 01/10/2011

Especially the last decade saw the appearance of numerous projects in the field of the performing arts that are intended to advance intercultural dialogue. In my MPhil thesis, I discussed two of these projects which stand out for their scope and longevity: the Silk Road Project, founded by the Chinese American cellist Yo-Yo Ma, and the Atlas Ensemble, founded by the Dutch composer Joël Bons. By providing composers and musicians from the North American, European and Asian continents regularly the opportunity to “work creatively together,” Ma and Bons expect their ensembles to achieve “a truly profound, enduring and equal exchange” that goes beyond what they call “plain exoticism” or “world music”—practices that they ascribe to the “irrepressible globalization” of the present-day world. In spite of these claims to go beyond approaches that evolved from our nationalist and colonialist heritage, I argued that these projects are deeply embedded in an outspoken Western discourse and practice of music-making which replicates the poetics and politics of musical representations of togetherness (nationalism, ethnocentrism) and otherness (exoticism, orientalism) rather than subverting them, the more so when they get involved in what Fredric Jameson called “the logic of consumer capitalism,” which requires ‘products’ to be easily recognizable and marketable, and what I called “the logic of multiculturalist politics,” a political campaign for intercultural dialogue to compensate politicians’ own complicity in the challenging of the ideal of multiculturalism.

Seen in this way, intercultural ensembles like those of Ma and Bons comprise global processes of music production and consumption at large, reflecting tensions between cosmopolitan idealism and everyday reality, tradition and modernization, Western and Asian music practices, and elite and popular taste. In my PhD research, this evaluation of the cultural, political and economic dynamics within and surrounding intermusical collaborations will be deepened. Firstly, the position and point of view of participants to collaborative music projects will be determined and historicized, arguing that their conception of music and its concomitant infrastructure is fundamentally shaped by German/European romanticism, which attributed a significant role to music in fashioning a sense of selfhood and otherness in the first place. Secondly, the expectations, motivations and experiences of ensemble members will be discussed, which prove to be not necessarily attuned to those of their commissioners. Thirdly, the effect of the culture industries and political engagements on the realization of agendas held by the initiators of collaborative projects will be analyzed, hypothesizing that various competing interests enable, but mostly disable, collaboration on equal terms. Fourthly,

strategies to circumvent the predicaments of promoting intercultural collaboration will be evaluated, proposing that “a truly profound, enduring and equal exchange” might only be realized once all the participants to a collaborative project reflect on their interests in taking part in such a project, on the conditions under which the collaboration should take place, and on their preconceptions concerning their own music and that of those they (are expected to) collaborate with.

Adopting a position between the extremes of engaged idealization and neocolonialist rejection, I intend to contribute to insights in the history, meaning, limits and possibilities of promoting “intercultural dialogue,” an initiative that seems to be ever more problematic (and therefore the more challenging) against present-day global politics and the relentless drive towards commodification.

Leeman, Merel

Transatlantisch Duitsland: De ontwikkeling van het Duitsland-beeld door geëmigreerde Duits-Amerikaanse historici na 1945

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Nieuwste geschiedenis

Promotor: Prof. dr. F.W. Boterman

Aanstelling: 01/09/2007 – 01/06/2011

In the 1930s almost all prominent Jewish liberal German historians had to flee Nazi Germany. Many of these historians found refuge in the United States, where in many cases they secured posts at leading American universities. This enthusiastic reception was not surprising, since the Second World War and the international role the United States now had to play was provoking unprecedented American interest in Germany. This enabled the German-American historians to make a unique contribution to the American research into German history after 1945.

The academic work of the second-generation German-American historians (born after 1918) shows a new approach to research into German history. In opposition to the first-generation German-American historians (born around 1900), the second generation was still young when they immigrated to the United States. Consequently, their work was shaped significantly by their exile. The blending of their American education and German background is highly visible in the development of their careers as historians. Their emigration experience stimulated the crossing of national and methodological borders in their academic work. Moreover, the geographical distance to their native country enabled them to ask provocative questions much earlier than their German colleagues about German guilt, individual responsibility and the attraction of National Socialist ideology.

In my dissertation I focus on the influence of emigration from Nazi Germany to the United States on the perception of the rise of National Socialism in the academic work of second-generation German-American historians. I am especially interested in the way in which the experience of exile influenced their choice of themes, focus points and methodology.

In order to explore this fundamental relationship between life and work thoroughly, I have chosen a limited selection of five German-American historians: Fritz Stern (1926), Peter Gay (1923), Walter Laqueur (1921) and George L. Mosse (1918-

1999). These prominent liberal Jewish German-American historians have in common that they have studied German nineteenth and twentieth century history over a long period of their academic lives. In order to assess the contemporary meaning of these historians, I will conclude with an analysis of the reception of their academic work by German and American historians.

Lefeber, Marieke

Achttiende-eeuwse bellenspeelklokmuziek in Nederland

Meertens Instituut

Promotor: Prof. dr. Louis Grijp

Aanstelling: 01/01/2009 - 01/01/2014

Dit onderzoek richt zich op het muziekkrepertoire van bellenspeelklokken in achttiende-eeuwse Nederlandse huiskamers en daarmee ook op het achttiende-eeuwse muziekkrepertoire in Nederland in algemenere zin. In deze periode hadden steeds meer mensen een klok in hun bezit, die elk (half) uur een melodie speelde. Een groot aantal van zulke klokken is overgebleven; deze vormen een belangrijke bron in onderzoek naar achttiende-eeuwse muzikale smaak in Nederland.

Er wordt geïnventariseerd welke melodieën door de klokken gespeeld werden en hoe dit zich verhoudt tot andere achttiende-eeuwse repertoires. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan wie de eigenaren van de klokken waren en wat hun invloed was op de muziekkeuze. Bovendien wordt gekeken naar hoe bestaande melodieën gearrangeerd werden voor de speelklokken en naar wat we kunnen leren over historische uitvoeringspraktijk naar aanleiding van deze muziekprogramma's.

Linden, David van der

The Memory of Plight: Huguenot Refugees in the Dutch Republic, 1670-1715

Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis en Cultuur, UU

Promotor: prof. dr. Wijnand Mijnhardt

Aanstelling: 01/09/2008-01/09-2012

This research focuses on the Huguenot refugees in the Dutch Republic. In the 1680s, about 50,000 arrived in the Dutch Republic to escape persecution in France. Exile perhaps eased their religious conscience, but as strangers abroad these Protestant refugees were cut loose from their familiar communities, and somehow had to define their identity to regain a sense of belonging. This project will investigate to what extent they seized upon religion to fashion their identity, and more importantly: what sort of religious attitude they adopted. For early modern historians are divided over the nature of religious identities in early modern Europe. Many have emphasised that religious conflict was ubiquitous, as clearly demarcated confessions clashed, but others have pointed out how in multi-confessional societies people could coexist peacefully, or even crossed the borders between confessional identities, resulting in inter-confessional marriages and friendships.

On the basis of consistory records, escape memoirs, pamphlets and prints, I will argue that Huguenots came to hold a double standard. Despite their experience of plight, Huguenots in the Dutch Republic crossed borders, cohabiting with their Catho-

lic neighbours, or more concerned with surviving in an unfamiliar country than battling over religion. Deaconry records are an excellent source to show that for many refugees, economic uncertainty and poverty could water down religious militancy. Yet on the other hand Huguenots kept alive the memory of plight, using militant discourse in which Catholics figured as devilish foes. Confessional open-mindedness thus went hand in hand with confessional opposition. The reason for this, I will argue, was the complexity of exile: the memory of plight was necessary to fashion a clear Huguenot exile identity in opposition to an abstract Catholic foe, as refugees tried to regain a sense of belonging abroad, and always hoped to return to France one day. Yet on a day-to-day basis religious open-mindedness could triumph, because remembering proved difficult: in France the daily experience of persecution easily fuelled hatred between demarcated confessions, but in exile Huguenots had to make a conscious effort to keep alive the memory of plight.

Lubbers, Arnold

'Tot verbroedering van groot belang.' *De literaire bijdrage van Zuid-Nederlandse auteurs aan Noord-Nederland tijdens het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden 1815-1830*

Universiteit van Amsterdam

Lsg. Book & Manuscript Studies

Promotor: prof.dr. Lisa Kuitert

Aanstelling: 01/01/2008 – 01/01/2011

In het kader van het VNC-project *De Nederlandse literatuur en het literaire bedrijf in het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden 1815-1830: interactie en differentiatie* onderzoek ik de Zuid-Nederlandse literaire bijdrage aan Noord-Nederland in de genoemde periode. De centrale vraagstelling hierbij luidt: kenmerkte de periode van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden zich door literaire interactie of juist differentiatie en hoe kreeg dit gestalte? En op welke wijze heeft de regering hierop invloed uitgeoefend?

Het onderzoek valt uiteen in ruwweg drie invalshoeken met betrekking tot het Noord-Nederlandse literaire veld: productie, distributie en consumptie. Om te beginnen, breng ik de publicaties van Zuid-Nederlanders in Noord-Nederland en de literaire bijdragen die zij leverden aan onder meer almanakken en bloemlezingen in kaart met behulp van bibliografisch onderzoek. Vervolgens valt door middel van onderzoek naar fondsen van uitgevers na te gaan hoe deze bijdragen zich verhielden tot de totale boekproductie in Noord-Nederland. Bestudering van assortimenten van boekhandelaren, naam- en intekenlijsten, veilingcatalogi, bloemlezingen in het onderwijs en advertenties in bladen en tijdschriften, levert vervolgens een beeld op van de verspreiding van het Zuid-Nederlandse literaire werk in Noord-Nederland. Ten slotte worden ledenlijsten van literaire genootschappen, hun activiteitenprogramma's, inzendingen op prijsvragen die zij uitschreven, boekcollecties van leesgezelschappen, leesbibliotheken en privéverzamelingen, archivalia van rederijerskamers en egodocumenten onderzocht om inzicht te verkrijgen in de receptie van deze zuidelijke literatuur.

Maas, Demelza van der

Voorouders in de polders – De biografie van het nieuwe land en de beeldvorming daarvan in wetenschap, cultuur en beleid.

Vrije Universiteit Amsterdam

Vakgroep Geschiedenis

Promotor: Prof. dr. S. Legêne

Aanstelling: 01/06/2009 – 01/06/2013

Sinds de aanleg van de Afsluitdijk (1927-1932) is de gedaante van het Zuiderzeegebied voortdurend aan veranderingen onderhevig geweest en is het gebied steeds in een ander historisch perspectief komen te staan. Tradities van leven en werken op zee, en het daarmee verbonden bestaan in de Zuiderzeedorpen, werden (althans gedeeltelijk) getransformeerd tot voltooid verleden tijd. De herinnering aan dat bestaan is uiteindelijk overgeleverd in de vorm van monumenten, literatuur, fotografie, *oral history* en – niet te vergeten- musea. Mijn onderzoek maakt de polder- en voormalige eilandbewoners nog één keer (maar misschien wel niet voor het laatst) tot pilot-populatie in een ‘bevolkingsonderzoek’. Het onderzoekt de wisselwerking tussen wetenschappelijke en culturele beeldvorming in een telkens veranderende sociaal-geografische en politieke context. Het onderzoek beoogt een geschiedenis te reconstrueren die de bevolking van vissersplaatsen, polderbewoners en de nieuwe bevolking van de stedelijke gebieden insluit, met aandacht voor het erfgoed en in het bijzonder voor de rol van religie en emoties in het denken over zichzelf en anderen. Ik zal in mijn onderzoek twee onderzoeklijnen volgen. De eerste is gericht op de wetenschapsgeschiedenis en historische beeldvormingsprocessen, de tweede op actuele processen van betekenisgeving in de gemeenschappen en in de erfgoedsector. Interessant is of en hoe er een wisselwerking ontstond tussen deze wetenschappelijke en meer alledaagse beeldvormingsprocessen en waarin die tot uiting kwam.

Marini, Mirella

Religiemanagement tijdens de Contrareformatie: drie Arenbergvrouwen en hun religieuze netwerk in de Zuidelijke Nederlanden.

Vrije Universiteit Amsterdam

Faculteit Letteren – Geschiedenis

(Co)promotor: prof.dr. W. Frijhoff, prof. dr. J. van Eijnatten

Aanstelling: 01/03/2007 – 28/02/2011

De komst van de Aartshertogen (1598-1621-1633) betekende voor de Zuidelijke Nederlanden een doorgedreven Contrareformatie. Die Contrareformatie werd slechts mogelijk door het management van een sociaal-religieuze cultuur door de belanghebbenden, waaronder hoogadellijke vrouwen. Deze vrouwen bouwden een religieus patronagenetwerk uit als onderdeel van een breder adellijk cliëntelisme. De vraag naar het hoe en het waarom van dit religieuze netwerk blijft onopgelost. Concreet draait dit onderzoek rond drie hoogadellijke dames uit de soevereine grafelijke (later hertogelijke) familie Arenberg: de zusters Margaretha en Antonia-Wilhelmina van Arenberg en hun schoonzus Anna van Croy.

De communicatie tussen deze vrouwen onderling, maar ook tussen deze vrouwen en diverse andere belangrijke figuren van hun tijd, werpt een unieke blik op het religie management van hoogadellijke huizen. In deze relaties neemt het concept bemiddeling een centrale plaats in. Ten eerste bemiddeling als religie management, als het uitdenken, ondersteunen, uitbouwen en vooral uitdragen van concrete religieuze ideeën. Ten tweede bemiddeling als religieuze patronage, het ondersteunen en beïnvloeden van religieuze stichtingen en het benoemen van welbepaalde personen in belangrijke religieuze ambten.

Dit onderzoek naar communicatie en netwerkvorming door adellijke vrouwen moet een verder licht werpen op adellijke mentaliteiten en identiteiten in het Ancien Régime, alsook op diverse overlevingsstrategieën van adellijke elites. In het verleden werd daarbij de rol van niet-politiek actieve vrouwen door historici vaak veronachtzaamd of vergeten. Het weinig gekende bronnenmateriaal uit het privé-archief van de familie Arenberg, dat een unieke kijk levert op het persoonlijke leven van aristocraten in het Ancien Régime, werd nog nooit eerder met deze opzet onderzocht.

Matošec, Matjaž

Singing/Speaking Gender: Vocal Ambiguity in Castrati and Onnagata

Universiteit Utrecht

OGC, Faculteit Geesteswetenschappen, Vakgroep Media- en Cultuurwetenschappen

Promotor: Prof. dr. Karl Kügle

Aanstelling: 01/09/2008 – 01/09/2012

With the exception of a small number of men with unusually high and women with unusually low voices, one can easily assert that a person's voice is a very accurate indicator of his/her gender. However, when the speaker's voice fails to meet culturally specific expectations imposed on his/her body, particularly in pitch, the listener may be puzzled and identify it with the opposite gender. From this it follows that perceptions of the human voice and perceptions of gender are interconnected. This is the central premise of this project which aims to explore the complex interplay between vocal timbre, pitch and various constructions of gender, using as a focal context the operatic castrato and the onnagata—a male actor specialising in female roles in Japanese kabuki theatre.

Castrati and onnagata are two fascinating phenomena of early modern Europe and Japan, not only as performers of protagonist roles in two famous and popular forms of theatre, Italian baroque opera and kabuki drama respectively, but also as distinct members of two patriarchal societies whose conceptions of sex, gender, sexuality, and the human body strikingly differed from our modern ones. As such, both societies provided a cultural climate and an ideological framework enabling both groups of performers not only to “survive” but also to be admired as artists and oftentimes desired as sexual partners, by men and women alike. The differences between pre-modern and modern conceptions of sex and gender are clearly reflected in the fact that soon after the arrival of the binary thinking to Europe and Japan, operatic castrati became extinct while onnagata stopped with the practise of living as onnagata in everyday life.

As paradigmatic examples of gender and vocal ambiguity both on and offstage, operatic castrati and Edo-period onnagata as established gender/performance categories provide two ideal case studies for a context-based investigation of the interconnection between voice and gender. What role does the voice play in the never-ending process of gender construction? What kind of gendered meanings does it convey? How does it affect perceptions of gender (ambiguity)? To what extent are answers to these questions socio-culturally determined, dependent on specific contexts, and varying from an individual to individual? By studying the way the voices of castrati and onnagata were perceived by their contemporaries and further developing the theoretical framework set out in my MA thesis, I intend to answer these questions and provide exciting new insights into the variety of meanings conveyed through every single human utterance.

Meeuwenoord, Marieke

Een historisch-sociologische studie naar Konzentrationslager Herzogenbusch, oftewel kamp Vught

Universiteit van Amsterdam

Centrum voor Holocaust- en Genocidestudies

Promotor: prof.dr. J. Houwink ten Cate

Aanstelling: 18/04/2006 – 01/12/2010

Concentratiekamp Vught was vanaf januari 1943 tot september 1944 in gebruik. In die tijd hebben ongeveer 30.000 gevangenen voor kortere of langere tijd in het kamp vastgezet, waaronder circa 12.000 joden. De focus van het onderzoek dat tot nu toe naar de geschiedenis van het kamp is gedaan richt zich voornamelijk op aspecten als de organisatie van het kamp, de verschillende afdelingen en de levensomstandigheden van de gevangenen, waaronder de dagindeling, de voorzieningen in het kamp en de werkcommando's.

In vrijwel alle studies blijft echter de geschiedenis van de *mensen* onderbelicht. Wie woonden er, al dan niet gedwongen, in het kamp, wat was hun achtergrond en hoe kwamen ze in Vught terecht? Welke (gedwongen) keuzes lagen hier aan ten grondslag? En eenmaal in Vught: hoe leefden en werkten ze daar, hoe gedroegen ze zich en hoe beleefden ze het kamp? Met deze vragen doel ik niet alleen op de gevangenen maar ook op de kampleiding en het burger- en bewakingspersoneel.

De hoofdvraag van mijn studie luidt dan ook: hoe functioneerden de bewoners, dat wil zeggen de kampleiding, het burger- en bewakingspersoneel en de gevangenen, in de samenleving van kamp Vught? Wat was de invloed van de levensomstandigheden in het kamp op de kamphiërarchie en op het ontstaan en de ontwikkeling van sociale relaties tussen zowel groepen als individuen?

Het doel van mijn onderzoek is om binnen de context van de hierboven genoemde levensomstandigheden en met de informatie over de achtergrond van de bewoners aan de hand van een aantal elementen, zoals vriend- en vijandschappen, netwerken, hiërarchie, de sociale relaties tussen de bewoners te bestuderen en te kijken hoe ze samenleefden en hoe ze het leven in de kampsamenleving beleefden. Hierbij wil ik voornamelijk kijken naar de beleving van werk en vrije tijd, de rol van religie en levensbeschouwingen, het omgaan met geweld en dood en pogingen tot verzet.

Melchers, Marisa – buitenpromovendus

De hoeksteen van de samenleving? Cultuurhistorische reflecties op de kerkbouw in Nederland 1918-1970

Universiteit Leiden

Promotor: Prof.dr. J.Th.M. Bank/ begeleider: dr. C.P.J. van der Ploeg

De religieuze pluriformiteit in Nederland heeft geleid tot een grote concentratie kerkgebouwen van verschillende denominaties op een kleine oppervlakte. In de twintigste eeuw vond een ware bouwhausse plaats. De vraag naar kerken in de nieuwe stadswijken was groot, en na de Tweede Wereldoorlog werden talloze verwoeste kerken herbouwd. Het was de tijd van de godsdienstige herleving die wordt afgesloten door een tegenbeweging, die van de secularisatie. In de onderzoeksperiode werden meer dan 5000 kerken gebouwd en in bijna elke plaats in Nederland zijn een of meerdere twintigste-eeuwse kerken te vinden. Inmiddels is een aanzienlijk aantal van deze kerkgebouwen ingrijpend verbouwd of gesloopt. De meeste kerken verkeren in een slechte staat van onderhoud. Vanwege hun relatief jonge leeftijd genieten slechts tientallen kerkgebouwen bescherming als rijksmonument. Geconcludeerd mag worden dat hier sprake is van bedreigd cultureel erfgoed.

Dit multidisciplinaire onderzoek beoogt de geschiedenis van de twintigste-eeuwse Nederlandse kerkarchitectuur in een brede cultuurhistorische context te plaatsen. Hierbij wordt aandacht besteed aan de kerkelijke architectuur van zowel de Rooms-katholieke kerk als de twee belangrijkste denominaties van de protestantse kerken in Nederland, de Nederlands Hervormde Kerk en de Gereformeerde Kerken.

De eerste onderzoeksvraag luidt: in hoeverre kan de Nederlandse kerkarchitectuur in de periode 1918-1970 als een afspiegeling van de liturgische ontwikkelingen worden beschouwd? Gekozen is om aan de hand van de liturgiehistorie de verwerking van nieuwe liturgische inzichten in de kerkarchitecturale context te beschrijven. Hiertoe worden tijdschriften en andere publicaties op het gebied van de (kerk)architectuur bestudeerd. Tevens wordt aandacht besteed aan de invloed van de democratisering en secularisatie op de vormgeving van de liturgie.

De tweede vraag die in dit onderzoek aan de orde komt, betreft de planologische inbedding van het kerkgebouw in de oorspronkelijke stedenbouwkundige opzet. In hoeverre hebben de al dan niet religiegebonden architecten, maar ook de overheid in de twintigste eeuw getracht uitdrukking te geven aan de – figuurlijke – plaats van de kerken in de Nederlandse verzuilde samenleving?

Voor het analyseren van bovenstaande vragen wordt in case-study's ingezoomd op de toenmalige lokale werkelijkheid. Hierbij wordt een reconstructie gemaakt van het oorspronkelijke in- en exterieur en de stedenbouwkundige ligging van dertig kerkgebouwen. Deze kerkgebouwen bevinden zich in een drietal regio's die representatief zijn voor de thematiek van de drie gekozen tijdvakken. Voorbeelden van kerkgebouwen uit het tijdvak 1918-1940 - een hoogtij van verzuiling - worden bestudeerd in de eerste drooggelegde Zuiderzeepolder, de Wieringermeer. De zuidelijke uitbreiding van Arnhem en de herbouw van kerken in het oostelijk deel van de Overbetuwe is geselecteerd om de kerkarchitectuur van de wederopbouw (1940-1955) te beschrijven. Het is de periode waarin men de schade aan zowel het bestaande culturele erfgoed als de ruimtelijke structuur van stad en land poogt te herstellen. Voorbeelden van kerken die

zijn ontworpen in de periode 1955-1970 worden onderzocht in de naoorlogse expansiewijk Rotterdam-Zuidwijk en de nabijgelegen groeikern Hoogvliet. Deze regio illustreert de invloed van het Wirtschaftswunder op de sociaal-maatschappelijke en stedenbouwkundige ontwikkelingen. De uitbreidingen van stad en dorp zijn tegelijkertijd een antwoord van de bouw op de groei van de bevolking. Vanaf de jaren zeventig nam de vraag naar kerkelijke nieuwbouw af. Er was sprake van zowel een verzadiging als een zich sterk manifesterende ontkerkelijking.

Deze studie over de invloed van de liturgie op de kerkbouw en de plaatsbepaling van het kerkgebouw in de stedenbouwkundige setting beoogt de aandacht te vestigen op twee, tot op heden onderbelichte cultuurhistorische aspecten van de twintigste-eeuwse Nederlandse kerkarchitectuur.

Mellink, Bram

Het primair onderwijs als speelveld voor inclusief denken

Lsg. Nederlandse geschiedenis

Universiteit van Amsterdam

Promotor: prof. dr. James Kennedy

Aanstelling: 01/10/2008-01/10/2012

Sinds de Tweede Wereldoorlog hebben ontzuiling, ontkerkelijking en de opkomst van nieuwe groepen voor belangrijke veranderingen in de Nederlandse samenleving gezorgd. De vanzelfsprekende verzuilde verhouding tussen verschillende levensbeschouwingen verdween. Vanaf de jaren zestig ontstond een diverse, multiculturele samenleving die sinds enkele jaren volop ter discussie staat.

In dit onderzoek zal het spanningsveld tussen identiteit en diversiteit, dat met de opkomst van de multiculturele samenleving verbonden is, worden onderzocht voor het Nederlandse primair onderwijs. Juist in het onderwijs zijn identiteits- en diversiteitsvraagstukken aan de orde van de dag. Omdat kinderen uit zeer uiteenlopende milieus in het klaslokaal één groep moeten vormen, is respect voor andersdenkenden voor het dagelijkse onderwijs van groot belang. Tegelijkertijd kan het aanleren van tolerantie tegenover andersdenkenden botsen met de (religieuze) identiteit die een school aan haar leerlingen wil meegeven. De toenemende diversiteit in de Nederlandse samenleving heeft het openbaar en het bijzonder onderwijs zodoende op meerdere fronten voor een uitdaging gesteld. De eigen identiteit moest aan veranderende maatschappelijke omstandigheden worden aangepast, waarbij veel scholen actief op zoek zijn gegaan naar mogelijkheden voor een 'diverse' identiteit.

In dit onderzoek wordt een historische analyse gegeven van de manier waarop het Nederlandse primair onderwijs, vanaf de Tweede Wereldoorlog, met de opkomst van een steeds diverser wordende samenleving is omgegaan. De onderwijspraktijk neemt daarbij een belangrijke plaats in. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de verhouding van deze onderwijspraktijk tot een bredere maatschappelijke context. In het onderzoek wordt aan de hand van ontwikkelingen in het basisonderwijs gekeken naar ontwikkelingen in het spanningsveld tussen identiteit en diversiteit in de Nederlandse samenleving. Daarmee wordt ook aangesloten bij de sterke maatschappelijke interesse voor dit vraagstuk in deze tijd.

Miedema, Christie

Oppositie in ballingschap: Oost-Duitse en Poolse emigranten en de Westerse hulp aan de oppositie in hun thuisland

Duitsland Instituut Amsterdam

Universiteit van Amsterdam, ICG

Promotor: prof. dr. Ton Nijhuis

Aanstelling: 01/11/2009 – 31/10/2013

De jaren tachtig van de twintigste eeuw was zowel in Polen als in de DDR een tijd van verhoogde oppositionele activiteit. Deze oppositie vond met name plaats in de landen zelf maar werd ook vanuit het Westen ondersteund door oppositieleden in ballingschap en hun westerse sympathisanten. Deze ‘hulp van buitenaf’ heeft tot nu toe niet de aandacht gekregen in onderzoeken naar de oppositie die haar toekomst. Daarnaast waren deze ballingen een belangrijke schakel tussen ‘Oost’ en ‘West’. Zij legden contacten met sympathisanten en Oost-Europese ballingen in andere Westerse landen en creëerden daarmee een Europees netwerk. Binnen dit netwerk werden al lang voor de val van de muur discussies gevoerd en contacten gelegd tussen Oost- en West-Europa. Deze contacten waren vooral belangrijk vanwege de misverstanden die er bestonden tussen basisbewegingen in Oost en West over belangrijke begrippen als vrede en mensenrechten. De discussie in West-Europa over de omgang met Oost-Europa werd beheerst door begrippen als ontspanning en ontwapening en controverse over met wie in Oost-Europa men contact op zou moeten nemen. Oost-Europese ballingen in West-Europa konden een rol spelen in dit debat en de stem van achter het IJzeren Gordijn laten horen. Dit onderzoek wil een antwoord formuleren op de vraag hoe Oost-Duitse en Poolse ballingen in de jaren tachtig zich in dit debat hebben gemengd en vervolgens sociale bewegingen in het Westen hebben gemobiliseerd voor de oppositie in het thuisland. Hierbij komt zowel de eigen activiteit van de ballingen, het Oost-West-debat in de gastlanden en de verhouding van de westerse sociale bewegingen met Oost-Europa aan de orde: de nadruk ligt op het spanningsveld hiertussen.

De gastlanden die in mijn onderzoek centraal staan zijn Nederland en de Bondsrepubliek Duitsland. West-Duitsland had door zijn geopolitieke situatie een bijzondere relatie met Oost-Europa. Nederland is daar tegenover enerzijds een was neutraler voorbeeld. Anderzijds was Nederland als spil in de internationale vredesbeweging een zeer belangrijke speler in de ontsane Oost-West-dialoog. De sociale bewegingen die aan de orde komen in de gastlanden zijn: de vakbewegingen FNV en DGB, de sociaal-democratische partijen PvdA en SPD en de Nederlandse en West-Duitse vredesbewegingen. Daarbij ga ik in op verschillende manieren van omgang met de oppositie in Oost-Europa door deze bewegingen en bemiddeling door de ballingen: zoals het interne debat over Oost-Europa, praktische hulp aan en protesten voor de oppositie aldaar en het Oost-West debat.

Mijn onderzoek beoogt e inzicht bieden in de debatten die in West-Europa over Oost-Europa bestonden en de contacten die tijdens de Koude Oorlog (of het laatste decennium ervan) van onderop ‘over de muur heen’ ontwikkeld werden. De brugfunctie van de ballingen staat hierbij centraal.

Moraal, Eva

Egodocumenten uit kamp Westerbork: over de beleving van een concentratiekamp, Egodocuments from camp Westerbork: on the experience of a concentrationcamp

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Nieuwste Geschiedenis

Promotor: prof. dr. Johannes Houwink ten Cate, Copromotor: Dr. R. Dekker

Aanstelling: 01/04/2006 – 01/02/2011

Over de oorlogsgeschiedenis van kamp Westerbork is relatief weinig geschreven. Natuurlijk besteedden de bekende historici van de kampen Abel Herzberg, Jacques Presser en Louis de Jong aandacht aan het in 1939 opgerichte kamp dat vanaf 1942 ging dienen als belangrijkste doorgangskamp voor de Nederlandse joden naar de vernietigingskampen. Toch is het daarna vanuit de wetenschap relatief stil gebleven. Dit geldt niet voor de overlevenden zelf, noch voor meer publieke instellingen, zoals het herinneringscentrum dat sinds 1983 bij het kamp ligt. Vooral in de vorm van egodocumenten (of collecties daarvan) is het verhaal van het verblijf en vertrek uit het kamp beschreven.

In dit proefschrift zullen deze egodocumenten centraal staan. In de oorlog zelf werden dagboeken bijgehouden en vele brieven geschreven naar familie en vrienden. De eerste vijf jaar na de bevrijding schreven overlevenden vele verslagen en verklaringen (al dan niet vanuit instanties tot stand gekomen). Vanaf de jaren zeventig komen de eerste memoires tot stand. Deze groep egodocumenten groeide en groeit explosief, zeker onder invloed van projecten als het interview-project van Steven Spielberg en het werk van herinneringscentrum kamp Westerbork. Voor overlevenden is er nu ruimte en erkenning om hun oorlogsverleden te mogen vertellen aan de rest van de wereld. Middels deze egodocumenten zal de persoonlijke beleving van het kamp onderzocht worden op vier perspectieven, te weten het perspectief gender, kinderen, de omgeving van ouders en omstanders, en de kwestie Duitse en Nederlandse joden in het kamp. De vier perspectieven op de beleving beslaan zeker niet alle aspecten daarvan, maar het gaat vooral om aspecten die nog niet of nog niet goed genoeg zijn onderzocht.

Aan de hand van de vier thema's zullen veranderingen en continuïteiten in de beleving en de herinning aan de beleving van het kamp worden beschreven. Vragen als: hoe beleefden mannen en vrouwen het kamp en is daarin (in de herinnering) ook een verschil te bemerken? Wat betekent het om kind te zijn in Westerbork toen, maar ook nu? zullen o.a. centraal staan. Naast het proefschrift zal er ook een publieksboek worden geschreven.

Müller, Johannes

Exile memories and the reinvention of the Netherlands 1566-1700

Universiteit Leiden

Vaderlandse Geschiedenis

Promotor: Prof. dr. Judith Pollmann

Aanstelling: 01/02/2009 – 31/08/2013

The Dutch Revolt led to the displacement of hundreds of thousands of people. Memories of persecution, flight and terror are the starting point for the biographical accounts of many of these exiles and their descendants. In early modern Europe exile was an exceptionally dramatic business, because it deprived people of the networks and social credit that were essential for survival. Since it was local citizenship that to many was their most important socio-political frame of reference, exile, even within the same province, implied that one became an ‘alien’. Memories were not just important as harrowing reminders of the world the exiles had lost. They also helped exiles to create an identity for themselves and, indirectly, to have a profound impact on the creation of a cultural divide between the Republic and the Southern Netherlands.

Exiles played a disproportionately important role in the public commemoration of the Revolt. This was especially true in the Republic, where people of Flemish and Brabantine descent figured prominently as authors of popular books, pamphlets and plays about the Revolt, and campaigned fiercely for the continuation of the war. As is evident from the stories exiles and their descendants told about their origins, graphic memories of life under the ‘Spanish yoke’ also played an essential role in the personal memory acts of the exiles. Such ‘tales of origin’ helped the exiles to forge a bond between themselves and the natives of the Republic, and so to define themselves as compatriots and fellow ‘Netherlanders’ rather than as aliens. This research seeks to analyze the patterns in which exiles arranged their past. It investigates how their memories helped to create a canonic image of the Revolt and examines their role in the spreading of new notions of Netherlandishness.

This research is part of the VICI project *Tales of the Revolt. Memory, oblivion and identity in the Low Countries, 1566-1770*. www.talesoftherevolt.leidenuniv.nl

Mulligen, Remco van

Onconventioneel en antimodern: reformatorisch-evangelische actie tegen de tijdgeest

Vrije Universiteit

Faculteit Theologie, onderzoeksinstituut VISOR

Promotor: prof. dr. George Harinck

Aanstelling: 01/09/2008 – 01/09/2012

Veel christenen hebben het gevoel dat sinds een aantal jaren religie weer ‘mag’ in Nederland. De ChristenUnie regeert mee en de achterban van de Evangelische Omroep (EO) is ‘de verlegenheid voorbij’. Veertig jaar geleden was het heel anders: Nederland seculariseerde in rap tempo. Veel orthodoxe protestanten reageerden hier afwijzend op en raakten meer naar binnen toe gekeerd. Er was echter ook een groep orthodox-protestantse christenen die op een andere manier reageerde, namelijk door zich te organiseren in allerlei verbanden (media, politiek, onderwijs). Kenmerkend voor deze groep is vaak de samenwerking tussen christenen uit zeer diverse denominaties.

De godsdienstsocioloog Hijme Stoffels noemt deze kern de ‘reformatorisch-evangelische kern’. Haar leden zijn qua kerkelijke achtergrond in twee groepen in te delen. Enerzijds zijn er de mensen uit traditioneel-protestantse kerkgenootschappen zoals de Nederlands Gereformeerde Kerk, de Christelijk Gereformeerde Kerk en de Gereformeerde Bond binnen de Nederlands Hervormde Kerk. Daarnaast is er ook een

‘evangelisch’ element, bestaande uit leden van de Evangelische kerken, de Pinkstergemeenten, de Baptisten en de Vergadering voor Gelovigen. Deze bewegingen oefenden in de tweede helft van de twintigste eeuw een steeds sterkere invloed uit op de traditionele protestantse kerken. Het onderzoek draait om het bepalen van de positie die deze groep heeft ingenomen in de maatschappij: wat wilden ze bereiken en wat hebben ze bereikt? In hoeverre is er te spreken van (groeierende) eenheid binnen de gelederen, ontstond er een gemeenschappelijke identiteit?

Nagelsmit, Eelco

Religieus patronage in zeventiende-eeuws Brussel: kunst en architectuur als ‘agent of change’

Universiteit Gent (vakgroep Architectuur) / Universiteit Leiden

Universitair Instituut voor Culturele Disciplines (LUICD)

Promotor/begeleider: prof. dr. C.A. van Eck, dr. M. Delbeke

Aanstelling: 2009-2013

In hun poging om de Habsburgse autoriteit en de katholieke vroomheid na de opstand te herstellen, bevorderden de aartshertogen Albrecht en Isabella vele cultussen en devoties door middel van het stichten en ondersteunen van kerken en kloosters in de gehele zuidelijke Nederlanden. Zij werden hierin nagevolgd door de hovelingen aan hun Brusselse hof, dat zelf eveneens was ingericht naar monastieke voorbeelden. Het religieus patronage van deze hovelingen en de kunstwerken die hiermee waren gemoeid zijn zelden onderzocht.

Dit onderzoek wil nagaan op welke manier, en met welk effect, beeldende kunst, altaar- en kerkarchitectuur samen fungeerden als *agents of change* in de bredere religieuze en politieke contexten van contrareformatie, confessionalisatie en staatsvorming in de Spaanse Nederlanden tijdens de eerste helft van de zeventiende eeuw. Hiertoe zal worden geprobeerd de opdrachtgeverscultuur van de hovelingen in kaart te brengen. Daarbij worden een aantal belangrijke artistieke projecten in en buiten de stad Brussel onderzocht aan de hand van een reconstructie van de *art nexus* (Gell) waarbinnen deze kunstwerken figureerden; dat wil zeggen het gehele netwerk van sociale relaties waarbinnen kunstwerken deze actieve rol vervulden: de opdrachtgever, de kunstenaar, het kunstwerk, het publiek.

Dit onderzoek maakt deel uit van het FWO-project *Agents of Change. Beeldende kunst, altaar- en kerkarchitectuur als religieuze actoren in de Spaanse Nederlanden in de periode 1598-ca. 1656*.

Nicolaije, Tim

The Uses of Mathematics in the Dutch Republic: The Fabric of Dutch Mathematics

Universiteit Twente

Department of Science, Technology and Policy Studies (STePS)

Promotor/begeleider: dr. ir. F.J. Dijksterhuis

Aanstelling: 01/10/2007 - 01/10/2011

In hedendaagse, cultuurhistorische beschrijvingen van de Wetenschappelijke Revolutie spelen de groeiende invloed van wiskunde en de daarmee samenhangende mathematisering van het wereldbeeld nog slechts een ondergeschikte rol. Een belangrijke oorzaak hiervan is het ontstane verschil tussen de historische benaderingen van de wetenschaps- en wiskundegeschiedenis. Waar de eerste sinds enige decennia steeds meer nadruk is gaan leggen op het effect van de cultuur op de beoefening van wetenschap in het algemeen en op individuele wetenschappers in het bijzonder, wordt de geschiedenis van de wiskunde nog altijd beschreven vanuit een internalistisch perspectief waarin de ontwikkeling van ideeën losstaat van de sociale en culturele aspecten waarin ze tot uitdrukking zijn gekomen. Het project “The Uses of Mathematics in the Dutch Republic”, waarvan dit promotieonderzoek een onderdeel vormt, hoopt een basis te leggen voor een meer cultuurgerichte benadering van de wiskundegeschiedenis.

Dit promotieonderzoek richt zich op het in kaart brengen van de verschillende “netwerken” van wiskundebeoefenaars in de zeventiende-eeuwse Republiek. Hierbij zal niet alleen gekeken worden naar personen die zich beroepsmatig met wiskunde (in de meest ruime zin van het woord) bezighielden, maar net zo goed naar de “amateurs” die op welke manier dan ook wiskunde bedreven. Het onderzoek hoopt een beschrijving te geven van het gevarieerde landschap van zeventiende-eeuwse wiskundige praktijken in de Republiek. Wie waren het die zich met wiskunde bezighielden? Wat voor waarde hechtten zij hieraan? In welke wiskundige kringen hielden zij zich op en op welke wijze beïnvloedden dit soort groepen elkaar?

Nieuwenhuis, Ivo

De Verlichting bevraagd: Nederlandse satire in de periodieke pers (1780-1800) / Enlightenment Contested: Dutch Satire in the Periodical Press (1780-1800)

Universiteit van Amsterdam

Promoteres: prof.dr. Frans Grijzenhout (UvA), dr. Marijke Meijer Drees (UU)

Vakgroep: Kunst-, Religie- en Cultuurwetenschappen, leerstoelgroep Cultuur geschiedenis van Europa

Aanstellingsperiode: 01/06/2009 – 31/05/2013

Hoe werkt satire? Die vraag ligt aan de basis van het NWO-project *The power of satire, cultural boundaries contested*. Met als uitgangspunt de hypothese dat satire in staat is om bestaande (culturele en mediale) grenzen zowel te testen en bevragen als te stellen en consolideren, worden in dit project een aantal specifieke satirische casussen onderzocht vanuit het perspectief van hun publiekseffect. Mijn onderzoek betreft daarbij twee Nederlandse casussen uit de periode 1780-1800, een politiek turbulent tijdvak waarin de periodieke pers een sleutelrol vervulde. De twee casussen maken onderdeel uit van die periodieke pers.

Mijn eerste casus betreft de zogenaamde toverlantaarns en rarekieks. Dit zijn satirische pamfletten en tijdschriften die zijn geïnspireerd op het in de achttiende eeuw bekende fenomeen van de rondreizende toverlantaarnvertoner. In de Patriottentijd (1781-87) worden de toverlantaarn- en rarekiekgeschriften gebruikt in de felle strijd tussen patriotten en prinsgezinden, waarbij het er doorgaans weinig subtiel aan toe gaat, en de politieke tegenstander wordt uitgemaakt voor alles wat vuig en vies is.

Mijn tweede casus betreft het almanakachtige, geïllustreerde periodiek *De Lantaarn*, waarvan tussen 1792 en 1801 vijf edities verschenen. De auteur daarvan was de excentrieke, reislustige arts Pieter van Woensel, die in zijn blad de actuele politiek scherp en kritisch ondervroeg, en ongezouten commentaar leverde op de handel en wandel van zijn landgenoten, die op dat moment midden in de Bataafse Tijd zaten en volop discussieerden over thema's als volksinspraak en gelijkheid.

Ik probeer beide casussen, die zich via hun titel 'inschrijven' in de metaforische lijn van licht en Verlichting, te plaatsen binnen een bredere traditie van satire bedrijven. In het geval van de toverlantaarns gaat het dan om wat ik noem blamerende satire. *De Lantaarn* koppel ik aan een traditie van relativerende satire. Ik vraag me af hoe de twee casussen de genoemde tradities belichamen en tegelijk ook naar hun eigen hand zetten, en hoe op die manier een bepaald (geïntendeerd) publiekseffect ontstaat. Ik zet daarbij de twee casussen tegen elkaar af, maar zoek tevens naar raakvlakken. Zo hoop ik uiteindelijk een (deel)antwoord te bieden op de centrale vraag van het NWO-project – hoe werkt satire?

Nyirubugara, Olivier

Communicating the past in a digital present

Universiteit van Amsterdam

Lsg. Cultuur en media

Promotor: prof. dr. Frank van Vree

Aanstelling: 01/09/2008 – 01/09/2012

This project is an inquiry into the uses of digitally remediated cultural memory resources by secondary school pupils and their teachers through history classes. These resources include both unofficial and official memories, personal and collective memories, which are now available on internet and meant for educational purposes. The question arises: what impact does the availability of digital sources have on the teaching of history in the HAVO and VWO classes? The project is definitely a multidisciplinary undertaking fetching primarily from cultural memory studies, cultural history, [digital] media studies, the sociology of education, and [e-]pedagogy. The project touches three main domains: cultural memory understood as the way individuals and communities make sense of their past; the history class as the official framework where learners get knowledge of the past; and media, as the pipe through which that knowledge is channelled.

The approach is both theoretical and empirical. The theoretical part will explore the state of affairs of cultural memory: its frames, its forms, its features, and its functions; of media: their shaping role, the preservation and access facilities they offer; and of history teaching: the place it leaves to cultural memory materials, the various teaching approaches and their impact. The empirical part will revolve around three case studies: 1- **Teleblik**: a project of the *Nederlandse Instituut voor Beeld en Geluid* presenting digitized audio/visual archives of Dutch television and radio stations to primary and secondary school teachers and pupils; 2- **Het Geheugen van Nederland**: the digitisation project of the National Library of the Netherlands aspiring not only to be 'The Memory of the Netherlands', but also to be taught in secondary school history classes; 3- **De Canon van Nederland**: an undertaking by the Dutch government-

appointed Committee for the Development of the Dutch Canon, aiming at telling the ‘story of the country we all live in’ to primary and secondary school pupils in ‘50 [digital] windows’. Each of them will be looked at separately descriptively, analytically, and practically from the school-user perspective.

Oddens, Joris

Het eerste parlement van Nederland: democratische cultuur in wording, 1795-1801

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Nieuwste Geschiedenis

Promotor/Begeleider: prof. dr. N.C.F. van Sas, dr. W.R.E. Velema

Aanstelling: 01/09/2007 – 01/09/2011

Ruim een jaar nadat met de vlucht van Willem V naar Engeland de door de patriotten zo vurig gewenste Bataafse Republiek werkelijkheid was geworden, kwam op 1 maart 1796 de Nationale Vergadering in Den Haag bijeen. Hoewel aan de instelling van dit eerste gekozen Nederlandse parlement al de nodige discussies waren voorafgegaan, was de stemming optimistisch: eindelijk zou het soevereine Nederlandse volk in een representatieve democratie kunnen beschikken over zijn eigen lot, zonder de bemoeienissen van een machtige stadhouder. In de parlementaire praktijk werd echter al snel duidelijk dat het in theorie natiebreed gedeelde nieuwe ideaal van *één- en ondeelbaarheid* door de volksvertegenwoordigers op radicaal verschillende manieren werd uitgelegd, en dat er fundamentele meningsverschillen bestonden over hoe de nieuwe Republiek eruit moest zien. Ook over de vraag welke rol de Nationale Vergadering in deze Republiek precies moest spelen, bestond allerminst overeenstemming.

Dit onderzoek, dat deel uitmaakt van het NWO-project *The First Dutch Democracy: The Political World of the Batavian Republic, 1795-1801*, gaat over het ontstaan van een nationale democratische cultuur in het eerste gekozen parlement van Nederland. De roerige politieke ontwikkelingen en de belangrijke parlementaire debatten uit de eerste helft van het Bataafse tijdvak zullen worden gezien vanuit het perspectief van de 308 volksvertegenwoordigers die gedurende deze periode in één of meer nationale vertegenwoordigende lichamen zitting hadden. Vanaf de opkomst van de Patriottenbeweging (ca. 1780) hadden de Bataafse politici uitgebreid nagedacht over de inrichting van een democratische staatsvorm, waarbij ze zich hadden laten inspireren door klassieke en contemporaine republikeinse denkers en door positieve en negatieve voorbeelden uit de Amerikaanse en Franse Revoluties. Aan de hand van onder meer het parlementaire *Dagverhaal*, politieke geschriften, dagboeken, correspondenties en memoires zal worden onderzocht wat de ideeën die zij hadden opgedaan in het eigenlijke politieke proces waard bleken te zijn, en hoe zij omgingen met de zich al spoedig manifesterende discrepanties tussen democratische theorie en democratische praktijk.

Ooijen, Iris van

Kampen als betwist bezit. De naoorlogse ontwikkeling van de Nederlandse kampen als lieux de mémoire.

Vrije Universiteit, afdeling Geschiedenis, vakgroep Politieke Geschiedenis

Promotor/co-promotor: dr. Rob van der Laarse en prof. dr. Jan Kolen
Aanstelling: 01/05/2010 – 30/04/2014

Doel van dit project is een onderzoek naar de vraag hoe de herinnering van de Tweede Wereldoorlog zich heeft ontwikkeld met betrekking tot de materiële en immateriële overblijfselen van ‘de kampen’. Voor jongere generaties zijn herinneringsplaatsen in de omgang met het verleden steeds belangrijker geworden. Dit is zeker het geval voor de drie voormalige concentratiekampen Vught, Amersfoort en Westerbork, aangezien de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog in ons land en daarbuiten steeds meer lijkt samen te vallen met de Holocaust. Het onderzoek beoogt de omgang met die traumatische periode te plaatsen in het perspectief van, enerzijds, de betekenis van deze (herinnerings) kampen voor meerdere bevolkingsgroepen (niet alleen de uiteenlopende categorieën slachtoffers en hun nabestaanden, maar ook geïnterneerde Duitsers en collaborateurs, Indische Nederlanders en Molukse KNIL-soldaten, en - niet in de laatste plaats - de inwoners van de streek), en anderzijds, de betekenis van de kampen als nationale sites van de internationale *Holocaust memory boom*. Meer dan andere herinneringsplaatsen bevinden de kampen zich hierdoor in een lastig spanningsveld van publieke herdenkingen, persoonlijke herinneringen, en toeristische ‘beleving’. Deze verschillende omgangsvormen met het verleden vragen om een zeer verschillende inrichting en inscenering van deze plaatsen, hetgeen niet zelden gepaard gaat met heftige emoties en debatten. Het onderzoek zal resulteren in een monografie, een conferentie voor betrokken organisaties, historici en andere onderzoekers, mediapubliciteit, en een bijdrage in de vorm van een gezamenlijke tentoonstelling van Nationaal Monument Kamp Vught, Herinneringscentrum Kamp Westerbork en Nationaal Monument Kamp Amersfoort over de plaats van de kampen in de Nederlandse herinneringscultuur.

Ozdamar, Seckin

The Construction Of Collective Memory In Turkey: Centering Ankara, Re-Centering Istanbul Between 1923-1950

Universiteit Maastricht

Capaciteitsgroep geschiedenis

Promotor: prof. dr. Arnold Labrie

Aanstelling: 01/09/2007-01/09/2010

My proposed research focuses on the construction of collective memory in Turkey and analyzes this particular construction by discovering its relationship with space and spatial practices. In order to understand how collective memory is formed, shaped and manipulated in/through and how it become an ideological tool in creating the identity of a nation; the Republican interventions that considered as the practices of organized forgetting and through which the legacy of the Ottoman Empire had attempted to erase will be elaborated. Collective memory will be employed here as a ‘particular construction’ that sustains the feeling of sameness over time and space within the individuals and will be analyzed as this ‘particular construction’ changes according to the present needs of any group. In this vein, this research will demarcate collective memory in terms of nation and relate the notion of collective memory

with the formation of national identity. The spatial practices are regarded as a part of the dynamics of collective memory through which the representation of a nation is reified and conveyed by the images of national narrative.

In this research, Ankara and Istanbul are taken as the places in which the representational forms of the nation are localized, constructed and re-constructed according to the changes in historical, political, cultural and social frameworks of Turkey during the formation of Turkish nation state. Therefore, this research aims to handle a comparative analysis between the two cities of Turkey, one is the ex capital and the other is the new one, by examining the years between 1923 and 1950 (the period between the establishment of Turkish Republic and transition to the multi party regime) and to clarify the formation of national collective memory by focusing on the use of space.

Paijmans, Marrigje

Dichtersziel en koopmansgeest. Vondel als literair ondernemer tussen Amsterdam en Oranje

Universiteit van Amsterdam

Instituut voor Cultuur en Geschiedenis

Promotor: Prof. dr. E.M.P. (Lia) van Gemert

Aanstelling: 01/09/2010 – 31/8/2014

Nederlandse schrijvers ontbreken nog grotendeels in het internationale onderzoek naar vroegmoderne schrijverscarrières. De unieke decentrale bestuurssituatie maakte echter juist in de Republiek macht en mecenaat tot dynamische factoren. Verschillende machtscentra met vaak tegengestelde belangen, zoals het Oranjehof en Amsterdam, beïnvloedden de subversieve strategieën bij auteurs die mecenasen zochten. Dit project onderzoekt de *career strategies* van Vondel, die als kleine ondernemer in de complexe Nederlandse markt steun van hof én stad wilde verwerven.

Literatuur en kunstenaarschap functioneren hier in een sociaaleconomisch kader. Ze waren profileringsinstrumenten in een sociale en economische competitie om steun. De invloed van de machts- en marktmechanismen op Vondels strategieën wordt blootgelegd in een combinatie van cultureel en literair onderzoek: sociale netwerken en bewegingen binnen het culturele veld (van bijvoorbeeld uitgevers en machtsdraggers), materiële factoren (zoals editiepolitiek), en retorische en ideologiekritische analyse van teksten en parateksten.

Vondels carrière is een uitdaging voor deze benadering. Hij creëerde een permanent spanningsveld door de hoogste machthebbers in Amsterdam én in Oranjekringen voor mecenasen te benaderen zonder zijn standpunten te willen verloochenen. Zijn zelfpresentatie als berekenende ondernemer die poëtisch vuur aanbood, vergde steeds strategische keuzes. De analyse van Vondels strategieën zal verkennend geconfronteerd worden met het carrièrepatroon van Nederlandse en buitenlandse tijdgenoten.

Polak, Sara

The First Modern Media President: Franklin D. Roosevelt's Image in Public History and Memory

Universiteit Leiden, Universitair Instituut voor Culturele Disciplines (LUICD)

Engelse literatuur

Promotor: prof. dr. Dr. P.Th.G.M. Liebregts

Aanstelling: 01/09/2010 – 31/08/2015

With Washington and Lincoln, Franklin Roosevelt is one of the three most popular presidents in US history. President from 1933 to 1945, Roosevelt led the country during a long and crucial period in its history, but the images of him in widely disseminated films, novels, documentaries, museums, biographies, and memorials, often portray him as more heroic and authentic than historically justified. Roosevelt is often viewed as the first modern media president; he was the first to hold radio speeches in which he addressed the American citizens very personally, and the first to hold press conferences, spontaneously answering journalists' questions. However, Roosevelt was also a modern media politician in the sense that he carefully – and very successfully – managed his future image. This research looks at Roosevelt's methods for doing this and their long-term effects. On the other hand, it will study deviations between public representations of Roosevelt and historical evidence.

Popova, Roumiana

Symboliek, allegorieën en actualiteit in Caprarola. Synthese van kunst, filosofie en theologie in het Palazzo Farnese (1559-1583)

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Cultuurgeschiedenis van Europa

Promotor/begeleider: prof.dr. Bram Kempers

Aanstelling: 01/09/2007 – 10/02/2011

In de jaren '60 van het *Cinquecento* bouwde de grootkardinaal Alessandro Farnese zijn paleis in Caprarola. De frescoreksen van het paleis geven inzicht in de heterodoxe canonvorming tijdens de Hoge Renaissance. In dezelfde tijd ontstonden beeldkritieken, die de verbeelding van christelijke en historische iconografieën van stilistische en inhoudelijke dubbelzinnigheden poogden te louteren. Hoewel de beelden in Caprarola de indruk wekken helder en eenduidig te zijn, zoals ook geprezen door Giovanni Gilio (1564), blijkt uit andere eigentijdse bronnen dat daarachter meer te zien is.

Het doel van dit onderzoek is om de symboliek van Caprarola te analyseren vanuit de humanistische achtergrond van de kardinaal en zijn adviseurs, die de synthese tussen de denkcultuur van de antieke filosofie en de christelijke theologie zochten.

Raaijmakers, Ilse

A cultural history of the 4th and 5th of May in the Netherlands

Maastricht University

Faculty of Arts and Social Sciences, Department of History

Promotoren: Maaike Meijer and Georgi Verbeeck

Aanstelling: 01/11/2009 – 31/10/2013

The importance of the memory of the Second World War for the Netherlands is irrefutable; the war has increasingly become a moral gauge in present-day society. Historiography has paid extensive attention to the Second World War, but left the subject of

commemoration largely undiscussed. Shortly after the end of the war, the Netherlands adopted two remembrance days: on the 4th of May all Dutch war victims are commemorated; on the 5th of May liberation from German occupation is celebrated. In my research, I want to provide a cultural-historical analysis of these Dutch remembrance days.

Every generation searches for the meaning that the past has for their own times, and thus cultural and social developments affect memories of the past. The memory of the Second World War is dynamic; it has continuously been revisited. This becomes apparent during the commemorations on the 4th and 5th of May. Therefore, a research into commemorations reveals more about the time *in which* one commemorates than about the *remembered past*. I perceive the commemorations as reflections and agents of socio-cultural changes in Dutch society.

My research focuses on such questions as: in which ways are the war victims and the war's end remembered? Which aspects of the memory of the Second World War are highlighted and which are (consciously) forgotten? Special attention is given to the actors in the commemorations. Which groups are involved and what mechanisms of inclusion and exclusion do they instigate? How did these groups functionalize the memory of the Second World War to confirm their own identity, and did they succeed? The relationship between memory and identity is an important assumption in my research. The memory of the Second World War has become an elementary part of who the Dutch are. The above-mentioned questions will be answered for a national and for different local memory cultures. Furthermore, the tension between national and local memory culture will be studied in an international context, resulting in an analysis of the dynamics of these interactions.

Rikken, Marrigje

All Painter's Creatures Great and Small: The role of natural history in depictions of animals between 1550-1670

Universiteit Leiden

Instituut voor Culturele Disciplines

Promotor: Prof. dr. Paul J. Smith

Aanstelling: 01/01/2010 – 31/12/2014

Natural history changed in a fundamental way after 1550, partly because of the discovery of numerous new species and technical innovations. My research project focuses on how the accumulation of knowledge in natural history was transposed to the field of the visual arts. How did artists employ the scientific documentation of nature?

An important notion in the project is the friction between an already existing 'emblematic' worldview and a more 'scientific' worldview, that emerged from 1550 onwards. The new worldview did not abruptly replace the traditional worldview but both coincided in the 16th and first half of the 17th century, leaving the artists with a choice to opt for either one or both of the worldviews in depicting animal scenes. What choices did they make and in what context were these choices made? In my research emphasis will be placed on the function of the animal depictions. It will be investigated whether an interrelation exists between the function of an artwork and the choice between an emblematic and a scientific representation. The role played by the patrons

will also be examined in order to establish who or what was the deciding factor in the way the knowledge of natural history was applied. Since art works were often part of a larger collection, the role of the works in the collection will also be taken into account.

As case studies I will focus on depictions of animals by Joris Hoefnagel, Jan Brueghel the Elder and Jan van Kessel. All three artists have produced works in which the changing relationship between emblematic and scientific worldviews is explicitly present. Moreover, canon formation plays an important part in their work. Brueghel and Van Kessel knew Hoefnagel's corpus very well. The artists did not only imitate one another, but all three of them also competed with printed scientific observations of nature. The relatively long time span in which these artists worked, makes it possible to provide insight into the developments in the application of natural history by artists.

The research project is interdisciplinary – since the history of science and the art history meet – as well as intermedial. When artists borrow motifs from printed natural history observations, the medium usually changes. Moreover, the art works were often part of collections consisting of various media.

This research is part of the larger NWO project *Cultural Dynamics*, entitled: 'Cultural Representations of Living Nature: Dynamics of Intermedial Recording in Text and Image (ca. 1550-1670)'.

Rooij, Marieke van – gelieerd promovendus

Social housing at a turning point. Architecture, urbanism and socio cultural transformation in the Netherlands, 1960-1980.

Technische Universiteit Eindhoven

Faculteit Bouwkunde/ Leerstoel architectuurgeschiedenis en -theorie

Promotoren: Prof. dr. B. Colenbrander, Prof. dr. J.W. Duyvendak

Aanstelling: 01/02/2007 – 01/02/2011

At the end of the sixties a socio cultural change occurred allover Europe. The emancipation of the individual that happened by means of participation and democratization was one of the main features of the cultural 'revolution' of the sixties. What makes the Dutch case special is the fact that this socio cultural change took place within the framework of the planning system of the Dutch welfare state. During the 1970's a top down policy approach was exchanged for regulated bottom up construction. The government's embracing of the new spirit of time influenced all the pillars of the welfare state and therefore created a unique situation in the Netherlands in the seventies.

Social housing that has always been one of the main pillars of the Dutch welfare state was influenced as well by this change. After the Second World War it became one of the pivotal elements in the reconstruction of the country. The design principles were based on the international dogmas of modernism, following the manifests of the CIAM meetings. But this functionalist approach came under fire at the end of the sixties. In an attempt to make a more 'human' housing environment in contrast to the modern city, architects and urban planners began to adapt their projects to a 'human' size, which radically changed the urban landscape of the period. This change in focus, where the individual demands became predominate, transformed the machinery of public housing – in program, design process and architecture.

This research examines the shift in the design of public housing and the urban landscape in relation to the social cultural transformation in the Netherlands in the sixties. Through the analysis of the built environment, the design process, the housing program and the positioning of policy makers, urbanists, architects and active inhabitants the research will study in what way the design of social housing was related to the socio cultural transformation in the sixties. The research focuses on housing projects in the Amsterdam agglomeration. By studying three cases that have been developed within a time span of twenty years, namely Bijlmermeer, Dapperbuurt and Almere Haven, three different urban typologies are represented. I'll combine different methodologies such as literature study, archival research and oral history.

Rusch, Loes

'Improvs' versus 'jazzos': Dutch Jazz Practices in the 1960s and 1970s

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Muziekwetenschap

Promotor: Prof. Dr. W. van de Leur

Aanstelling: 15/08/2010 – 15/08/2014

As part of the international *Rhythm Changes* research project, which examines the inherited traditions and practices of European jazz cultures, this study concentrates on jazz practices in the Netherlands in the 1960s and 1970s. During this period the foundations were laid of a social and musical infrastructure that shaped our understanding of Dutch jazz. Through systematic research in periodicals and by use of *oral history* I'll explore how Dutch musicians, governmental institutions, audiences and journalists began addressing jazz on their own terms, apart from its American counterparts, consequently creating an own identity with specific socio-political, cultural and esthetical preferences.

The coverage of jazz in the media and governmental funding of arts in the Netherlands played a significant role in defining jazz practices in the Netherlands. Surprisingly there has been no in-depth research that considers these broader cultural and political processes. This research aims to critically engage with the struggles of Dutch improvising musicians and jazz musicians by comprehensively investigating and analyzing their positioning within the networks of institutions, festivals, critics and audience, against the background of the post-WWII society. Within this context I'll try to establish how terms such as 'jazzos' and 'improvs' played out in different settings and within different types of reality.

A number of controversial topics will be addressed, such as the misrepresentation of Dutch jazz on the international stage, the influence of saleability in the process of music making, and teachability as a part of succeeding in music education. Furthermore, this research will feed into much broader considerations and will be touching on and challenging issues of identity, national thought, representation, mediation, cultural politics and ideology. By doing so, I aim to reconsider and adjust the notion of 'Dutch jazz' in a field of historiography that has been dominated by non-critical and anecdotal writing.

Rutjes, Mart

Politieke kernbegrippen: representatie en burgerschap, 1795-1801.

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Nieuwste Geschiedenis

Promotor/begeleider: prof. dr. Niek van Sas, dr. Wyger Velema

Aanstelling: 01/09/2007 – 01/09/2010

Mijn onderzoek is onderdeel van het NWO-onderzoeksproject *The First Dutch Democracy: The Political World of the Batavian Republic, 1795-1801*. Dit onderzoeksproject heeft tot doel de politieke cultuur van de eerste zes jaren van de Bataafse Republiek bloot te leggen. De Franse inval van 1795 betekende het einde van de Republiek der Verenigde Nederlanden, en bood de Nederlandse revolutionairen de kans een nieuwe staatsorde te creëren. Dit bleek in de praktijk lastiger dan het oorspronkelijke enthousiasme van deze revolutionairen deed vermoeden: de Nationale Vergadering die in 1796 bijeenkwam om een constitutie voor de nieuwe Republiek te ontwerpen zou hier pas in 1798 in slagen. Deze Staatsregeling voor het Bataafse Volk werd in 1801 vervangen door een nieuwe (conservatievere) grondwet, waarmee een einde kwam aan de experimentele fase van de Bataafse Republiek. Tijdens deze experimentele fase werden echter de grondslagen gelegd voor de Nederlandse eenheidsstaat en de daaraan verbonden politieke cultuur, de uitkomst van een dynamisch proces dat zich in de Nationale Vergadering afspeelde. De volksrepresentanten die op 1 maart 1796 bijeenkwamen om een nieuwe constitutie te schrijven waren het erover eens dat het oude publieke bestel had afgedaan, maar over wat er voor in de plaats moest komen bestond aanzienlijk minder consensus. Bij de vraag hoe de nieuwe politieke orde eruit zou moeten zien speelden de concepten representatie en burgerschap een belangrijke rol.

De Bataven waren van mening dat Nederland een representatieve democratie moest zijn, maar waarom eigenlijk? Welke vormen van representatie waren er mogelijk, en wat waren de consequenties voor de relatie tussen kiezer en gekozene, en dus voor het politieke systeem als geheel? Over de invulling van het begrip burgerschap bestond al evenmin duidelijkheid: in de Bataafse Republiek was voor het eerst sprake van staatsburgerschap (waar voorheen alleen het stadsburgerschap van belang was), en dit concept moest in de Nationale Vergadering invulling krijgen. Wie kwalificeerde precies als (staats)burger? ‘Iedereen’, of waren er uitzonderingen en classificaties? En welke rechten en plichten waren er verbonden aan dit burgerschap? De antwoorden op deze vragen geven inzicht in de al dan niet gemeenschappelijke vooronderstellingen die de politieke cultuur van de Bataafse Republiek vormgaven, en zullen duidelijk maken hoe zij zich verhiel tot andere representatieve democratieën (Frankrijk, de Verenigde Staten) die aan het einde van de achttiende eeuw ontstonden.

Savenije, Geerte

Heritage under negotiation. Students' entrance narratives and their ideas on significance

Erasmus University Rotterdam

Center for Historical Culture

Promotoren: prof. dr. C.A.M. van Boxtel, prof. dr. M.C.R. Grever

Aanstelling: 15/08/2009 – 15/08/2013

The last decades attention for cultural heritage, cultural identity and common ground has grown rapidly throughout the Western world. Globalisation and the movement towards increasingly multicultural societies have led to a renewed interest in national identity and a desire for national cohesion. History and heritage education are often thought of as ideal subjects to provide for this common ground in future generations (Symcox & Wilschut 2009). However, it is stated as well that in order to appeal to all students and to do justice to different historical interpretations one needs to address a plurality of narratives (Grever 2007). In line with this, a large part of the Dutch heritage institutions has expressed the need to consider the increasing multicultural character of school classes that attend their programmes.

Students enter a learning process with ‘entrance narratives’, which comprise knowledge, perspectives and personal experiences, memories and feelings (Doering & Pekarik 1996). These may be more or less shared within multicultural classrooms. Previous studies show that students’ representations of the past often reflect collective memory and the grand narratives that are part of it (e.g. VanSledright 2008). On the other hand, researchers emphasise that students in multicultural classrooms have different ideas about historical significance (e.g. Seixas 1993) and tell different stories about the past (e.g. Epstein 2000). Especially regarding sensitive heritage related to the topics *Christianization*, *transatlantic slave trade* and *World War II* we expect students to bring in a diversity of narratives. For a dynamic approach of heritage it is important to stimulate students to express their ideas on its significance (Barton & Levstik 1998).

This research is part of the NWO program *Heritage Education, Plurality of Narratives and Shared Historical Knowledge* and focuses on young students. Empirical research on the learning processes and learning outcomes of heritage education is still very scarce. This study aims to explore what occurs in classrooms during heritage education activities in and outside school to add profoundness to the debate on affordances and constraints of heritage education in the history school curriculum. Our research question is: *How do students in multicultural classrooms negotiate, generate and share their entrance narratives and ideas on the significance of heritage during a heritage education project on sensitive heritage of topics from the history curriculum?*

We conduct a multiple-case study with multicultural classrooms in primary and secondary education in the Netherlands. Sources are student interviews, observations, transcribed videotapes of student interactions, and student products. For each topic we selected a heritage education program that includes both activities in the classroom and a museum. The programs will provoke student verbalization, student interaction and whole-class discussions, whereas especially verbalization can shed light on the processes involved in learning with and about heritage.

Schoots, Hans - buitenpromovendus

Bert Haanstra en de Nederlandse identiteit

Universiteit van Amsterdam

Promotor: Prof. Dr. F.P.I.M. Van Vree

Promotie: 08/09/2009

In een boek dat primair de structuur van een biografie van filmmaker Bert Haanstra zal hebben, wordt geprobeerd een antwoord te geven op de basisvraag van elke biografie:

wie wás de hoofdpersoon en wat dreef hem? Verder wordt onderzocht welke betekenis Haanstra had voor de Nederlandse cinema en voor Nederland in algemenere zin. Bij dit laatste staat het thema ‘Haanstra en de Nederlandse identiteit’ centraal. Het grootste deel van zijn filmoeuvre kan worden beschouwd als een visie op en een uitdrukking van de Nederlandse identiteit. Door de overweldigende populariteit van een aantal van zijn ‘typisch Nederlandse’ films en zijn status van bekende Nederlander kon hij actief mee vorm geven aan het vaderlandse zelfbeeld zoals dat bestond in de jaren vijftig en zestig en bij een deel van de bevolking ook nog daarna. Zonder ervan uit te gaan dat films altijd één-op-één typerend voor een tijd of mentaliteit kunnen worden genoemd, kan van Haanstra’s werk wel worden gezegd dat het bij uitstek uitdrukking was van een bepaalde ‘tijdgeest’. Een onderzoek naar Haanstra en zijn werk kan daardoor ook bijdragen aan een scherpere karakterisering van de historische periode van de wederopbouw, ‘de jaren vijftig’ en de welvaartsstaat.

Smit, Marieke

Hart en hoofd: katholieke meisjeslycea als kweekhoven van een vrouwelijke elite (1920 – 1968)

Radboud Universiteit Nijmegen

Afdeling Geschiedenis

Promotor: mw. prof. dr. M.E. Monteiro

Aanstelling: 01/05/2008 – 01/10/2011

In mijn onderzoek staan drie katholieke meisjesgymnasia in de periode 1920-1968 centraal: Mater Dei in Nijmegen, Sint Theresialyceum in Tilburg en Fons Vitae (tot 1951 R.K. Lyceum voor meisjes) in Amsterdam. Het waren scholen voor meisjes, geleid door religieuzen, waar intellectueel onderwijs voorop stond. Door middel van archiefonderzoek, interviews en vragenlijsten bestudeer ik of en hoe deze meisjes gevormd werden tot een katholieke intellectuele elite.

Wat deze scholen van andere scholen onderscheid, is dat zij geleid werden door vrouwelijke religieuzen. In de geschiedschrijving over vrouwelijke religieuzen en is tot op heden weinig aandacht geweest voor het gymnasiaal onderwijs dat zij aanboden. Dat terwijl juist hun rol in dit type onderwijs aan meisjes interessante vragen oproept. Vrouwelijke religieuzen die onderwijs gaven waren actieve religieuzen. Zij combineerden hun gebedsleven met werkzaamheden in de wereld. In de kloostermentaliteit stond de gedachte centraal dat de geestelijke wereld verheven was en tegenover de lage aardse wereld stond. Religieuzen hadden tijdens hun noviciaat geleerd hun eigen ik weg te cijferen, te gehoorzamen, eenvoudig te leven; zij moesten letterlijk sterven voor de wereld. Deze zusters gingen jonge meisjes uit welgestelde families voorbereiden op het gymnasium eindexamen.

Door de term *zusterschoolcultuur* als onderscheidend concept te introduceren wil ik de interne spanning blootleggen tussen de emancipatoire werking van het voorbereidend onderwijs aan de ene kant en de opvoeding door vrouwelijke religieuzen, met de denkwereld die daarbij hoorde, aan de andere kant. Door de dagelijkse activiteiten op school en de interacties tussen de verschillende actoren (religieuzen, leken-docenten, leerlingen) te bestuderen, hoop ik meer zicht te krijgen op de zusterschoolcultuur.

Sommerey, Constance

Ongoing Recapitulation. Ramifications of an 'undead' theory in German culture (1860-1960)

Maastricht University

Department of Arts and Literature

Promotor/begeleider: Dr. L. Wesseling, Prof. dr. M. Meijer, dr. J. Wachelder

Aanstelling: 1/10/2009 – 1/10/2013

In history of science, the common story about the Theory of Recapitulation sounds more or less like the following: The German zoologist Ernst Haeckel formulated the Theory of Recapitulation (ontogeny recapitulates phylogeny) in 1866. As a proclaimed Darwinist, he stated that the engine of evolution lies in embryology. The individual organism recapitulates the ancestral stages of its species. It does so by climbing a linear ladder, first obtaining common features and later, by terminal addition, acquiring new ones. The Theory of Recapitulation however only 'lived' for about 40 years and was scientifically refuted by the beginning of the 20th century. However, the social-Darwinist ghost of Haeckel kept and keeps on haunting us until today.

This project aims to contribute to the debate within the history of science why and how Haeckel's evolutionary recapitulationism managed to influence generations long after its scientific 'death'. To achieve this, the project will take a hermeneutic approach to re-describe Haeckel's work and its influence. Narrative analysis will serve as a means to expose Haeckel's plot structures. In comparison to conventional history of science methods, a research into Haeckel's narratives reveals the normative dimensions that Haeckel's story of recapitulation entailed. Once Haeckel's plots are exposed, this project will proceed in tracing those narrative structures after Haeckel's death to see how they kept on finding a way into our thinking of human evolution.

Whereas historians of biology dealing with Haeckel usually consult other biological sources to understand his impact, this research takes a different approach. Pedagogical texts will lie at the centre of analysis. Pedagogical texts, in my case school books and novels, are written to pervade certain value patterns and hence are socializing tools for whole generations. Furthermore, pedagogical texts are, through their large dissemination, written by the majority of the population. I will look how and in how far, those socializing tools make use of Haeckel's narratives thereby keeping Recapitulation Theory alive.

Haeckel's narratives will be traced in pedagogical material from three different German time-periods being the Weimar Republic (1918-1933), the Third Reich (1933-1945) and the *Nachkriegszeit* under Adenauer (1945-1965). Especially the last period is of vital importance since most studies on Haeckel end with the Third Reich claiming that this was the peak of his 'afterdeath' influence. I do not want this project to be another contribution to a better understanding of the Holocaust. This project is about understanding Haeckel's undead theory and the role narratives play in its conservation. I do not go along with the assumption that after the Holocaust mind frames were finally freed from recapitulationist thinking. As also indicated in recent history of science literature on Haeckel, he still exerts influence over our view on evolution today. The uncovering of Haeckel's narrative structures in school books and children's literature of those three quite different regimes might shed a new light on the understanding how

Haeckel's recapitulationism influenced and still influences our picture of human evolution today.

Steen, Jasper van der

The politics of memory in the Low Countries, 1566-1700

Universiteit Leiden

Vaderlandse Geschiedenis

Promotor/begeleider: prof. dr. Judith Pollmann

Aanstelling: 01/09/2008 – 31/08/2013

The Dutch Revolt tore apart the seventeen Netherlands and led to the formation of two states, that were at war until the Peace of Westphalia in 1648. The northern provinces formed a calvinist republic whereas the Southern Netherlands remained under control of catholic Spain. In the Oath of Abjuration in 1581, the northern provinces (including Flanders, Brabant and Mechelen) had declared themselves constitutionally independent, and the Twelve Years' Truce (1609-1621) implied *de facto* international recognition for the nascent Republic. Long before 1648, it had therefore become evident that the division was likely to be permanent. Due to the political rift between North and South, diametrically opposed views on the origin of the Revolt developed.

This project seeks to explore:

- a) how and why different Netherlandish canons of the history of the Revolt came into being
- b) the extent to which these canons exerted influence on the formation of new and irreconcilable self-images in the northern and southern provinces
- c) how the uses of these canons developed throughout the seventeenth century

I will offer a political and transnational perspective on the development and uses of public memories of the Revolt in the seventeenth century, that will supplement the local and individual perspectives studied by other members of the research team, and will show how different memory environments influenced identity formation. By offering a comparison of public memory formation in a decentralised, Republican polity and a monarchical political system, it should also be able to contribute to a better understanding of the way in which political systems affected early modern memory formation in general.

Stelling, Lieke

Religious Conversion in Early Modern English Drama

Universiteit Leiden

Vakgroep Engels

Promotor/begeleider: Prof. dr. P.Th.M.G. Liebrechts / Dr. J. F. van Dijkhuizen

Aanstelling: 01/09/2007 – 31/08/2012

Dit cultuurhistorische onderzoek heeft als doel de thematiek van bekering in het drama van Shakespeare en zijn Engelse tijdgenoten uiteen te zetten. Hun toneelrepresentaties

van bekering hebben zowel een breed als een diep betekenisveld. Zo zijn in de meeste gevallen godsdienstige overwegingen niet los te zien van politieke, commerciële en sociale belangen, elementen die vaak zelfs een overheersende rol spelen. Deze dissertatie brengt de verwevenheid van deze overwegingen in kaart en zal door primair te kijken naar de godsdienstige discussie een aantal maatschappelijke problemen vanuit een nieuw perspectief belichten. Toneelrepresentaties van bekering duiden bijvoorbeeld op de “inwisselbaarheid” van het geloof en daarmee op een ondermijning van zijn intrinsieke waarde en het houvast die deze bood in het leven. Ook wijzen zij op het besef van – en de daarmee gepaard gaande worsteling met – het idee dat godsdienst niet in een pure vorm beleden kan worden en gecorrumpeerd wordt door maatschappelijke factoren. Met dit onderzoek naar de wisselwerking tussen politieke, commerciële en sociale belangen enerzijds en godsdienst anderzijds wil ik de manier waarop het maatschappelijke debat het idee van godsdienst vormde, analyseren en duiden. Uiteindelijk tracht dit onderzoek door naar bekering op het toneel te kijken nieuw licht te werpen op de rol van het theater in de maatschappelijke discussie die via het bekeringsdiscours werd gevoerd.

Streefland, Abel

Op weg naar Urenco: Jaap Kistemaker en zijn laboratorium voor massaspectroscopie 1946-1960

Universiteit Leiden

Sterrewacht

Promotoren / begeleiders: prof. dr. Frans van Lunteren en prof. dr. Dirk van Delft.

Aanstelling: 1/12/2010 – 1/12/2014

In de jaren direct na de Tweede Wereldoorlog werd Jacob Kistemaker (1917 - 2010) door zijn promotiebegeleider Hendrik Kramers benaderd om een isotopenseparator te bouwen met als doel uranium te scheiden. Hiervoor ging Kistemaker in 1946 eerst 8 maanden in de leer bij Niels Bohr in Kopenhagen. In september 1949 kreeg Kistemaker zijn eigen werkplek: het FOM-laboratorium voor Massaspectrografie aan de Hoogte Kadijk in Amsterdam. In november 1953, een aantal maanden nadat hij de leiding van het project in handen had gekregen, lukte het hem om 10 milligram verrijkt uranium aan de directeurs van het FOM te presenteren.

De invloed van dit resultaat was niet gering, ook op het diplomatieke vlak. Het was de eerste (westerse) doorbreking van het Amerikaanse embargo op verrijkte materialen. Dit heeft er later toe bijgedragen dat de Amerikanen hun nucleaire resultaten gingen declassificeren.

In 1960 slaagde Kistemaker erin uranium op een andere manier te verrijken: met verticaal draaiende gascentrifuges. Het idee hiervoor pikte hij op in Duitsland, toen hij toevallig bij een praatje van Gustav Hertz terecht kwam. De belangrijke technische informatie werd door Gernot Zippe aan Kistemaker gelect, die in Russisch krijgsgevangenschap aan het verrijken van Uranium had gewerkt. Nadat het centrifugeproject in 1962 over was gedragen aan Werkspoor, leidde het onderzoek in 1970 uiteindelijk tot de oprichting van verrijkingsfabriek Urenco in Almelo.

Hoe speelde Kistemaker dit huzarenstukje klaar? Hoe was dit onderzoek tot stand gekomen en wat waren de achterliggende drijfveren? Wat was de rol van de in 1946 opgerichte FOM? En wat waren de vervolgstappen in het proces dat in 1960 uitmondde in uraniumverrijking per verticale ultracentrifuge, het startpunt van Urenco?

Sudarmadi, Tular

Cultural Heritage on Flores, Indonesia: research and management

Vrije Universiteit Amsterdam

Promotor: mw. prof. dr. S. Legêne

Aanstelling: 17/02/2009 - 17/02/2012

At present, many of Flores cultural heritage sites are being destroyed, or under threat, for short term economic gain. Being interested in these heritage and sustained the fact that such sites and material cultures are known as function of places, and various political, ideological, authority's structure and social organization. I aim to undertake preservation planning and heritage management study of Flores cultural heritage in a present-day ethnic group, the Ngadha of Central Flores, and the Manggaraians of West Flores. The study will be explicitly bottom-up cultural heritage research management in approach. It will focus on the functional role of cultural heritage in global world, Indonesian government, private sector and Ngadha and Manggaraians society, the involvement of local people and relevant organizations in planning development and the establishment of local information centers and museums. This will involve:

a) A description of tangible and intangible cultural heritage use in Flores based on previous anthropological, archaeological and cultural heritage studies. Since these heritage are found in museum outside Indonesian, national museum and most parts of the Flores region, comparison between the different traditions and ways of using these heritage can yield important insights.

b) The recording of Ngadha and Manggaraians cultural heritage – with survey plans, excavation, interview and data base collection– to show the cultural heritage chronology, the material cultures, the structure and their spatial patterns in relation to their ideology, memory and social organization. This is based on assumption that if these heritage encode meaning, these could be visible in the way in which elements of cultural heritage are organized in connection to one another. In other words, the meaning of these sites may be manifested in the relationship between spatial patterning of the archaeological record and social activities.

c) An ethnographic study of cultural heritage sites use and function. An explicit semiotic perspective will be utilised in which the true role of cultural heritage sites is determined by their wider social role. One must be aware that these heritage sites are given their meaning not by their relationships to ancestral and religious purposes, but by their place in a complex system of culture, such as institutions, politics, histories, behaviours, ceremonies, and ideologies (Melas 1989). This implies that the meaning of cultural heritage sites does not lie in themselves, but in their wider context of use.

Sýkora, Vera

Cultivating the national past. National identity and historical culture in nineteenth-century Greece

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Moderne Europese Letterkunde

Promotor: prof. dr. M. D. Lauxtermann, prof. dr. J.Th. Leerssen

Aanstelling: 01/01/2007 – 13/05/2011

My research focuses on the relation between national identity and representations of the past in nineteenth-century Greece. Whereas nationalism has long been primarily studied from a political, economical and sociological perspective – emphasizing structuralist explanations of the rise of modern nationalism – cultural nationalism and the role of culture in the formation of (national) identities have increasingly gained attention as well. It is from this perspective that I approach the Greek case.

From the late eighteenth century onwards men of letters all over Europe started to indulge in activities that were increasingly directed towards the ‘own’, ‘national’ culture and that have been denoted as the ‘cultivation of culture’. Collecting folk songs and customs, conducting historical and linguistic studies, publishing source editions, initiating commemorations and folklore festivals, erecting monuments, founding archaeological societies – it is just a random selection. The diversified landscape of the various, often overlapping and interconnected cultures in Europe was gradually moulded into a taxonomy based on ‘national’ communities, each defining its distinct identity in the process. In this, representations of the past played a crucial role. History came to be publicly cultivated and used as a source of inspiration for the articulation of a unique national identity. Within this context Greek nineteenth-century historical culture constitutes a most interesting case for the research on the relation between national thought and representations of the past.

The Kingdom of Greece was the first state in South-eastern Europe to be founded on the basis of the modern concept of the nation state. Whereas it could pride itself upon a glorious past that was widely revered in Western Europe, the contrast between classical ideal and modern reality was only too pronounced. After the declaration of independence from the Ottoman Empire existence as a nation state remained problematic and consolidation and unification remained priority topics on the cultural and political agenda. The young, rather unstable ‘nation state’ with its strong need for legitimization constituted the context within which the Greek historical practice became institutionalized and the grand narrative of the nation was shaped. The conceptions of the national past that were developed in the newborn state were complexly intertwined with its fate in the present, and the emerging national narrative continued to shape political stances concerning issues such as the Macedonian Question, Cyprus and the Parthenon marbles throughout the nineteenth and twentieth centuries and to a certain extent until today.

In my research I aim at an analysis of the development of historical conceptions among Greek men of letters from 1830 onwards, and of the political and cultural context within which the constructions of the Greek national past were shaped and disseminated. The main question is in what ways nineteenth-century Greek men of letters rendered account of the past, and how or to what extent they thereby contributed to the

formation of a discourse serving the legitimization of the (policies of the) independent nation state. I will focus on some of the major issues they were trying to come to terms with and a number of specific endeavours they employed within the cultivation of national culture. Since many of the people involved moved across the borders between historical culture, historiography and political activities, I will also try to reflect on the relations between 'scientific' history writing, the broader historical culture and politics; between intellectuals and the state. Finally, developments in nineteenth-century Greek historical culture will be placed within the cultural and political context of the young independent Greek state as well as within European currents in historical thought. For the nationalization of culture was in fact a transnational trend and Greek men of letters were not only influenced by local developments but participated in a European-wide intellectual community in which ideas proliferated internationally.

Sysling, Fenneke

Physical anthropology and colonial practice

Vrije Universiteit

Lsg. Politieke geschiedenis

Promotor: prof. dr. Susan Legêne

Aanstelling: 01/09/2008 - 01/06/2012

This PhD project aims to produce a history of physical anthropology in a colonial perspective. It focuses on research in the Netherland Indies between the late nineteenth century and the independence of the colonies. In this period, anthropologists from the Netherlands were curious to know the various races of their archipelago that was opened up for stronger Dutch control in this period. They studied the biological characteristics of large groups of people, their differences and similarities, and their evolutionary history. Although scientists still work on this field, mostly under the label of forensic anthropology, biological anthropology or genetics, they have discarded some of the defining features of the discipline in the nineteenth and twentieth century, like the idea that there were fundamental differences between people and that some groups were higher up the evolutionary ladder than others.

This PhD project will analyse the practice of physical anthropologists, their ideas and the relations between their work and political and social developments. It will document collection processes, map academic networks and focus on the position and views of the relevant collectors, researchers, and their institutions in the changing political contexts of the twentieth century. The main question is: What has been the relation between physical anthropology as a scientific discipline and developments and ideas in Dutch colonialism. The research agenda of physical anthropology was concerned with defining the boundaries between different races. In the Netherlands East Indies this happened in a context of an enlightened colonialism which had to cope with an emerging anti-colonial nationalism, within a society that was organized along racial categories. To what extent was physical anthropology involved in these developments?

Central to the first chapters will be the gathering of data and the making of theory. Some physical anthropologists actively gathered data while going on exploration into the unknown parts of the archipelago. Others were medical doctors with an interest in anthropology, staying in remote areas. In the Netherlands, scientists waited

eagerly for skulls and bones to be sent to the Netherlands so they could study them. Most of the results of their research was very descriptive, but it did feed into more general ideas about the various races of the Indies. The thesis also hopes to compare colonial scientific practice with Dutch practice, as physical anthropological research was done in the Netherlands as well. Both in the Netherlands and in the Indies, anthropologists had a preference for those people who seemed pure and yet untouched by ongoing modernisation and racial mixing. Finally, this project will focus on the aftermath of this colonial practice, such as the collections of human remains, photographs and plaster casts that remain in Dutch museums until today.

The project functions within a broader research programme that investigates cultural heritage formation in colonial and postcolonial Indonesia and the Netherlands since the beginning of the nineteenth century.

Ternede, Maarten

'Met enig succes achter de klavieren'. De biografie van J.C.J. Lammers (1931-2000)

Universiteit van Amsterdam

Lsg. Nederlandse Geschiedenis

Promotor/begeleider: prof. dr. Hans Blom

Aanstelling: 01/09/2007 – 30/11/2010

In juli 2000 waren de auteurs van de In Memoria van Johan Christiaan Jan Lammers unaniem van mening dat een eigenzinnige en zelfverzekerde journalist en bestuurder was heengegaan. Lammers, in 1951 als gereformeerde theologiestudent naar Amsterdam gekomen, was er als wethouder in Amsterdam (1970-1976) in geslaagd om onder grote druk van de bevolking, de aanleg van de metro in goede banen te leiden. Met eenzelfde voortvarendheid zou hij in de IJsselmeerpolders (1976-1996) de bestuurlijke indeling van de jongste provincie ter hand nemen. Lammers bestuursstijl leek echter te contrasteren met de kritische houding die hij als journalist en woordvoerder van Nieuw Links ten opzichte van het openbaar bestuur had geformuleerd. Lammers achteraf omschreven als de 'meest uitgesproken regenteske anti-regent' leek zich eenmaal op het pluche zonder veel moeite te schikken in de bestuurstraditie en politieke cultuur die hij korte tijd tevoren kritisch had gevolgd.

In het biografisch onderzoek naar het leven en de carrière van Han Lammers wordt deze ogenschijnlijke ambivalentie, nader geanalyseerd. Niet alleen wordt een zinrijke en verhelderende analyse van zijn loopbaan en leven gemaakt, maar met behulp van onderzoek naar zijn gereformeerde opvoeding, ontwikkeling van zijn gedachtegoed gedurende de jaren vijftig en zestig en ontplooiing van zijn journalistieke en politieke carrière, wordt eveneens geanalyseerd hoe Lammers beïnvloed werd door zijn tijd en omgeving en vanuit welke gedachten en op welke manier hij deze vervolgens zelf richting trachtte te geven. De biografie van Han Lammers levert derhalve waardevolle en substantiële bijdragen op over de receptie van het gereformeerde gedachtegoed in Nederland na de Tweede Wereldoorlog, de journalistieke heroriëntatie in de eerste naoorlogse decennia, de uitdaging van Nieuw Links binnen de Partij van de Arbeid (PvdA), het functioneren van het hoofdstedelijke gemeentebestuur in gepolitiseerde tijden en de bestuurlijke en infrastructurele ontwikkeling van de IJsselmeer-

polders vanaf het midden van de jaren zeventig. Vanaf 1976 was Lammers in de latere Flevopolder als geen ander bestuurder in staat om zo concreet invulling te geven aan de idee van de maakbare samenleving.

Trigt, Paul van

Sonneheerdt: de interactie van blindenzorg en samenlevingsvisie

Vrije Universiteit Amsterdam

Faculteit der Letteren, Geschiedenis

Promotor/ begeleider: prof. dr. G. Harinck.

Aanstelling: 2007-2012

In dit promotieonderzoek staat de vraag centraal naar het historische verband tussen de sociale, medische en kwalitatieve zorg voor blinden in Nederland en de visie op de samenleving. Uitgangspunt is de geschiedenis van de Vereniging Christelijk Blindencentrum Sonneheerdt die teruggaat tot het begin van de twintigste eeuw en onderdeel uitmaakt van een vitale protestantse blindenzorg. Dit betekent dat met name wordt gevraagd naar de interactie van de protestantse zorg en van de protestantse samenlevingsvisie.

De centrale vraag beoogt het inzicht te vergroten inzake het karakter en de ontwikkeling van de blindenzorg bij Sonneheerdt in relatie tot de theorie en praktijk van veranderende protestantse samenlevingsvisies, en breder, in het verband van de ontwikkeling van de blindenzorg en de samenleving in Nederland.

Dit onderzoek dient niet te resulteren in een instituutsgeschiedenis, maar in een historisch proefschrift over de plaats (overheid en particulier) en functie (liefde en recht) van de protestantse (blinden)zorg in de Nederlandse samenleving en daarmee naar de aard van die samenleving en dat protestantisme.

Vasicek, Osvald

The Beginnings of Christian Kabbalah in Renaissance Germany: Johannes Reuchlin's Synthesis of Cusanian Neoplatonism and Jewish Kabbalah

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Geschiedenis van de Hermetische Filosofie en verwante stromingen.

Promotor: prof. dr. Wouter J. Hanegraaff

Aanstelling: 01/06/2006 – 21/06/2011

Dit is een historisch onderzoek naar het theologische/ filosofische werk van Johannes Reuchlin (1455 – 1522) en daarmee naar de ontstaansgeschiedenis van de Christelijke Kabbala in de Duitse landen in de renaissance. Reuchlin is in de historische literatuur vooral bekend door zijn rol in de zogenaamde 'boekenstrijd' of 'Reuchlin-affaire'. Niet minder belangrijk, maar wel minder onderzocht, is zijn interesse in de Joodse Kabbalistische traditie en zijn uitvoerige bestudering hiervan. Hij formuleerde op basis van zijn studies een eigen filosofie/ theologie, waarin hij Joodse en Christelijke ideeën met elkaar combineerde. Een cruciale rol in zijn denken speelt de neoplatonische filosofie van Nicolaas van Cusa (1401 – 1464). Kern van het onderzoek vormt daarom de

synthese die Reuchlin maakt van de neoplatonische filosofie van Cusa en elementen uit de Joodse mystieke traditie, met name de Kabbala.

Daarnaast vormt de voorgeschiedenis van het neoplatonisme in Duitsland een belangrijk onderdeel van het onderzoek (met name de Christelijk-neoplatonische traditie die het denken van Cusanus vorm gegeven heeft – Eckhart, Berthold van Moosburg). Een tweede aandachtspunt is de verhouding tussen het Sefardische en Ashkenazische Jodendom binnen het materiaal dat Reuchlin tot zijn beschikking heeft gehad. Omdat het onderzoek zich op de Duitse landen richt, is vooral het mysticisme in de Duits-Joodse context (onder andere de Ashkenazische Chasidim) belangrijk.

Het werk van Reuchlin vormt in meerdere opzichten een kruispunt van verschillende discoursen. Dit project zal dit Joodse, Christelijke, neoplatonische discours in kaart brengen en analyseren.

Verheij, Talitha

Popularisering en media strategieën: 1700-1900

Universiteit Utrecht

OGC, Faculteit Geesteswetenschappen

Promotor: Prof. dr. L. Grijp; co-promotor: dr. J. L. Salman

Aanstelling: 01/09/2010-31/08-2014

Jan Klaassen, Tijn uilenspiegel, Roodkapje en Robinson Crusoë. We kennen ze allemaal. We kennen ze uit kinderliedjes, stripverhalen, sprookjes of bijvoorbeeld prozaromans. De Nederlandse populaire literatuur uit de achttiende en negentiende eeuw heeft een grote bijdrage geleverd aan de overleving van volksverhalen door de eeuwen heen, tot nu toe. Tussen 1700 en 1900 werden de verhalen in Nederland ondermeer verspreid via centsprenten en populaire liederen die door een breed publiek gelezen, bekeken en gezongen werden. Centsprenten waren vellen papier, bedrukt met een reeks van plaatjes en enkele regels tekst, die voor één of meerdere centen te koop waren. Ze kunnen gezien worden als de voorlopers van het moderne stripverhaal.

Het project 'Popularisering en media strategieën: 1700-1900' analyseert het proces van selectie en adaptatie in Nederlandse populaire literatuur uit de achttiende en negentiende eeuw. Centsprenten en populaire liederen vormen het corpus van het onderzoeksmateriaal, omdat zij drie belangrijke componenten van populaire cultuur belichamen, namelijk beeld, muziek en tekst. Ik richt me specifiek op de positie van de producenten en distributeurs van deze populaire media. De vraag die in mijn onderzoek centraal staat, is of we een toenemende organisatie zien in de strategieën en motieven op het niveau van de productie en distributie. Coördineerden producenten en distributeurs hun activiteiten? Welke sociale, culturele, technische of economische factoren speelden een rol in het proces van selectie en adaptatie? En welke invloed had de productie- en distributiewijze op de populaire cultuur? Om deze vragen te kunnen beantwoorden baseer ik me zowel op theoretisch onderzoek als op een empirische data-analyse van alle belangrijke spelers in het literaire veld.

Het historische populariseringsproces zal ik trachten te verklaren aan de hand van theorieën over moderne media. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is de aanname dat oude media niet wezenlijk verschilt van nieuwe media. De interdisciplinaire onderzoeksmethode kan een helder licht werpen op de aard en vorm van de mediastrategie-

en tussen 1700-1900 en de mogelijke invloed daarvan op de populaire cultuur. In tegenstelling tot de algemene gedachte dat er door processen van popularisering een toenemende divergentie ontstond in de populaire cultuur van de achttiende en negentiende eeuw, hoop ik uiteindelijk aan te kunnen tonen dat er juist sprake was van een toenemende convergentie. Op het niveau van de productie en distributie houdt dit vooral in dat er een toenemende organisatie te zien zal zijn in de strategieën en motieven van de selectie- en adaptatieprocessen. Dat zou het geval kunnen zijn door het gebruik van intermedialiteit als productiestrategie.

Visser, Rogier

Representation of identities in early Arabic journalism in Europe

Universiteit van Amsterdam

Lsg. Arabische taal en letterkunde

Promotor: prof. dr. Joep Leerssen

Aanstelling: 01/09/2008-31/08/2011

In the nineteenth century, newspapers and magazines were a novelty in the Arab world; the first Arabic private newspaper was founded in 1855 in Istanbul. Only one year later the first Arabic newspaper was started in Paris. Western Europe (firstly Paris and secondly London) proved to be fertile ground for Arabic journalistic activities; at the turn of the century more than forty serials have been initiated. These magazines and newspapers are the topic of my study.

The standard narrative with respect to these serials is as follows. In the nineteenth century, Ottoman authorities placed newspapers and magazines under strict censorship. The new media, especially in the Arabic language, were regarded as a threat towards their position. Many Arab intellectuals fled this oppression and started publishing serials outside this sphere of influence, mainly in Egypt and in Western Europe (the epithets of freedom of expression). They used their position to criticize the status quo in their home countries. As a direct consequence of this narrative, the focus of attention always lies on the same newspapers and magazines (namely those that fit the narrative). Nevertheless there were many newspapers that worked along a different line, and that did not have an anti-Ottoman political agenda.

The first aim of this project is to come to a better understanding of the ideological and political arena as expressed in the serials in question. Directly related to this topic is an analysis of the relations and affiliations within Arab émigré circles in London and Paris. The second aim is to analyze the images and representations in these newspapers vis-à-vis Arabs, Westerners, Turks, Muslims, Christians, and any other group that come to the fore. The focus on the crossroads of identity and alterity is chosen because of their special position as Arabs in Europe. Questions that are asked are: how is the identity of Arabs constructed? Negatively, as a victim of foreign (Turkish or Western colonialist) aggression, or positively, as the subject of “the modern experiment” aimed at advancing the Arab world? In a similar vein, one can ask question with respect to the other identities as well.

Voolstra, Anna

De metamorfose van mennist Mokum. Een cultuurgeschiedenis van de Doopsgezinden te Amsterdam, 1530-heden

Vrije Universiteit

Faculteit der Godgeleerdheid, Afdeling Doopsgezind Seminarium

Promotor: prof. dr. P. Visser; begeleiders: prof. dr. F.A. van Lieburg (VU), dr. J. van Eijnatten (VU), prof. dr. Y.B. Kuiper (RUG)

Aanstelling: 01/11/2006 - 01/11/2011

In de zestiende eeuw vormden de doopsgezinden een vervolgde minderheid die ernaar streefde het koninkrijk Gods op aarde te verwezenlijken door gezamenlijk de “ware gemeente” te vormen, zonder vlek of rimpel. Het woord van God moest niet alleen gelezen maar met name gedaan worden. Dit hield in dat de gemeente er een strenge ethiek op na hield, die door middel van ban, tucht en (echt)mijding gehandhaafd diende te worden. De onderscheidende identiteit van de doopsgezinden en de duidelijke scheiding die zij aanbrachten tussen “gemeente” en “wereld” zorgden voor een gecompliceerde verhouding met de omringende maatschappij waar de dopers onvermijdelijk mee in aanraking kwamen, maar niet in op wilden gaan.

Orthodoxe dogmatiek, het behoud van de eigen identiteit en de manier van omgang met de wereld vormden de inzet van een interne strijd die gedurende de zestiende en zeventiende eeuw resulteerde in vele splitsingen en herenigingen binnen de doopsgezinde broederschap. Zo ontstond een keur aan doopsgezinde stromingen, van conservatieve Groninger Oude Vlamingen tot ‘vrijzinnige’ lammisten.

In de achttiende eeuw stonden doopsgezinden open voor Verlichtingsideeën en namen ze het voortouw in tal van maatschappelijke ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de oprichting van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen. De ooit vervolgde en wereldmijdende doopsgezinden bleken zich te hebben getransformeerd tot geassimileerde betrokken burgers die midden in de maatschappij stonden, qua levensstijl niet meer te onderscheiden waren en op bepaalde terreinen zelfs in de voorhoede van het beschavingsoffensief liepen. In de negentiende eeuw werd de doopsgezinde gemeenschap een gegoede burgerlijke familiekerk waarin rationele vrijzinnigheid de boventoon voerde. Als gevolg van de secularisatie en de toenemende individualisering tijdens de twintigste eeuw, gecombineerd met de ver doorgevoerde vrijzinnigheid en het bestaande individualisme onder de huidige doopsgezinden, is ook vandaag de dag de vraag naar wat nu doopsgezinde identiteit inhoudt, relevant.

Dit cultuurhistorisch onderzoek tracht de boven beschreven metamorfose van met name de Amsterdamse doopsgezinden in kaart te brengen, zowel op kerkhistorisch gebied als op politiek, maatschappelijk, sociaal-economisch, cultureel, intellectueel en mentaal terrein. Welke in- en externe factoren hebben invloed uitgeoefend op de veranderingsprocessen van de (verschillende) Amsterdamse doopsgezinde gemeente(n)? Onder invloed waarvan en op welke wijze kregen deze veranderingen op de bovengenoemde terreinen gestalte? Welke impact hadden deze veranderingen en aanpassingen op het dagelijkse leven van de gelovigen en hoe uitte zich dat? Wat voor reacties riep dit op binnen en buiten de doperse kerkmuren?

Het onderzoeksgebied is beperkt tot de doopsgezinden in Amsterdam. Amsterdam speelde en speelt als grootste doopsgezinde gemeente een belangrijke rol in het

Nederlandse doperdom, wat mede blijkt uit het feit dat de kweekschool er in 1735 werd opgericht, en de Algemene Doopsgezinde Sociëteit (waarin alle stromingen zich verenigden) sinds haar oprichting in 1811 is gevestigd aan de Amsterdamse Singel. Veel Amsterdamse ontwikkelingen zijn dan ook, tot de dag van vandaag, bepalend geweest voor de rest van dopers Nederland.

Vroomen, Ingmar

Oorlog in Europa - facties in het land: patria en patriotten in pamfletten 1618-1690

Erasmus Universiteit Rotterdam

Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen

Promotor: Prof. dr. R.C.F. von Friedeburg

Aanstelling: 01/02/2008 – 31/01/2012

‘Mannen, geloof niet dat ik een landverrader ben. Ik heb oprecht en vroom gehandeld als een goed patriot, en die zal ik sterven’. Het waren de (bijna) laatste woorden van Johan van Oldenbarnevelt, gesproken tot het publiek vanaf het schavot op het Haagse Binnenhof, waar hij op 13 mei 1619 wegens hoogverraad werd onthoofd. Volgens Huizinga sprak Oldenbarnevelt ‘met een geluid, dat zich gegrift heeft in onze geschiedenis als beitel in steen’, maar wat de landsadvocaat precies bedoelde toen hij zich een ‘goed patriot’ noemde is minder duidelijk. En was de verantwoordelijke voor zijn dood, stadhouders Prins Maurits, dan automatisch géén goed patriot?

In mijn onderzoek richt ik mij op het gebruik van de begrippen vaderland, patriot, patria en natie in pamfletten in de zeventiende-eeuwse Republiek. Pamfletschrijvers noemden zich vaak of richtten zich tot ‘vrome patriotten’ of ‘liefhebbers van het vaderland’, maar de precieze inhoud hiervan is niet eenvoudig te duiden. Hadden de begrippen een politieke lading, misschien een bepaalde gevoelswaarde of waren het niet meer dan holle frasen, die overal en door iedereen gebruikt konden worden? Door het analyseren van pamfletten uit een aantal jaren uit de periode 1618-1690, kan onderzocht worden wie de begrippen gebruikten, wat er mee bedoeld werd, en of en hoe dit in de loop der tijd veranderde.

Gekozen is voor zes jaren van ‘politieke hoogconjunctuur’ waarin de verhoudingen binnen de Republiek op scherp stonden, zoals 1618-1619 (de Bestandstwisten), 1650 (de aanslag op Amsterdam van Willem II) en 1672 (het Rampjaar). Tevens waren dit piekjaren in de pamflettenproductie. Alle pamfletten uit deze jaren aanwezig in de Knuttelcollectie van de Koninklijke Bibliotheek worden full text geanalyseerd.

Wal, Anne Marieke van der

I sing, therefore I am. Kaapse Moppies, Nederlandse liedjes & other slave songs. Communication, creolization and culture politics in Cape Town

Universiteit Utrecht, Vakgroep geschiedenis

Promotor: prof. dr. Joris van Eijnatten

Aanstelling: 01/12/2009 – 01/12/2013

New Year’s Eve is seen as the most important event in Cape Town for the Cape Coloured Community (the descendants of the slave populations brought to the Cape in the

seventeenth and eighteenth century by the Dutch, from a.o the Malay Archipelago, India, Madagascar). It is a time of remembering the past, a time for closure but also for hope and ideas for the New Year. The satiric/comic songs, also known as Ghoemaliedjies (drum songs) and Kaapse Moppies (Cape jokes) have been an important part of this 'ritual'. The moppies sung by the Kaapse Klopse Minstrels (also called Coons Troupes) and the Cape Malay Choirs, both musical clubs of the Coloured community operating in Cape Town and the surrounding area, reflect on the year gone by and comment on the events and characters who have put their mark on the past year. In a way this repertoire of songs are musical annals, presenting in a comical way which issues or events have made an impact on this community. The songs give us a unique look into the thoughts, ideas and feelings of the Cape Coloured community during past years. It could be argued that these songs are historical sources, and should therefore be further examined.

The principal aim of this research is to reveal the social importance of the Cape Coloured folksongs and in this way make visible the communicative role of music in society. This research will focus on the culture of the Cape Coloured folksongs, its role in the community and its possible role in constructing and advocating a social identity. By applying the notion of oral tradition this research aims to make visible historical value and messages hidden in the song lyrics and performance. Furthermore, I will investigate the dual role of this folksong tradition during slavery and apartheid, in what way these songs were used as a tool to 'create' and 'advocate' a social identity for the Cape Coloureds by the (colonial) authorities and whether they indeed played a role in the construction of a creolised cultural identity and memory and a feeling of belonging. This project will seek to develop a better understanding of this folksong tradition and show the importance of music within a community as a tool for expression and identification.

Weiss, Martin

History of Teylers Museum

Universiteit Leiden

Leiden Observatory

Promotor/begeleider: prof. Dr. Frans van Lunteren

Aanstelling: 01/12/2008 – 01/12/2012

The aim of this research project is to provide an account of the history of Teylers Museum, focusing on the vision and activities of the several curators of the natural science collections in the 19th and early 20th century. Teylers' development from a late 18th century research institution into a museum in the modern sense will be placed in an international context.

Teylers Museum was first opened to the public in 1784. Its chief curator for the following decades was the prolific Martinus van Marum, whose first priority was to build a collection of physical instruments as well as paleontological and mineralogical specimens. Later on, Teylers gradually acquired an impressive art collection. The museum's early history provides an intriguing case study on the emergence of systematically ordered collections that were put on display and which served primarily as a resource for research.

Teylers remained in the vanguard of developments occurring in the museum world throughout the 19th century. Again, Teylers provides a promising case study as to the newfound self-confidence and prominence of museums towards the end of the 19th century. Its history also presents an opportunity to learn more about the changing notions as to what constitutes a “museum”, and perhaps even to contrast curators’ and the public’s ideas on this. This last point comes to the fore when analysing the institution’s history at the beginning of the 20th century, when Hendrik Antoon Lorentz was appointed curator of the museum’s so-called Physical Cabinet, and was provided with a research laboratory at Teylers.

Wesselink, Claartje

Kunstenaars van de Kultuurkamer: geschiedenis en collectieve herinnering 1930-2012

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Cultuurgeschiedenis van Europa

Promotoren: prof. dr. F.P.I.M. van Vree en dr. R. van der Laarse

Aanstelling: 01/02/2008 - 02/02/2013

Centraal in dit proefschrift staat de waarderingsgeschiedenis van Nederlandse beeldende kunstenaars die collaboreerden tijdens de oorlog. Dit waren kunstenaars die, na zich ingeschreven te hebben bij de op nationaal-socialistische leest geschoeide Kultuurkamer, actief deelnamen aan het kunstleven van de ‘nieuwe orde’. Na de bevrijding werden zij, en hun werken met hen, als ‘fout’ aangeduid. Zij mochten hun beroep niet uitoefenen gedurende een bepaalde periode en zagen hun carrière in het slop raken. Sommigen van hen lukte het een comeback te maken, anderen raakten definitief uit beeld. Dit had te maken met de mate waarin iemand als ‘fout’ werd gezien, maar ook factoren als kunstenaarschap en netwerk speelden een rol. Parallel aan deze ontwikkelingen brak na de oorlog de abstracte kunst door ten koste van de figuratieve richtingen, wat ‘foute’ kunstenaars, gezien hun voorkeur voor de figuratie, niet ten goede kwam. In het onderzoek wordt het erfgoed van de ‘foute’ kunstenaar gevolgd tot op het heden, waarbij duidelijk wordt dat dit soms ook vandaag de dag nog de gemoe-deren doet beroeren.

Het weinig beschreven, want beladen onderwerp van de ‘foute’ kunstenaar en zijn werken dient twee centrale vragen. Ten eerste zal geschetst worden welke invloed de bezetting had op de omslag in kunstpolitieke en esthetische opvattingen na 1945 – hoofdzakelijk ingezet door voormalige verzetskunstenaars. In hoeverre stimuleerde het kunsthistorische tijdperk ’40-’45 het naoorlogse omarmen van een nieuw kunstbeleid en moderne stromingen die tot die tijd nauwelijks voet aan de grond hadden gekregen in Nederland? Bovendien wordt, op basis van de biografieën van ‘foute’ kunstenaars en hun werken, nieuw licht geworpen op zeventig jaar denken over ‘goed’ en ‘fout’ in Nederland – waarbij de ongerijmdheden tussen enerzijds geschiedenis en anderzijds erfgoed, identiteit en collectieve herinnering blootgelegd zullen worden.

Wieldraaijer, Matthijs

Vorstelijk leiderschap. De representaties van Oranjevorsten en--vorstinnen in preken, 1650-1840

Vrije Universiteit Amsterdam
Leerstoelgroep Cultuurgeschiedenis
Promotor: prof. dr. J. van Eijnatten
Aanstellingsperiode: 01/02/2008 - 01/02/2012

Als gevolg van de cultural turn is onder invloed van vooraanstaande theoretici als Clifford Geertz en Michel Foucault het inzicht gegroeid dat macht evenzeer bevestigd werd door woorden, beelden en rituelen, kortom door representaties (Deploige/Deneckere 2006). Het gezag en de autoriteit van vroegmoderne vorsten werden onder meer geschraagd (maar ook betwist) door de wijze waarop aan hun persoon, rang, functie en activiteiten betekenis werd gegeven, door representaties in teksten (waaronder gedichten, toneelstukken, pamfletten en preken), kunstwerken en rituelen. In mijn onderzoek zullen de representaties van Oranjevorsten en de culturele waarden die in die representaties tot uitdrukking werden gebracht door middel van de bestudering van preken worden onderzocht. Uitgangspunt van dit onderzoek is dat de protestantse geestelijkheid nauw verbonden was met de macht, ook na de scheiding van kerk en staat in 1796. Hun preken geven derhalve inzicht in het hegemoniale politieke en religieuze discours dat onder auspiciën van seculiere en/of kerkelijke instituties tot stand kwam. In het bijzonder beoog ik dus een analyse van preken als medium van politieke betekenisgeving.

In dit onderzoek zullen niet enkel de preken over de mannelijke vorsten van het Oranjestad worden bestudeerd, maar ook die over de vrouwen van de landsbestuurders. Door na te gaan hoe predikanten het gezag en de autoriteit van Oranjevorstinnen definieerden en beoordeelden, zal een bijdrage worden geleverd aan het onderzoek naar de relatie tussen autoriteit en vrouwelijkheid in de vroegmoderne tijd. Ook zal worden nagegaan hoe mannelijkheid werd geconstrueerd in de preken over Oranjevorsten. Behalve aan gender, zullen veranderende culturele waarden worden gerelateerd aan de categorieën klasse/stand, natie/ethniciteit en openbaarheid/medialisering. Deze factoren hebben juist in de periode 1650-1840 diepgaand invloed uitgeoefend op het politiek-culturele krachtenveld.

Wille, Robert-Jan

Imperialisme, nationalisme en wetenschapspolitiek in Nederland, 1873-1914

Radboud Universiteit Nijmegen

Afdeling Geschiedenis

Promotores: prof. dr. Remieg Aerts en prof. dr. Peter Rietbergen

Aanstelling: 01/02/2008 - 01/08/2011

Het hoogtepunt van versmelting van nationalisme, imperialisme en wetenschap(-spolitiek) vormde de periode tussen de Frans-Duitse oorlog en de Eerste Wereldoorlog. Wetenschap werd meer en meer een prestigeproject en Europese bestuurders en politici gingen zich inzetten voor een actieve en structurele politiek ten aanzien van koloniale wetenschap. In Groot-Brittannië, Frankrijk en ook Duitsland ontstonden in de loop van de negentiende eeuw grote nationale netwerken bestaande uit vertegenwoordigers van universiteiten, de handel en de overheid met als belangrijke taak het

agenderen of coördineren van koloniaal-wetenschappelijke activiteiten op grote schaal zoals wetenschappelijke expedities.

Dit onderzoek beoogt de betekenis te onderzoeken van de Nederlandse nationale en imperiale politieke cultuur voor de ontwikkeling van de Nederlandse wetenschapspolitiek tussen 1873 en 1914. In dit onderzoek zullen zowel politieke als wetenschappelijke fora worden geanalyseerd. De betekenis van Nederlandse natuurwetenschappelijke expedities naar Indië staat in dit onderzoek centraal.

Er zijn talrijke voorbeelden die het belang suggereren van de imperiale politieke cultuur voor het Nederlandse wetenschapsbeleid. Zo vertrok in het jaar 1899 het schip de Siboga uit Soerabaja voor een tocht van een jaar door de Indonesische archipel. Het was de grootschaligste wetenschappelijke expeditie die Nederlandse wetenschappers tot dan toe hadden georganiseerd. De organisator van de expeditie, de Amsterdamse zoöloog en tot Nederlander genaturaliseerde Duitser Max W. C. Weber, had het ministerie van Marine zo ver gekregen dat het een schip met kapitein ter beschikking stelde. Webers argument was geweest dat buitenlandse onderzoekers (zoals de beroemde Alfred Russel Wallace) wetenschappelijke successen in Nederlands-Indië hadden behaald en de Nederlanders niet achter konden blijven. Niet alleen de marine, ook het ministerie van Koloniën en het Indische gouvernement ondersteunden de expeditie.

In de periode van Thorbecke had Nederland zich nog structureel onthouden van staatsbemoeienis met wetenschap, in tegenstelling tot staten als Groot-Brittannië en Frankrijk waar weliswaar van structurele wetenschapspolitiek nog geen sprake was maar ook niet van structurele onthoudingspolitiek. De ontwikkelingen in de jaren zeventig van de negentiende eeuw, toen de Nederlandse staat wél grootschalige wetenschappelijke activiteiten ging ondersteunen, zijn daardoor des te interessanter.

In hoeverre kan deze verandering in de houding van de ‘politiek’ ten opzichte van de ‘wetenschap’ en vice versa verklaard worden? Welke processen hebben bijgedragen aan die veranderende wetenschapspolitiek? Wat is daarin de rol geweest van de dynamiek tussen koloniale (natuur-)wetenschap en politiek en in hoeverre hebben daaraan andere culturele processen bijgedragen?

Yüksel, Ümmü

Rezeption von vier niederländischen Autoren in deutschsprachigen Gebieten

Radboud Universiteit Nijmegen

Afdeling Duitse Taal en Cultuur / Instituut voor Historische, Literaire en Culturele Studies

Supervisor and promotor: prof. dr G.C.A.M. van Gemert, co-promotor dr H.J. van Dam

Aanstelling: 01/01/2010 – 30/06/2013

Werden literarische Werke eines Landes in einen anderen Kontext transportiert, so kommt der Dynamik von Latein und der jeweiligen Landessprache eine andere, völlig neue Dimension hinzu, besonders wenn Autoren und deren Werk für kulturell-politische Anlässe genutzt werden. Dieser Umstand erfolgte, mit mehr Nachdruck als in anderen westlichen europäischen Ländern, mit der Rezeption von Literatur aus den Niederlanden in deutschsprachigen Ländern, wo niederländische Literatur auf der Ba-

sis der bereits stark empfundenen Verwandtschaft eine spezifische Rolle in der Entwicklung der deutschen Kulturannahme - etwas, was in der Tat bis etwa 1750 ein Desideratum blieb. In diesem Prozess war die ursprüngliche Selbstpositionierung der Autoren der deutschen Poetik und den kulturell-politischen und sozialen Zwecken untergeordnet. Im deutschen, höfisch orientierten Kontext wurden die bürgerlichen Autoren der Niederlande in einem neuen Licht betrachtet. Als Ergebnis dieser Entwicklung ergab sich eine spezifische Form der Interaktion zwischen der (deutschen) Volkssprache und der Latinität. Im Rahmen der Bemühungen um Selbst-Repräsentation und Selbst-Präsentation der Autoren formten sich ihre eigenen individuellen Rollen im Prozess der Wechselwirkung, die zur Entwicklung des eigenen Selbstbildes führte.

Dieses Phänomen wird in meiner Untersuchung anhand der deutschen Rezeption von vier niederländischen Autoren aus dem 17. Jahrhundert veranschaulicht. In meine Untersuchung sind die Autoren Hugo Grotius, Daniel Heinsius, Jacob Cats und Joost van den Vondel aufgenommen. Diese Autoren wurden in deutschsprachigen Gebieten innerhalb der volkssprachigen sowie der lateinischen Kontexte auf ihre eigene spezifische Weise rezipiert. Die Dynamik dieser Entwicklung kann als höchst komplex beschrieben werden: Beispielsweise ist in einigen Fällen die Dichtung auf Niederländisch von zweisprachigen niederländischen Autoren mittels einer deutschen Übertragung ins Lateinische übersetzt worden. Allgemein ist festzuhalten, dass die genannten niederländischen Autoren unterschiedliche Intensität bezüglich ihrer Rezeption erfahren haben, sodass sie eine ausgezeichnete Veranschaulichung nicht nur der unterschiedlichen deutschen Rezeption von Literatur, die in den Niederlanden geschrieben wurde, sondern auch der Spannungen zwischen Latein und der Volkssprache bieten. Der Fokus meiner Untersuchung liegt dementsprechend nicht in der Rezeption an sich; vielmehr wird vor dem Hintergrund der neuen sozialen und kulturell-politischen Erwartungen in deutschsprachigen Gebieten erforscht werden, welche Motive der Sprachwahl und der Funktionalisierung des Bildes des niederländischen Autors zugrunde liegen. Die niederländisch-deutschen Beziehungen im 17. Jahrhundert werden somit im Rahmen des kulturellen Austauschprozesses bewertet.

Zanen, Sylvia van

Exchange and language in Clusius' European network of botanists: French and Latin (circa 1560-1610)

Universiteit Leiden

Universitair Instituut voor Culturele Disciplines (LUICD)

Promotor: Prof. dr. P.J. Smith

Aanstelling: 15/09/2005 - 15/09/2010

The Netherlandish humanist, physician and botanist Carolus Clusius (1526-1609) was one of the most important botanists of the sixteenth century. Focusing on Clusius, the project of which this dissertation forms part, investigates how botany became a field of scientific expertise during the period 1550-1610.

In this period networks of (information) exchange – largely by means of correspondence – played a constitutive role in the formation of a virtual European network of botanical experts and in the creation and demarcation of botany as a shared domain of knowledge.

Other early modern collections of correspondence (e.g. Erasmus, Peiresc, Lipsius, Mersenne, Grotius) were usually created by university-trained, Latin-writing, and male correspondents. The Clusius correspondence, one of the largest of its time in the field of natural history (comprising more than 300 correspondents from eleven different European countries), is different in some important respects. His correspondents came from a wide range of social backgrounds (from princes, aristocratic collectors and fellow humanists to printer-publishers, artists, physicians and apothecaries) and included a significant number of women. Only about half of the letters are in Latin, the rest are in the vernacular. At least half of these are written by diverse categories of practical experts who had no university training.

This dissertation focuses on the letters written to Clusius by these non-university trained persons, in particular those in French (some 300, almost a quarter of the letters sent to Clusius). It aims to explore the types of expertise these correspondents offered (for instance vernacular botanical nomenclature, horticultural techniques, ecological habitats) and on their modes of exchange and interaction (gifts, information, rivalry, inequality, *civilité* and rules of etiquette). It also aims to throw light on the use of vernacular languages (in particular French) and informal styles in correspondence among experts, to explore patterns of exchange, rules of conduct, and conflicts in a developing community of experts which regarded itself as a *république des lettres* and to increase our knowledge of the development of scientific networks and virtual international communities.

Second, a small selection of letters in French or Latin by university-trained correspondents will be studied in order to probe possible differences in types of knowledge and modes of exchange.

Zijderveld, Bob van – buitenpromovendus

Het in samenhang beschrijven van de wetenschappelijke, kunstzinnige en maatschappelijke betekenis van de familie Schlegel in Leiden en Haarlem tussen 1804 en 1913.

Open Universiteit

Promotores: prof. dr. L.H.M. Wessels; prof. dr. W. Otterspeer

In dit onderzoek staan drie personen centraal. De uit Duitsland afkomstige Hermann Schlegel (1804-1884) is vanaf 1825 verbonden geweest aan 's Rijks Museum van Natuurlijke Historie in Leiden. Hij verwierf zijn voornamelijk ornithologische kennis dankzij zijn betrokkenheid bij een vereniging van natuuronderzoekers in Duitsland. Zijn zoon Gustav (1840-1903) was, na een opleiding tot tolk in het Chinees, verbonden aan het Gerechtshof in Batavia. Terug in Nederland werd hij hoogleraar Sinologie in Leiden. Buiten zijn vakgebied als taalkundige schreef hij onder meer enkele antropologische studies. Hermann's tweede zoon Leander (1844-1913), die als musicus en componist onder andere directeur was van de muziekschool in Haarlem, heeft een aantal composities nagelaten. Een recent ontdekt pakket brieven, geschreven door Hermann tussen 1861 en 1863, gericht aan zijn zoon Leander, is niet eerder onderzocht. De inhoud daarvan nuanceert het bestaande beeld van de vader, die vooral door zijn zoölogische publicaties bekendheid heeft verworven. Daarnaast recenseerde hij concerten en schreef enige buiten zijn vakgebied vallende publicaties. Zijn culturele en

intellectuele referentiekader was sterk Duits georiënteerd. Duitse geleerden en musici maakten in belangrijke mate deel uit van zijn wetenschappelijk en sociaal netwerk. Een aanzienlijk aantal van hen vestigde zich in Nederland. Deze Duitse dominantie in omgang en opvoeding heeft het leven van zijn kinderen getekend. Naast de geboden wetenschappelijke oriëntatie was er veel aandacht voor kunst in het algemeen, muziek en tekenkunst in het bijzonder. De vader heeft zijn kinderen zelf onderwezen, waarbij hij hen vormde tot internationaal georiënteerde burgers. Onderzocht wordt wat hun positie in de Leidse, respectievelijk Haarlemse gemeenschap was, hoe zij hebben deelgenomen aan het culturele en sociale leven in de stad en wat hun wetenschappelijke en/of muziekhistorische bijdrage is geweest. Het decor waarbinnen hun leven in Nederland vorm kreeg, droeg het kenmerk van talrijke veranderingen in staatkundige, politieke, wetenschappelijke en maatschappelijke zin. Zij hebben binnen deze dynamiek geleefd en er op hun beurt zelf weer aan bijgedragen.

Zijlstra, Suze

Domination or Collaboration: The Development of Power Relations between Ethnic Groups in the Seventeenth-Century Plantation Colony Suriname

Universiteit van Amsterdam

Leerstoelgroep Nieuwe Geschiedenis

Promotor: prof. dr. H.F.K. van Nierop; Begeleider: dr. M. van Groesen

Aanstelling: 1/10/2010 – 1/10/2014

This research will focus on the power relations between the ethnic groups that inhabited Suriname in the seventeenth century—several European people, African slaves and native inhabitants. While Suriname is traditionally viewed as a plantation economy with a rigid dichotomy between a small white elite and a large African slave population, recent insights into English colonization suggest that the composition of early plantation societies was much more complex. Focusing on the fifty years after Suriname's founding in 1651—a time in which it became the most important Dutch plantation colony—will shed light on the way the Dutch were dependent on various groups in order to develop their western territories.

Due to the colony's moderate size and the existence of exquisite primary sources, Suriname is cut out for a case study on Dutch colonization in the West. Since little has been published on the origins of the Dutch plantation colonies in general, an analysis of the social relations in seventeenth-century Suriname will provide a unique understanding of the early evolution of these societies. Moreover, this research will add insights to the international debate on the character of early modern colonization in the West.

Adreslijst promovendi

Afkortingen universiteiten: UvA = Universiteit van Amsterdam, VU=Vrije Universiteit Amsterdam, UU= Universiteit Utrecht, RU=Radboud Universiteit, UL=Universiteit Leiden, UvT=Universiteit van Tilburg, UT=Universiteit Twente, EUR=Erasmus Universiteit Rotterdam, UM=Universiteit Maastricht

Achbari, mw. drs. A.

Afd. Algemene Vorming / geschiedenis der natuurwetenschappen, VU
De Boelelaan 1081, 1081 HV Amsterdam
e-mail: A.Achbari@few.vu.nl

Adriaansen, drs. R.-J.

Center for Historical Culture, EUR
Postbus 1738, 3000 DR Rotterdam
e-mail: adriaansen@fhk.eur.nl

Ajdinovic (MA), mw. I.

Lsg. Historische Nederlandse letterkunde, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
e-mail : I.Ajdinovic@uva.nl

Asprem (MA), E.

Lsg. Geschiedenis van de hermetische filosofie en verwante stromingen, UvA
Oude Turfmarkt 147, 1012 GC Amsterdam
e-mail: E.Asprem@uva.nl

Bakker, drs. L.N.H.

e-mail: bakkerhansen@kpnplanet.nl

Bauduin (MA), mw. T.M.

Lsg. Geschiedenis van de hermetische filosofie en verwante stromingen, UvA
Oude Turfmarkt 147, 1012 GC Amsterdam
e-mail: T.M.Bauduin@uva.nl

Beckers, mw. drs. B.

Vakgroep geschiedenis, Maastricht University
PO Box 616, 6200 MD Maastricht
e-mail: barbara.beckers@maastrichtuniversity.nl

Berg (MA), T. van den

Lsg. Engelstalige letterkunde, UvA
Spuistraat 210, 1012 VT Amsterdam
e-mail: T.vandenBerg@uva.nl

Beukema toe Water (MA), mw. A.K.
Afd. geschiedenis, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
e-mail: A.K.BeukematoeWater@uva.nl

Beukenhorst (MA), H.B.
Lsg. Amerikanistiek, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
e-mail: H.B.Beukenhorst@uva.nl

Bleijenberg (MA), mw. L.
Institute for Cultural Disciplines, KG Architectuurgeschiedenis, UL
Doelensteeg 16, 2311 VL Leiden
e-mail: l.m.bleijenberg@hum.leidenuniv.nl

Bolt (Msc.), T.
UMC Utrecht
Tirol 39, 3524 KJ Utrecht
e-mail: t.c.bolt@umcutrecht.nl

Boonstra, mw. drs. S.N.
Afd. geschiedenis, VU
De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam
e-mail: sn.boonstra@let.vu.nl

Boot, drs. P.
Huygens Instituut
Postbus 90754, 2509 LT Den Haag
e-mail: pboot@xs4all.nl

Bos, drs. M.J.A. van den
Lsg. Nederlandse Geschiedenis, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
e-mail: m.j.a.vandenBos@uva.nl

Brolsma, mw. drs. M.
Lsg. Moderne Europese geschiedenis, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
e-mail: M.Brolsma@uva.nl

Bruijn (MA), dhr. P.A.C. de
Center for Historical Culture, EUR
Postbus 1738, 3000 DR Rotterdam
e-mail: debruijn@fhk.eur.nl

Buning, drs. R.O.

Departement Wijsbegeerte, UU
Postbus 80126, 3508 TC Utrecht
e-mail: Robin.Buning@phil.uu.nl

Burgers, mw. drs. I.

Kunst en Cultuur (sectie Architectuurgeschiedenis/ Algemene Cultuurwetenschappen), VU
De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam
e-mail: I.Burgers@let.vu.nl

Cohen (MA), dhr. J.

NIOD
Herengracht 380, 1016 CJ Amsterdam
e-mail : j.cohen@niod.knaw.nl

Creyghton (MA), mw. C.M.H.G.

Lsg. Kunst-, religie- en cultuurwetenschappen, UvA
Oude Turfmarkt 141 (kmr. 103), 1012 GC Amsterdam
e-mail : C.M.H.G.Creyghton@uva.nl

Daudeij (MA), J.M.F.

Faculteit Wijsbegeerte, EUR
Nieuwe Binnenweg 158, 3015 BG Rotterdam
fdaudeij@gmail.com

Dietz, mw. drs. F.

Vroegmoderne Nederlandse literatuur, UU
Trans 4, kamer 161, 3512 JK Utrecht
e-mail: F.M.Dietz@uu.nl

Dijkstra, drs. A.

STePS, Twente
Postbus 217, 7500 AE Enschede
e-mail: a.f.b.dijkstra@utwente.nl

Dols (Mphil), C.F.H.A.

Afdeling Geschiedenis, RU
Erasmusplein 1, 6525 HT Nijmegen
e-mail: C.Dols@let.ru.nl

Doornbos, mw. drs. A.

e-mail: avdoornbos@operamail.com

Drieënhuizen (MA), mw. C.

Lsg. Cultuurgeschiedenis van Europa, UvA

Oude Turfmarkt 141, 1012 GC Amsterdam
e-mail: C.A.Drieënhuizen@uva.nl

Duindam (MA), D.A.
Instituut voor Cultuur en Geschiedenis (UvA)
Turfdragsterpad 9, 1012 XT Amsterdam
e-mail: d.a.duindam@uva.nl

Eekhout (MA), mw. M.F.D.
Instituut voor Geschiedenis, UL
Postbus 9515, 2300 RA Leiden
e-mail: m.f.d.eekhout@hum.leidenuniv.nl

Elbers, mw. drs. A.
Leiden Observatory, UL
Postbus 9513, 2300 RA Leiden
e-mail: elbers@strw.leidenuniv.nl

Elpers (MA), mw. S.
Meertens Instituut
Postbus 94264, 1090 GG Amsterdam
e-mail: sophie.elpers@meertens.knaw.nl

Flipse, drs. A.C.
Faculteit der Exacte Wetenschappen, VU
De Boelelaan 1081, 1081 HV Amsterdam
e-mail: ac.flipse@few.vu.nl

Garvert-Huijnen, mw. Drs. K.
Duitsland Instituut, UvA
Prins Hendrikkade 189B, 1011 TD Amsterdam
e-mail: garvert@dia.uva.nl

Gastel (MPhil, MSc), J.J. van
Opleiding Kunstgeschiedenis, UL
Doelensteeg 16, 2311 VL Leiden
e-mail: j.j.van.gastel@hum.leidenuniv.nl

Geerdink (MA), mw. N.
Nederlandse taal en cultuur, VU
De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam
e-mail: n.geerdink@let.vu.nl

Gelder, mw. drs. E. van
LUICD, UL
Postbus 9515, 2300 RA Leiden

e-mail: E.van.Gelder@hum.leidenuniv.nl

Gerlagh, drs. W.

e-mail: WimGerlagh@zonnet.nl

Gijsenbergh, drs. J.

Afdeling geschiedenis, RU
Postbus 9103, 6500 HD Nijmegen
e-mail: j.gijsenbergh@let.ru.nl

Goudriaan, mw. E.J.

Instituut voor Culturele Disciplines, UL
Doelensteeg 16, 2311 VL Leiden
E-mail: e.j.goudriaan@hum.leidenuniv.nl

Hage, drs. R.C.

e-mail: r.hage@s-hertogenbosch.nl

Ham, drs. L.J.

Onderzoekinstituut voor Geschiedenis en Cultuur (OGC)
Faculteit der Letteren, UU
Janskerkhof 13, 3512 BL Utrecht
e-mail: L.J.Ham@uu.nl

Helmers, drs. H.J.

Vakgroep Engels, UL
Postbus 9515, 230 RA Leiden
e-mail: h.j.helmers@hum.leidenuniv.nl

Helmers, drs. R.M.

OGC, Projectgroep cultuurgeschiedenis, UU
Janskerkhof 13, 3512 BL Utrecht
e-mail: R.M.Helmers@uu.nl

Hendrawan, drs. B.

OGC, Universiteit Utrecht
Louis Pregerkade 40, 3071AZ Rotterdam
e-mail: b.hendrawan@uu.nl

Hoebink (MA), T.

FHK, Department of Arts and Culture Studies, EUR
Postbus 1738, 3000 DR Rotterdam
e-mail: hoebink@fhk.eur.nl

Hoel (MA), mw. V. - buitenpromovendus

Open Universiteit Nederland

Elzendreef 154, 2272 EC Voorburg
e-mail: virginia.hoel@gmail.com

Hoeneveld, drs. F.
Institute for History and Foundations of Science, UU
P.O. Box 80.010, 3508 TA, Utrecht
e-mail: friso.hoeneveld@chello.nl

Hof (MA), mw. T. van 't
Theologie en religiestudies, UU
Normandie 81, 3524 RG Utrecht
e-mail: tvanthof@UU.nl

Hogervorst, mw. drs. S.
Theorie en Methoden van de Maatschappijgeschiedenis, EUR
Postbus 1738, 3000 DR Rotterdam
e-mail: hogervorst@fhk.eur.nl

Honings (MA), R.A.M.
Universitair Instituut voor Culturele Disciplines (LUICD)
Faculteit Letteren
Van Wijkplaats 4, 2311 BX Leiden
e-mail: R.A.M.Honings@hum.leidenuniv.nl

Hooijdonk (MA), mw. E.C.H van
Vakgroep Oudheid, Vrije Universiteit Amsterdamsam
De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam
e-mail: ech.van.hooijdonk@let.vu.nl

Hristova, mw. drs. M.J.
Capgroep Geschiedenis, UM
Grote Gracht 90-92, 6211 SZ Maastricht
e-mail: m.hristova@maastrichtuniversity.nl

Jacobs, drs. E.
Lsg. Nieuwste Geschiedenis, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
e-mail: E.Jacobs@uva.nl

Jacobs (MA), M.G.A.
Studiecentrum Nijmegen, OU
Postbus 6870, 6503 GJ Nijmegen
e-mail: Miel.Jacobs@ou.nl

Jansen (MA), mw. H.E.
Vakgroep Europese Studeies, UvA

Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
E-mail: H.E.Jansen@uva.nl

Jansen (MPhil), M.H.K.
Opleiding Griekse en Latijnse talen en culturen, UL
Postbus 9515, 2300 RA Leiden
e-mail: m.h.k.jansen@hum.leidenuniv.nl

Jong, drs. W.P.T. de
Afdeling politieke geschiedenis, RU
Kamer 10.04, Postbus 9103, 6500 HD Nijmegen
e-mail: w.p.t.dejong@let.ru.nl

Karrouche, mw. drs. N.N.F.
Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen, Vakgroep Geschiedenis, EUR
Kamer L3-063, Postbus 1738, 3000 DR Rotterdam
e-mail: karrouche@fhk.eur.nl

Karstens, drs. B.
Inst. Wijsbegeerte, UL
Matthias de Vrieshof 4, kamer 106b 2311 BZ Leiden
e-mail: b.karstens@hum.leidenuniv.nl

Kessel (MA), mw. E.J.M. van
LUICD, UL
Doelensteeg 16, 2311 VL Leiden
e-mail: e.van.kessel@hum.leidenuniv.nl

Keulen (MA), S.J.
Lsg. Nederlandse geschiedenis, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
e-mail: S.J.Keulen@uva.nl

Klaveren (MA), C.J. van
Lsg. Nederlandse Geschiedenis, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
e-mail: C.J.vanKlaveren@uva.nl

Klein (MA), mw. M.
Lsg. Nieuwste Geschiedenis, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
e-mail: M.Klein@uva.nl

Kleppe, drs. M.
Capaciteitsgroep Industriële Samenlevingen, EUR
Postbus 1738, 3000 DR Rotterdam

e-mail: kleppe@fhk.eur.nl

Klerk (MA), mw. S.

Instituut voor Geschiedenis en Grondslagen van de Natuurkunde, UU
Princetonplein 5, 3584 CC Utrecht
e-mail: S.Klerk@uu.nl

Kroeze, drs. R.

Faculteit der Letteren, afdeling Geschiedenis, VU
De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam
e-mail: dbr.kroeze@let.vu.nl

Kromhout, drs. D.

Lsg. Latijnse taal en letterkunde, UvA
Tichelkuilen 218, 7206 BN Zutphen
e-mail: David.Kromhout@gmail.com

Kwantes (MA), mw. G.

Lsg. Religiestudies, UvA
Oude Turfmarkt 147, 1012 GC Amsterdam
e-mail: G.Kwantes@uva.nl

Lamers (MPhil), H.

Opleiding Griekse en Latijnse Taal en Cultuur (GLTC), UL
Doelensteeg 16, 2311 VL Leiden
e-mail: h.lamers@hum.leidenuniv.nl

Langenkamp, drs. H.

Onderzoekinstituut voor Geschiedenis en Cultuur (OGC), UU
Janskerkhof 13, 3512 EV Utrecht
e-mail: h.j.m.langenkamp@uu.nl

Leeman, mw. drs. M.M.

Lsg. Nieuwste geschiedenis, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
e-mail: M.M.Leeman@uva.nl

Lefebber (MA), mw. M.

Meertens Instituut
Postbus 94264, 1090 GG Amsterdam
e-mail: marieke.lefeber@meertens.knaw.nl

Linden (MA), D. van der

OGC, UU
Janskerkhof 13, 3512 BL Utrecht
e-mail: D.C.vanderLinden@uu.nl

Lubbers (MA), A.

Lsg. Book & Manuscript Studies, UvA
Oude Turfmarkt 141, 1012 GC Amsterdam
e-mail: A.Lubbers@uva.nl

Maas, mw. drs. D. van der

Faculteit der Letteren, Geschiedenis, VU
De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam
e-mail: d.vander.maas@let.vu.nl

Marini, mw. drs. M.

Faculteit der Letteren, Geschiedenis, VU
De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam
e-mail: m.marini@let.vu.nl

Matošec, M.

Vakgroep media en cultuurwetenschappen, OGC, UU
Janskerkhof 13, room 2.02, 3512 BL Utrecht
e-mail: m.matosec@uu.nl

Meeuwenoord, mw. drs. A.M.B.

Afdeling Geschiedenis, Centrum voor Holocaust en Genocidestudies, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
e-mail: A.M.B.Meeuwenoord@uva.nl

Melchers, mw. drs. M.J.

e-mail: m.j.melchers@xs4all.nl

Mellink (MA), A.G.M.

Lsg. Nederlandse geschiedenis, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
e-mail: A.G.M.Mellink@uva.nl

Miedema (MA), mw. C.

Duitsland Instituut, UvA
Prins Hendrikkade 189B, 1011 TD Amsterdam
e-mail: c.miedema@uva.nl

Moraal, mw. drs. E.M.

Afdeling Geschiedenis, Centrum voor Holocaust en Genocidestudies, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
e-mail: E.M.Moraal@uva.nl

Müller (MA), J.M.

Institute for History, Vaderlandse Geschiedenis, UL
Doelensteeg 16, kamer 260b, 2311 VL Leiden

e-mail: j.m.muller@hum.leidenuniv.nl

Mulligen, drs. R. van
Vrije Universiteit
Sint Jorisstraat 62, 3811 DD Amersfoort
e-mail: r.van.mulligen@gmail.com

Nagelsmit (MA), E.D.
Institute for Cultural Disciplines, KG Architectuurgeschiedenis, UL
Doelensteeg 16, 2311 VL Leiden
e-mail: e.d.nagelsmit@hum.leidenuniv.nl

Nicolaije (MSc), T.J.H.
MB-STePS, UT
Postbus 217, 7500 AE Enschede
e-mail: T.J.H.Nicolaije@utwente.nl

Nieuwenhuis (MA), I.B.
Leerstoelgroep Cultuurgeschiedenis van Europa, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
e-mail: i.b.nieuwenhuis@uva.nl

Nyirubugara (MA), O.
Lsg. Cultuur en media, UvA
Turfdraagsterpad 9, 1012 XT Amsterdam
e-mail: O.Nyirubugara@uva.nl

Oddens (MA), J.
Leerstoelgroep Nieuwste Geschiedenis, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
e-mail: J.Oddens@uva.nl

Ooijen (MA), mw. I.M.A. van
Vakgroep politieke geschiedenis, VU
Brouwersgracht 2b, 1013 GW Amsterdam
e-mail : ima.van.ooijen@let.vu.nl

Ozdamar (MA), mw. S.
Afd. Geschiedenis, UM
President Rooseveltlaan 110 C, 6224 CR Maastricht
e-mail: S.Ozdamar@history.unimaas.nl

Pajmans (MA), mw. M.G.
Instituut voor Cultuur en Geschiedenis, UvA
Overamstelstraat 16 III, 1091 TN Amsterdam
e-mail: m.g.pajmans@uva.nl

Polak (MA), mw. S.A.
Universiteit Leiden, LUICD
Witte Singel-complex, P.N. van Eyckhof 4, 2311 BV Leiden (room 201A)
e-mail: s.a.polak@hum.leidenuniv.nl

Popova, mw. drs. R.
Lsg. Cultuurgeschiedenis van Europa, UvA
Oude Turfmarkt 141, 1012 GC Amsterdam
e-mail: R.Popova@uva.nl

Raaijmakers (MA), mw. I.
FdCMW, Capaciteitsgroep Geschiedenis, UM
Postbus 616, 6200 MD Maastricht
e-mail: i.raaijmakers@maastrichtuniversity.nl

Rikken, mw. drs. M.E.
Instituut voor Culturele Disciplines, UL
Postbus 9515, 2300 RA Leiden
e-mail: m.e.rikken@hum.leidenuniv.nl

Rooij, mw. drs. M. van – gelieerde promovendus
Faculteit Bouwkunde/ Leerstoel architectuurgeschiedenis en –theorie, TUE
Postbus 513, 5600 MB Eindhoven
e-mail: m.m.v.rooij@bwk.tue.nl

Rusch, mw. drs. L.
Lsg. Muziekwetenschap, UvA
Nieuwe Doelenstraat 16-18, 102 CP Amsterdam
e-mail : L.Rusch@uva.nl

Rutjes (MA), M.
Lsg. Nieuwste geschiedenis, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB, Amsterdam
e-mail: M.Rutjes@uva.nl

Savenije, drs. G.M.
Center for Historical Culture, EUR
P.O. Box 1738, NL-3000 DR Rotterdam
e-mail: savenije@fhk.eur.nl
website: www.heritageeducation.nl

Schoots, drs. H.
e-mail: hschoots@wxs.nl

Smit, mw. drs. M.
Lsg. Geschiedenis van het Nederlands Katholicisme, RU

Postbus 9103, 6500 HD Nijmegen
e-mail: M.Smit@let.ru.nl

Sommerey, mw. C.
Department of Arts and Literature, UM
Postbus 616, 6200 MD Maastricht
e-mail: constance.sommerey@maastrichtuniversity.nl

Steen (MA), J.A. van der
Instituut voor Geschiedenis, UL
Postbus 9515, 2300 RA Leiden
j.a.van.der.steen@let.leidenuniv.nl

Stelling (MA), mw. L.
Engelse Taal, LUICD, UL
P.N. van Eyckhof 4, 2311 BV Leiden
e-mail: l.j.stelling@hum.leidenuniv.nl

Streefland (MSc.), A.H.
Universiteit Leiden, Leiden Observatory
Postbus 9513, 2300 RA Leiden
e-mail: streefland@strw.leidenuniv.nl

Sudarmadi (MA), mw. T.
Faculty of Arts, Department of History, Vrije University
De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam
e-mail: t.sudarmadi@let.vu.nl

Sýkora, mw. drs. V.M.
Lsg. Moderne Europese Letterkunde, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
e-mail: v.m.sykora@uva.nl

Sysling, mw. drs. F.
Lsg. Politieke geschiedenis, VU
De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam
e-mail: f.sysling@let.vu.nl

Ternede, drs. M.A.
Lsg. Nederlandse geschiedenis, UvA
Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam
e-mail: M.A.Ternede@uva.nl

Trigt, drs. P.W. van
Faculteit der Letteren, Geschiedenis, VU
De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam

e-mail: pw.van.trigt@let.vu.nl

Vasicek, drs. O.

Lsg. Geschiedenis van de hermetische filosofie en verwante stromingen, UvA

Oude Turfmarkt 147, 1012 GC Amsterdam

e-mail: O.Vasicek@uva.nl

Verheij (MA), mw. T.C.E.

Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis en Cultuur (OGC)

Faculteit Geesteswetenschappen, UU

Janskerkhof 13, 3512 BL Utrecht

e-mail: t.verheij@uu.nl

Visser (MA), R.W.

Leerstoelgroep Arabische taal- en letterkunde, UvA

Spuistraat 134, 1012 VB Amsterdam

e-mail: R.W.Visser@uva.nl

Voolstra, mw. drs. A.

Faculteit der Godgeleerdheid, VU

De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam

e-mail: annavoolstra@hotmail.com

Vroomen, drs. I.H.

Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen, EUR

Postbus 1738, 3000 DR Rotterdam

e-mail: vroomen@fhk.eur.nl

Wal (MA), mw. A.M.

Utrecht University

Department of History

Drift 10, 3512 BS Utrecht

e-mail: A.M.vanderWal@uu.nl

Weiss (MSc), M.P.M.

Leiden Observatory, UL

J.H. Oort Building

Niels Bohrweg 2, 2333 CA Leiden

e-mail: weiss@strw.leidenuniv.nl

Wesselink (MA), mw. C.C.

Leerstoelgroep Cultuurgeschiedenis van Europa, UvA

Oude Turfmarkt 147, kamer 2.03, 1012 GC Amsterdam

e-mail: c.c.wesselink@uva.nl

Wieldraaijer (MA), M.H.
Leerstoelgroep Cultuurgeschiedenis, VU
De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam
e-mail: mh.wieldraaijer@let.vu.nl

Wille, drs. R.-J.
Erasmustoren, kamer 10.23
Erasmusplein 1, 6525 HT Nijmegen
e-mail: R.J.Wille@let.ru.nl

Yüksel, mw. drs. Ümmü
Lsg. Duitse taal en letterkunde, RU
Postbus 9103, 6500 HD Nijmegen
e-mail: u.yuksel@let.ru.nl

Zanen, mw. drs. S.M.W. van
LUICD, UL
Postbus 9515, 2300 RA Leiden
e-mail: S.M.W.van.Zanen@hum.leidenuniv.nl

Zijderveld, drs. B. van – buitenpromovendus
Open Universiteit Nederland
Boedapeststraat 28, 2034 CZ Haarlem
e-mail: bobvanz@xs4all

Zijlstra (MA), mw. S.
Departement GARS, UvA
Spuistraat 134, 1012 VT Amsterdam
e-mail : S.Zijlstra@uva.nl